

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
2018-DR-017**

**YAVAŞ ŞEHİR ALGISI VE YAVAŞ ŞEHİRLERDE
İNOVATİF YATIRIMLARA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA**

**HAZIRLAYAN
Erhan COŞKUN**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. V. Uğur TANDOĞAN**

AYDIN-2018

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Erhan COŞKUN tarafından hazırlanan “Yavaş Şehir Algısı ve Yavaş Şehirlerde İnovatif Yatırımlara İlişkin Bir Araştırma” başlıklı tez, 23 Şubat 2018 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan	Prof. Dr. Umut AVCI	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	
Üye (Danışman)	Doç. Dr. V. Uğur TANDOĞAN	Adnan Menderes Üniversitesi	
Üye	Doç. Dr. Osman N. ÖZDOĞAN	Adnan Menderes Üniversitesi	
Üye	Doç. Dr. Emrah ÖZKUL	Kocaeli Üniversitesi	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Güntekin ŞİMŞEK	Adnan Menderes Üniversitesi	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Doktora Tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun
..... tarih sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet Can BAKKALCI

Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

... / / 2018

Erhan COŞKUN

ÖZET

YAVAŞ ŞEHİR ALGISI VE YAVAŞ ŞEHİRLERDE İNOVATİF YATIRIMLARA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Erhan COŞKUN

Doktora Tezi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. V. Uğur TANDOĞAN

2018, XVI + 147 sayfa

Küreselleşmeyle beraber yoğun bir rekabetin yaşandığı turizm endüstrisi, yatırımcıları yenilik arayışlarına sürüklemektedir. Hem destinasyonların hem de turistik tesislerin buldukları çağa ayak uydurabilmek için yenilikçi olmaları gerekmektedir. İnovasyon kavramı turizm işletmeleri için rekabet avantajı sağlayan önemli bir stratejik araç olma özelliğine sahiptir. Turistik tesis ve destinasyonlara yönelik yapılan inovatif yatırımlar dünyadaki değişimleri ve trendleri de örnek almaktadır. Turizm endüstrisine bakıldığında bu endüstride de inovasyona dayalı yeni fikirler ve ürün çeşitleri olduğu görülmektedir. Bunlardan biri son zamanlarda gittikçe değer kazanan yavaş (sakin) şehir turizmidir.

Bu anlamda bu tez alternatif turizm çeşidi olan yavaş şehir turizmine ve burada kurulan tesislere yönelik inovatif yatırımları incelemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında ülkemizdeki yavaş şehir turizmi yapılacak yerler ve buralardaki turistik tesislerin de bu tez kapsamında tanıtılması planlanmaktadır. Yavaş Şehir'lere ve buradaki tesislere yönelik yatırımlar derinlemesine analiz gerektirdiği için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri yüz yüze görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Çalışma evrenini Türkiye'deki Yavaş Şehir'ler oluşturmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'de 14 tane destinasyon Yavaş Şehir olarak tescillenmiştir. Bu destinasyonlarda yerel yöneticilerle, turistik tesis yöneticileriyle ve Sivil Toplum Kuruluşu yöneticileriyle görüşülmüştür. Elde edilen veri betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Yavaş Şehir'lerde, teknolojiyi kullanarak daha kaliteli bir yaşam sunmak, bölgenin sahip olduğu değerleri kullanarak gelişmeyi sürdürülebilir kılmak, bölge ekonomisini güçlendirerek bölge halkının bundan faydalanmasını sağlamak, doğal çevreyi ve tarihi değerleri korumak şeklindeki amaçları dikkate alarak yenilikçi yatırımların yapıldığı görülmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Turizm Yatırımları, İnovasyon, Yavaş Şehir.

ABSTRACT

A RESEARCH ON CITTASLOW PERCEPTION AND INNOVATIVE INVESTMENTS IN CITTASLOWS

Erhan COŞKUN

PhD Thesis at Tourism

Supervisor: Dr. V. Uğur TANDOĞAN

2018, XVI + 147 pages

The tourism industry, which is experiencing intense competition with globalization, is inspiring investors to search for innovation. Both destinations and tourist facilities must be innovative in order to be able to keep up with the current age. The concept of innovation is an important strategic tool that provides competitive advantage for tourism establishments. Innovative investments in tourist facilities and destinations exemplify changes and trends in the world. When we look at the tourism industry, it is seen that this industry has new ideas and product types based on innovation. One of these is the slow city tourism that has become increasingly popular in recent times.

In this sense, this thesis aims to examine the innovative investments for the slow tourism which is an alternative tourism type and the facilities established here. In addition to this, it is planned to introduce the places where slow tourism will be done in our country and the tourist facilities there. Qualitative research methods were used because of the need for in-depth analysis of investments in Slow City and its facilities. Data was obtained by face-to-face interview technique. Slow Cities in Turkey have constituted the target population of study. In this context, 14 destinations in Turkey have been registered as Slow City. In these destinations had been interviewed with local administrators, civil society managers and touristic facility managers. The data obtained had been analyzed by descriptive analysis technique. It was seen that innovative investments have been made by taking into consideration the aims of providing a better quality of life by using technology, making the developments sustainable by using region's value, empowering the regional economy and making useful for everyone in the region, protecting the natural environment and historical values in Slow Cities.

KEYWORDS: Tourism Investment, Innovation, Cittaslow.

ÖNSÖZ

Bu tezin yapılmasındaki temel amaç bir alternatif turizm çeşidi olan yavaş şehir turizmine ve burada kurulan tesislere yönelik inovatif yatırımları incelemektir.

Tez süresince gösterdiği ilgiden ve her türlü desteğinden dolayı danışman hocam Sayın Doç. Dr. V. Uğur TANDOĞAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez izleme sürecinde, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli hocalarım Prof. Dr. Umut AVCI ve Prof. Dr. Osman N. ÖZDOĞAN'a şükranlarımı sunarım. Ayrıca doktora tez savunması sürecinde rehberlik eden değerli hocalarım Doç. Dr. Emrah ÖZKUL ve Yrd. Doç. Dr. Güntekin ŞİMŞEK'e teşekkür ederim.

Doktora tez sürecinde desteklerini esirgemeyen arkadaşlarım Yrd. Doç. Dr. Seden DOĞAN, Yrd. Doç. Dr. Sedat ÇELİK, Öğr. Gör. Dr. Emrah ÖZTÜRK, Öğr. Gör. Mehtap YÜCEL ve Öğr. Gör. Ozan GÜNGÖR'e teşekkürlerimi sunarım.

Bu tezin yazılmasında büyük katkısı olan işletme yöneticilerine teşekkür ederim. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün değerli çalışanlarına yardımsever davranışlarından ötürü çok teşekkür ederim.

Yaşamım boyunca her türlü fedakârlığı yapan, maddi ve manevi desteğini bir an olsun esirgemeyen anneme, babama, kardeşime, eşime ve kızıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Erhan COŞKUN

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ	xv
KISALTMALAR DİZİNİ	xvi
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM	4
1. YATIRIM, İNOVASYON VE CİTTASLOW KAVRAMLARI.....	4
1.1. Yatırım	4
1.1.1. Yatırım Kavramı ve Tanımları	4
1.1.1.1. Genel Olarak Yatırım	4
1.1.1.2. Ekonomi Biliminde Yatırım	5
1.1.1.3. İşletmeler Açısından Yatırım.....	6
1.1.1.4. Finansman Açısından Yatırım	7
1.1.2. Yatırım Türleri	7
1.1.2.1. Gelir ve Gider Sürelerine Göre Yatırımlar	7
1.1.2.2. Bağımlılık Durumuna Göre Yatırımlar	8
1.1.2.3. Yararlanılan Hizmetlerin Türüne Göre Yatırımlar	9
1.1.3. Yatırım Politikası ve Önemi.....	13
1.1.4. Turizm Endüstrisinde Yatırım.....	13
1.1.4.1 Turizm Yatırımı Kavramı ve Turizm Yatırımlarının Önemi.....	13
1.1.4.2. Turizm Yatırımlarının Türleri.....	15

1.1.4.3. Turizm Yatırımlarının Özellikleri.....	18
1.1.4.4. Turizm Yatırım Projeleri	22
1.1.5. Turizm Yatırımları ve İnovasyon	23
1.2. İnovasyon.....	24
1.2.1. İnovasyon Kavramının Tanımı ve Kapsamı.....	24
1.2.2. İnovasyon Türleri	26
1.2.2.1. Ürün İnovasyonu	27
1.2.2.2. Süreç İnovasyonu.....	27
1.2.2.3. Pazarlama İnovasyonu	28
1.2.2.4. Organizasyonel İnovasyon.....	28
1.2.2.5. Radikal ve Artımsal (Kademeli) İnovasyon	29
1.2.2.6. Teknolojik ve Teknolojik Olmayan İnovasyonlar	30
1.2.2.7. Sosyal (Toplumsal) İnovasyon	30
1.2.3. İnovasyonun Önemi	31
1.2.3.1. Rekabet	31
1.2.3.2. Verimlilik.....	32
1.2.3.3. Ekonomik Büyüme	33
1.2.4. İnovasyon Süreci	33
1.2.4.1. Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge)	34
1.2.4.2. Uygulama.....	35
1.2.4.3. Ticarileştirme	35
1.3. Yavaş Şehir'in Ortaya Çıkışı Tarihi ve Organizasyon Yapısı	36
1.3.1. Yavaş Yaşam.....	36
1.3.2. Slow Food (Yavaş Yemek)	38
1.3.3. Slow Food Faaliyetleri	39
1.3.4. Yavaş Turizm	39
1.3.5. Yavaş Şehir.....	40

1.3.6. Uluslararası Yavaş Şehir Birliği ve Organizasyon Yapısı	43
1.3.7. Yavaş Şehir Adaylık Süreci	44
1.3.8. Yavaş Şehir Kriterleri.....	45
1.3.9. Dünyada Yavaş Şehir	45
1.3.10. Türkiye'de Yavaş Şehir	45
1.3.10.1. Seferihisar	46
1.3.10.2. Akyaka.....	46
1.3.10.3. Yenipazar	47
2. BÖLÜM	48
2. YÖNTEM	48
2.1. Araştırmanın Amacı.....	48
2.2. Araştırmanın Yöntemi.....	48
2.3. Evren ve Örneklemenin Belirlenmesi.....	49
2.4. Veri Toplama Aracı	51
2.4.1. Görüşme Tekniği.....	51
2.4.2. Gözlem Tekniği.....	53
2.4.3. Görüşme ve Gözlemde Kullanılan Soru Formlarının Oluşturulması	54
2.5. Nitel Araştırmalarda Geçerlilik ve Güvenilirlik	55
2.6. Verinin Toplanması.....	56
2.7. Verinin Analizi.....	57
3. BÖLÜM	60
3. BULGULAR	60
3.1. Akyaka	60
3.2. Seferihisar	75
3.3. Yenipazar	101
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	116
5. KAYNAKLAR	123

6. EKLER	123
ÖZGEÇMİŞ	147

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1.: Etkileşimli İnovasyon Süreci.....	36
---	----

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1. İnovasyon türleri ve boyutları	31
Tablo 2.1. Katılımcılara ilişkin bilgiler	59
Tablo 3.1. Yatırım Yaparken İzlenen Yol	60
Tablo 3.2. Yavaş şehir kavramı	61
Tablo 3.3. Yararlanılan bilgi kaynakları	62
Tablo 3.4. Çevre politikaları	63
Tablo 3.5. Altyapı politikaları	65
Tablo 3.6. Kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar	66
Tablo 3.7. Tarımsal, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar	68
Tablo 3.8. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar	69
Tablo 3.9. Sosyal Uyum	71
Tablo: 3.10. Ortaklıklar	71
Tablo: 3.11. Akyaka Gözlem Verisi	73
Tablo: 3.12. Turizm yatırımı ve inovasyon ilişkisi (Akyaka)	74
Tablo: 3.13. Yatırım yaparken izlenen yol	75
Tablo: 3.14. Yavaş Şehir Kavramı	76
Tablo: 3.15. Yararlanılan bilgi kaynakları	77
Tablo: 3.16. Çevre politikaları	78
Tablo: 3.17. Altyapı politikaları	79
Tablo: 3.18. Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar	81
Tablo: 3.19. Tarımsal, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	84
Tablo: 3.20. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar	90
Tablo: 3.21. Sosyal uyum	91
Tablo: 3.22. Ortaklıklar	95
Tablo: 3.23. Seferihisar gözlem verisi	98
Tablo: 3.24. Turizm yatırımı ve inovasyon ilişkisi (Seferihisar)	100

Tablo: 3.25. Yatırım yaparken izlenen yol	101
Tablo: 3.26. Yavaş şehir kavramı	102
Tablo: 3.27. Yararlanılan bilgi kaynakları.....	103
Tablo: 3.28. Çevre politikaları.....	104
Tablo: 3.29. Altyapı politikaları	105
Tablo: 3.30. Kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar.....	106
Tablo: 3.31. Tarımsal, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar	107
Tablo: 3.32. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar	110
Tablo: 3.33. Sosyal Uyum	111
Tablo: 3.34. Ortaklıklar	112
Tablo: 3.35. Yenipazar gözlem verisi.....	114
Tablo: 3.36. Turizm yatırımı ve inovasyon ilişkisi (Yenipazar)	115

EKLER DİZİNİ

EK 1.1.: Yavaş Şehir Kriterleri.....	137
EK 2.1.: Görüşme Kriterleri	145
EK 2.2.: Gözlem Kriterleri	146

KISALTMALAR DİZİNİ

- EUROSTAT : Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (European Statistics)
- KB : Kalkınma Bakanlığı
- OECD : Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
- STK : Sivil Toplum Kuruluşu
- TDK : Türk Dil Kurumu
- TOBB : Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
- TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu
- TÜROFED : Türkiye Otelciler Federasyonu
- WTTC : Dünya Turizm ve Seyahat Konseyi (World Travel & Tourism Council)

GİRİŞ

Artan nüfusla beraber şehirlerin gün geçtikçe büyümesi, trafik, gürültü ve görüntü kirliliği insanları mutsuz etmektedir. Hızlı üretim, hızlı tüketim, hızlı yaşam ve diğer hızlı aktiviteler insanların memnuniyetsizliğini ve dinlenme ihtiyacını arttırmaktadır (Özmen ve Can, 2018:13). Bu ihtiyaçlar en iyi Yavaş Şehir olarak adlandırılan turistik destinasyonlarda giderilebilmektedir. Kentsel kalkınma projesi olarak planlanan, organik üretim, kültürel değerlerin korunması (Knox, 2007:6) ve gelecek kuşaklara aktarılması, gürültü ve kirlilikten uzak daha doğal bir yaşam kriterlerine sahip Yavaş Şehir'ler taşıdığı bu kriterlerle önemli bir turizm destinasyonu olma yolunda ilerlemektedir (Caffyn, 2018:183). Tezin konusu ülkemizde yer alan Yavaş Şehir'lere ve bu destinasyonlarda faaliyet gösteren turizm işletmelerine yönelik yatırımların inovasyon kavramı çerçevesinde değerlendirilmesidir. Yavaş Şehir olgusunun uluslararası düzeyde önem kazanması ve turistlerde yavaş turizm bilincinin oluşmaya başlaması konunun önemini arttırmaktadır.

İnovasyona dayalı turistik tesis ve destinasyonlar, hizmet kalitesi, yeni hizmetler geliştirme, hizmet üretimini müşteri isteklerine göre yapma, maliyet ve fiyat konularında rekabet avantajı sağlamaktadır (Gökçe, 2010:3). Van de Ven (2017)'e göre inovasyon, ürüne, hizmete, pazarlamaya ve organizasyona yönelik uygulandığında; yeni ürün/hizmet üretme ya da farklılaştırma, hizmet kalitesini artırma, iş yapma yöntemlerini geliştirme ve yenileme ve müşteri memnuniyeti sağlama imkanı elde edilmektedir.

Turistik tesis ve destinasyonlara yönelik yapılan inovatif yatırımlar dünya genelindeki değişimleri ve trendleri de örnek almaktadır. Turizm endüstrisine baktığımızda genel anlamda turizm ürünlerinin de inovasyona dayalı yeni fikirler ve ürün çeşitleri oluşturduğu görülmektedir. Bunlardan biri son zamanlarda gittikçe değer kazanan yavaş (sakin) şehir turizmidir.

Sakin Şehir anlamında kullanılan ve İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan Yavaş Şehir, 1999 yılında Paolo Saturnini doğrultusunda ortaya çıkarmıştır. Paolo Saturnini Greve in Chianti'nin eski belediye başkanıdır. Paolo Saturnini kentlerin kendi öz değerlerini ortaya çıkararak yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla bir kalkınma modeli ortaya koyulması fikrini ulusal boyuta taşımıştır. Bugün dünya genelinde 30 ülkede 241 tane Yavaş Şehir bulunmaktadır. Bu 241 şehrin 84'üne

sahip olan İtalya bu anlamda ilk sırada yer alırken 14 Yavaş Şehir'e sahip Türkiye ise 4. sırada yer almaktadır (Cittaslow, 2018).

Bu anlamda bu tez alternatif turizm çeşidi olan yavaş şehir turizmine ve burada kurulan tesislere yönelik inovatif yatırımları incelemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında ülkemizdeki yavaş şehir turizmi yapılacak yerler ve buralardaki turistik tesislerin de bu tez kapsamında tanıtılması planlanmaktadır.

Yavaş Şehir olgusunun uluslararası düzeyde önem kazanması ve turistlerde yavaş turizm bilincinin oluşmaya başlaması konunun önemini arttırmaktadır. Bu konuya yönelik çalışmanın olmayışı da konuya ayrı bir değer katmaktadır. Söz konusu durumlar konunun kendine has bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Yavaş turizm, Yavaş Şehir ve turizm yatırımları konularında çalışma yapmak isteyen akademisyenlere ve turizm işletmelerine yardımcı kaynak olacağı tahmin edilmektedir. Bunun yanında bu tezi okuyan herkese bu konular hakkında bilgi sağlayacağı ve ülkemizde yavaş turizm ve Yavaş Şehir konularına duyulan önemin artacağı düşünülmektedir.

Bu tezde temel amaca ulaşabilmek adına aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- “Yavaş turizme yönelik önemli bir turistik destinasyon olan Yavaş Şehir üye kentlerde yapılan yenilikçi yatırımlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır. Bunun yanında;

- “Yavaş Şehir kavramı neyi ifade etmektedir?”
- Yavaş Şehir felsefesi ve üyeliklerle ilgili yaşanacak olumlu ve olumsuz neler olacaktır?
- Turizm yatırım kavramı Yavaş Şehirler için ne anlama gelmektedir?
- Turizm yatırımlarında izlenecek yol haritası nasıl olmalıdır?” sorularına da yanıt aranmaktadır.

Tezin varsayımları aşağıdaki gibidir:

- Türkiye’de yer alan Yavaş Şehir destinasyonlarında inovatif yatırımlar yapılmaktadır.

- Yavaş Şehir’lerde yer alan işletme yöneticilerinin ve yerel yöneticilerin Yavaş Şehir inovasyon ve turizm yatırımları konuları hakkında bilgi sahibi oldukları varsayılmaktadır.

Bu tez çalışmasının kapsamı ve sınırlılıkları aşağıda ifade edildiği gibidir:

- Türkiye’de yer alan 14 Yavaş Şehir’i kapsamaktadır.
- Kapsam, zaman ve maliyet kısıtlarından dolayı 14 destinasyonun 3’ü ile sınırlandırılmıştır.
- İnovatif yatırımlar sadece ürün/hizmet, süreç, pazarlama ve organizasyonel inovasyon açısından değerlendirilmiştir.

Tezin kısıtlarına aşağıda yer verilmiştir:

- İnovasyon sadece teknolojinin evrimi olmamasına rağmen sadece teknoloji ile özdeşleştirilmektedir.
- Tezin araştırma bölümünün zaman alıcı ve maliyetinin yüksek fakat ayrılan süre ve kaynak kısıtlı olmaktadır.

1. BÖLÜM

1. YATIRIM, İNOVASYON VE CİTTASLOW KAVRAMLARI

1.1. Yatırım

Kavramsal çerçeve bölümünde öncelikle yatırım kavramı tanımlanmıştır. Daha sonra yatırım türleri, yatırım politikası ve önemi tartışılmıştır. Yatırım kavramı genelden özele doğru irdelendikten sonra turizm yatırımları hakkında bilgi verilmiştir.

1.1.1. Yatırım Kavramı ve Tanımları

Yatırım kavramıyla ilgili literatürde yazarlar tarafından farklı tanımlamalar yapılmış, bu çerçevede bu kavrama değişik anlamlar yüklenmiş ve yatırım kavramı konulara göre farklı biçimlerde açıklanmıştır.

Ekipman veya bina gibi yeni bir sermayenin satın alınması anlamına gelen yatırım (Mankiw, 1998:549), sözlükte bir çıkar veya kazanç sağlama, çıkar veya kazanç için yapılan harcamaları ifade etmektedir (TDK, 2015).

Ek gelir veya değer artışı sağlamak amacıyla işletme kaynaklarının kullanılması (Kaptan, 2001:1) şeklinde ifade edilen yatırım, kısaca parayı anamala dönüştürerek verimli hale çevirmektir (Hançerlioğlu, 1981:469). Ağca (2013:10) yatırımı paranın işletilmesi şeklinde yorumlayarak, paranın kullanılarak daha fazla para elde edilmesi şeklinde açıklamaktadır. Kısaca yatırımı, paranın, paraya sahip olan kişi yerine çalışması ve gelir elde etmesi şeklinde ifade etmiştir. Ağca, yatırım kavramının farklı disiplinlere göre farklı şekilde tanımlandığını belirtmektedir. Ekonomi, işletme ve finans gibi disiplinlerin yatırıma ilişkin farklı tanımların bulunduğunu söylemektedir.

1.1.1.1. Genel olarak yatırım

Yatırım, gelir elde etmek için tüketim mallarına yapılan harcama şeklinde tanımlanmaktadır (Lachman, 1938:469). Kısaca maddi varlıkların elde edilmesi için katlanılan toplam maliyet şeklinde tanımlanan yatırım, genel anlamda, mal ve hizmetlerin elde edilebilmesi için sabit ve döner varlıklara yapılan harcamadır (Çalıpınar, 2003:17-18).

Halk dilinde yatırım, ekonomik değerlerin kazanç sağlamak amacı ile bir işe tahsisi demektir (Usta, 2014). Başka bir ifadeyle yatırım sermayeyi temsil eden herhangi bir değeri satın almaktır. Örneğin, bir girişimcinin bir işe sermaye koyması, bankaya para yatırmak, hisse senedi almak yatırımdır (Çağlar, 1996:2).

Yatırım yukarıda da değinildiği gibi, kaynakların gelecekte daha verimli hale gelebilmeleri için kullanılmasıdır (Akgüç, 2009:326). Görüldüğü üzere, yatırım belirli malların elde edilmesi şeklinde yorumlanmaktadır. Fakat bu durum maliyet yükünün önceden kabul edilmesini gerektirmektedir. Bu anlamda yatırım, gelecekte bir kazanç sağlamak amacı ile şimdiden peşin bir maliyet yükünün altına girmektir. Başka bir ifadeyle ileride bir kazanç sağlama ümidiyle peşin olarak katlanılan, maliyet ve kazanç arasında gerçekleşen fedakarlık değişimidir (Sezgin, 2000:21).

Yatırım yapılırken eldeki kaynakların kullanılması söz konusudur. Mevcut kaynakların kullanımı açısından yatırım, gelecekte sağlanabilecek fayda beklentileri dikkate alınarak sahip olunan kaynakların belirli alanlara aktarılmasıdır. Halk arasında yatırım kavramı, yapılacak işin gerçekleştirilmesi amacı ile o işin yapılabilmesi için gerekli sermayenin aktarılması şeklinde kullanılmaktadır (Şenel, 2007:5).

Kaynağın kullanılması ve karşılığında kazanç elde etme temelli yaklaşımla yatırım “paranın veya sermayenin kazanç elde etmek için finansal araçları veya diğer varlıkları satın almak üzere bağlanması” şeklinde tanımlanmaktadır. Yapılan yatırım sonucunda elde edilen kazanım kullanılan kaynağa göre değişmekte, faiz, kar payı, değer artışı veya gelir olarak elde edilebilmektedir. Yatırım, farklı disiplinlerde (ekonomi, işletme, finans gibi) farklı tanımlara sahip bir kavramdır. (Ağca, 2013:10).

1.1.1.2. Ekonomi biliminde yatırım

Ekonomi biliminde yatırım ile ilgili tanımlara bakıldığında tasarrufun söz konusu olduğu görülmektedir. Buna göre, ekonomi biliminde yatırım uluslararası anlamda bir ülke, bölge ya da işletmede üretilen veya ülke bölge ya da işletme tarafından ithal edilen malların tüketilmeyen ve ihraç edilmeyen kısmı şeklinde ifade edilmektedir (Şenel, 2007:5).

Öte yandan yatırımı sermaye stokunu arttırma işlemi olarak da tanımlayan yazarlar bulunmaktadır. Yatırım, bir işletmenin bina, ekipman ve envanteri şeklindeki sermaye

malları stokuna yapılan eklerdir (Samuelson ve Nordhaus, 1992:446-447; Demirgöl, 1997: 686).

Bir ekonominin belli bir anda, belli bir sermaye malları ve teçhizat stoku vardır. Bunlar; yollar, demiryolları, havaalanları, gemiler, uçaklar, fabrikalar, okullar, hastaneler vb.'dir (Pekin, 2000: 156-157). Yatırım, bu mevcut sermaye malları ve teçhizat stokuna yapılan net ilavelerdir (Usta, 2014; Kaptan, 2001:2, Maheshwari, 2008:13). Sermaye malları stokuna ilave, mevcut bina, ekipman ve stoklardaki artış anlamına gelmektedir (Bhalla, 2013:3). Mevcut sermaye malları ve teçhizatı stokuna ek yapılabilmesi ancak, ekonomideki yatırıma hazır fonların yatırım harcamalarına dönüştürülmesiyle gerçekleşir (Dinler, 2012:368).

Yatırımı harcama kalemi olarak gören Çeken (2016:5), yatırımın ülke açısından hem bir toplam harcama kalemi olduğunu hem de bina, ekipman ve envanter gibi sermaye stokunu arttıran temel faktör olduğunu ifade etmektedir.

Yatırımın sadece stok ilavesi olmadığını belirten Güran (1999:102), makro ekonomik anlamda yatırım kavramının, belli bir dönemde ekonominin sermaye stokundaki aşınma ve eskimeleri gidermeye yönelik harcamalar olduğunu, bunun yanında söz konusu stoka yapılan ilaveler olduğunu vurgulamaktadır.

1.1.1.3. İşletmeler açısından yatırım

İşletme yatırımları işletmenin çeşitli alanlarını kapsar ve bununla birlikte değişik amaçlara da hizmet eder. İşletme açısından yatırım, işletmenin şeklinin değiştirilmesi, örgütlenmesi, gerekli donanımın sağlanması için yapılacak parasal yatırımların tamamını kapsamaktadır (Çalıpınar, 2003:18). İşletmelerin, temel amaçlarını yerine getirmek, varlığını korumak ve rekabet gücünü arttırmak için ihtiyaç duyduğu araçları tedarik edebilmesi için yaptığı harcamalardır (Usta, 2014).

Yatırım, tesis mallarının elde edilmesi içinde kullanılmaktadır. Bu yaklaşımla yatırımın en geniş anlamıyla nakdi değerlerin tesis mallarına dönüştürülmesi şeklinde açıklanması mümkündür (Şenel, 2007:5). Yatırım, üretim kapasitesini arttırmak için üretim araçlarına yapılan toplam harcamalardır (Berberoğlu, 1989: 38). Bu durumda bir fabrikanın el değiştirmesi yatırım olarak kabul edilmemektedir. Bu durumun yatırım olarak kabul edilebilmesi için yeni bir fabrika yapılması gerekmektedir (Ünlüönen ve

Tayfun, 2005:195). Üretim kapasitesindeki artışa dikkat çeken Çetinkaya (2007:79), işletme açısından yatırımı, işletmenin yatırım ve üretim kapasitelerinde artış şeklinde tanımlamaktadır. Bunun yanında üretimde sürekliliğin sağlanması için ve bunun sonucunda ileride beklenen kar hedeflerinin gerçekleşmesi amacıyla kıt kaynakların üretime tahsis edilmesi durumu da yatırım olarak ifade edilmektedir.

En genel anlamıyla işletme açısından yatırım, “işletme kaynaklarının işletme amaçlarını gerçekleştirecek biçimde, sabit değerler ile döner değerlere (stoklar, alacaklar, nakit) aktarılmasıdır” (Ceylan ve Korkmaz, 2008:329).

1.1.1.4. Finansman açısından yatırım

Finansal yatırımlar, yüksek getiri beklentisi ile varlığın bir yatırım aracına yatırılması ya da kar elde etmek amacıyla kısa süreli finansal alım satım faaliyetlerinde bulunulması şeklinde ifade edilmektedir. Finansal yatırımlar, hissedar depozitleri, yatırım sertifikaları ve gayrimenkul fonlarının satın alınmasını içermektedir (Götze vd., 2008:4)

1.1.2. Yatırım Türleri

Yatırım ile ilgili literatür incelendiğinde ekonomide yer alan ekonomik birimler açısından yatırım türlerinin farklılıklar gösterdiği görülmektedir (Gencel, 2007:38). Yatırımları aşağıdaki gibi gruplandırmak mümkündür.

1.1.2.1. Gelir ve gider sürelerine göre yatırımlar

Belirli bir dönemde yapılan toplam ya da kademeli gidere karşılık elde edilen toplu gelir ya da kademeli gelir şeklinde ortaya çıkan yatırımlardır. Belirli bir dönemde yapılan toplam gidere karşılık yine belirli bir dönemde elde edilen toplam gelir, *nokta input – nokta output*; kademeli gidere karşılık dönem sonunda topluca bir defada elde edilen gelirler, *kademeli input - nokta output*; bir defada yapılacak gidere karşılık, basamaklı bir biçimde gelir elde edilen yatırımlar *nokta input-kademeli output* ve işletme bünyesine alınması ve bu yatırımların çalıştırılarak gelir getirir hale dönüştürülmesi uzun süren yatırımlar ise *kademeli input-kademeli output yatırımlar* şeklinde ifade edilmektedir (Uslu, 1998:4).

1.1.2.2. Bağımlılık durumuna göre yatırımlar

Yatırım projelerinin değerlendirilmesi için firma yöneticilerinin, yatırım önerileri arasındaki olası karşılıklı etki ve ilişkileri bilmeleri gerekir. Yatırım projeleri, diğer yatırım önerileri üzerine etkilerine göre, ekonomik olarak bağımsız yatırımlar ve bağımlı yatırımlar olarak iki gruba ayrılmaktadır (Akgüç, 2009:325).

Bağımsız (otonom) yatırımlar

Milli gelirden artış söz konusu olduğunda halkın gelir düzeyinde de artış meydana gelecek ve bu durum mal ve hizmetlere olan talebi arttıracaktır. Milli gelirdeki bir azalmada ise ters yönlü bir etki ile sonuçlanacaktır. İşte otonom yani bağımsız yatırımlar gerek milli gelirdeki ve gerekse buna bağlı olarak talep miktarındaki değişimlerden etkilenmeyen ve ondan bağımsız olarak yapılan yatırımlardır (Pekin, 2000: 161-162). Bu yatırımlara örnek olarak, devletin yaptığı alt yapı (yol, baraj, vb.) yatırımları verilebilir (Dinler, 2012:369).

Bir yatırım projesinin gerektirdiği giderler ve sağlayacağı para girişi, diğer yatırım projelerinin kabul veya reddinden etkilenmiyorsa, bu yatırım projesi bağımsız olarak nitelendirilmektedir (Akgüç, 2009:325). Bir yatırımın gelir hacmindeki değişikliklerden başka bir yatırımın etkilenmesi söz konusu değil ise bu yatırım bağımsız yatırım olarak kabul edilmektedir (Ulmer, 1952:587).

Bağımlı (uyarılmış) yatırımlar

Talep ve kar artışlarına ya da azalışlarına bağlı olarak yapılan yatırımlar (Çeken, 2016:135) şeklinde ifade edilen bağımlı yatırıma, iki yatırım arasındaki ilişki açısından yaklaşan yazarların yanında milli gelirdeki artış ya da azalış açısından yaklaşan yazarlarda bulunmaktadır. Bir yatırımın sağlayacağı para girişi veya firmaya yükleyeceği giderler, diğer yatırım projelerinin kabul veya reddedilmesinden etkileniyorsa, bu tür yatırımlara bağımlı yatırımlar denilmektedir (Akgüç, 2009:325). Bir yatırımın diğer bağımsız yatırımlardaki gelir, gider ve ilgili diğer değişkenlerdeki değişikliklerden etkilenmesi söz konusu ise bu yatırım bağımlı yatırım olarak kabul edilmektedir (Ulmer, 1952:587).

Öte yandan milli gelirdeki artış veya azalışlara bağlı olarak mal ve hizmetlere olan talepte meydana gelen artış ya da azalışlardan olumlu ya da olumsuz olarak etkilenen yatırımlardır (Pekin, 2000:162). Milli gelir artışına bağlı olarak artan tüketim talebini karşılamak için girişimcilerin, mal ve hizmet üretmek amacıyla, mevcut makine ve tesisata yaptıkları ilavelerdir. Ancak, milli gelir, belirli bir düzeyin altına düşerse, işletmeler yeni yatırımlara gitmek yerine mevcut mal stoklarını tüketirler ki, buna negatif uyarılmış yatırım denir. Pozitif uyarılmış yatırımın söz konusu olabilmesi için milli gelirin belli bir düzeye çıkması gerekmektedir (Ünlüönen ve Tayfun, 2005:196).

1.1.2.3. Yararlanılan hizmetlerin türüne göre yatırımlar

Mal ve hizmet üretmek amacıyla yapılan yatırımların yanında işletmenin sahip olduğu ekonomik değerlerin de kazanç sağlayacak hale dönüştürülmesi amacıyla da yatırım yapılmaktadır. Bu bölümde yararlanılan hizmetlerin türüne göre yatırımlar üretime ilişkin yatırımlar ve finansal yatırımlar olarak iki grupta incelenmektedir.

Üretime ilişkin yatırımlar

Üretime ilişkin yatırımlar daha çok mal ve hizmet üretmek için kullanılan yatırımlardır. Bu durum mevcut fonların mal veya hizmet üretmek için üretim birimlerine aktarılması şeklinde sürdürülmektedir. Başka bir ifadeyle, mal veya hizmet üretme amacının gerçekleştirilebilmesi için satın alınan bina, makine, fabrika ve diğer araçlar için yapılan giderler, üretim yatırımları olarak kabul edilmektedir. Üretime ilişkin yatırımlar da kendi arasında yeni, yenileme, genişleme, modernleştirme ve stratejik yatırımlar olarak ayrılmaktadır (Uslu, 1998:5).

Yeni yatırımlar, yeni bir projenin gerçekleştirilmesi için yapılan tesis yatırımlarıdır. Sektörlerin ihtiyaç duydukları mal hizmet üretimini gerçekleştirmek adına yapılan ekonomiye artı değer sağlayan yatırımlardır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde mal ve hizmet üretimine yönelik ihtiyacın yoğun olması bu ülkelerde yeni yatırımlar sayısal ve parasal yönden büyük önem taşımaktadır (Çağlar, 1996:13).

Yenileme yatırımları, özelliklerinde bir değişiklik yapılmaksızın ekipmanın değiştirilmesidir. Ancak bu değişiklik sonucu mevcut ekipmana benzememekte ve geliştirme şeklindedir. Bu durumda yenileme yatırımı aynı zamanda rasyonalizasyon veya genişleme yatırımları olarak da kabul edilmektedir (Götze vd., 2008:4).

Feldstein ve Rothschild, (1974:394) yenileme yatırımını üretim verimliliğini koruyabilmek için çürüme ve hurda yoluyla çalışamaz hale gelen ekipmanların satın alınması şeklinde tanımlamaktadır. Usta (2014)'ya göre yenileme yatırımları işletme faaliyetleri sonucunda zarar gören, eskiyen tesislerin işlerliğini korumak amacıyla üretim kapasitesi veya özellikleri değiştirilmeden yapılan yatırımlardır.

Yenileme yatırımları işletme tarafından yapılması gereken yatırımlar olarak görülmekte ve çalışamaz durumda olan, hurdaya çıkan ve çürüyen ekipmanlar için işletme tarafından üstlenilen yatırım miktarına yenileme yatırımı denilmektedir (Bitros ve Kelejian, 1974:271).

Ceylan ve Korkmaz (2008:329), yenileme yatırımını, görevini yapamaz hale gelen bir tesisin yerine, aynı işi yapacak yeni bir tesisin satın alınması için yapılan yatırım şeklinde tanımlamaktadır. Başka bir ifadeyle, teknik ömrü sona eren bir yatırım yerine, yeni bir yatırım yapılması şeklinde açıklamaktadır.

Öte yandan yenileme yatırımlarını duran varlıkların yenilenmesi şeklinde açıklayan Akgüç, yenileme yatırımlarının firmanın üretimini sürdürebilmesi için aşınmış, yıpranmış, üretim gücünü yitirmiş veya teknolojik gelişmeler sonucu eskimiş duran varlıkların yenilenmesini kapsadığını ifade etmektedir. İşletmelerin, yedek parça tedariki sorununu çözmek, standardizasyon sağlamak, bakım ve onarıma alma sürelerinde uyum sağlamak için de yenileme yatırımı yapabildiklerini ifade etmektedir (Akgüç, 2009:323).

Turizm endüstrisinde sunulan hizmet, tesisler kullanılarak gerçekleştirilmekte olup tesislerin görüntüsü önem arz etmektedir. Bu nedenle turizm endüstrisinde yenileme yatırımlarının kaçınılmaz olduğu söylenebilmektedir. Her yıl milyonlarca turist ağırlayan tesislerin bir kısmı yıllar önce kurulmuş olup artık yıpranmış durumda bulunmaktadır. 1990 yılı öncesi ve sonrası kurulan işletmeler arasında 2006 yılında 250 bin dolarlık bir bütçe ayıranlar olduğu gibi 25 milyon dolarlık dev bütçelerle yenileme çalışmalarını başlatanlar da bulunmaktadır (Kutukız, 2009:131).

Genişleme (tevsî) yatırımları, kısaca işletmelerin kapasitesini ve potansiyelini arttıran yatırımlardır (Götze vd. 2008:4). Tesislerin genişletilmesi ve satışların artma olasılığına karşı yeni pazarların ele geçirilmesi için yapılan yatırımlardır. Kapasitenin artırılması, gelişmiş teknolojilerin kullanımı ile maliyetlerin düşürülmesini ve geliştirilmesini mümkün kılmaktadır (Ceylan ve Korkmaz, 2008:330).

Genişleme yatırımları, firmaların dinamik büyümelerine olanak verebilecek nitelikte olduğundan dolayı, işletmeler, yeni makine ve donanım ilave ederek mevcut üretim kapasitesini artırmaktadır. Bazı durumlarda yenileme ve genişleme yatırımı iç içe geçmiş, örtüşmüş olabilir. Ekonomik ömrünü doldurmuş olan bir makinenin yerine daha yüksek kapasiteli bir makinenin alınması, hem genişlemeyi hem de yenilemeyi kapsayabilmektedir (Akgüç, 2009:323).

Kutukız (2009:132) ise genişleme yatırımlarını, tesislerin ve donanımların arttırılması, büyütülmesi, yeni pazarların ele geçirilerek satışların artma ihtimalinin sağlanması için yapılan yatırımlar şeklinde ifade etmiştir. Yenileme yatırımlarının, aynı veya yakın alandaki işletmelerin alınması veya tesislerin büyütülmesi şeklinde gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Sektörde zamanla en fazla kullanılan yatırım türü olduğunu ve yeni konaklama ve restoran alanları eklenerek işletmenin büyütüldüğünü açıklamaktadır.

Rasyonelleştirme (modernizasyon) yatırımları, işletmelerin, daha çok maliyet tasarrufu sağlamak, üretim kalitesini yükseltmek amacıyla yaptıkları yatırımları kapsamaktadır. Modernizasyon yatırımlarını bazı durumlarda yenileme yatırımlarından ayırmak çok güç olabilmektedir. Yenileme yatırımlarında amaç mevcut üretim kapasitesini devam ettirmek olduğu halde, modernizasyon yatırımlarında amaç, maliyet tasarrufu sağlamak ve üretim kalitesinin yükseltmektir (Ceylan ve Korkmaz, 2008:330).

Stratejik yatırımlar, firmanın geçmişteki faaliyet konularından farklı yeni iş alanlarına girmesine ilişkin, büyük tutarlı yatırımları ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu anlamdaki stratejik yatırımlar firmanın risk derecesi ve gelecekte elde edebileceği kar tutarı üzerinde önemli değişiklikler doğurabilecek niteliktedir. Stratejik yatırımlar, firmanın faaliyetine değişik yeni yön veren yatırımlardır. Yeni ürün geliştirilmesi, yeni bir üretim hattının eklenmesi, yeni bir pazara, yeni bir uğraşı alanına girilmesi, başka bir firmanın satın alınması gibi kararlar stratejik yatırımlara örnek olarak verilmektedir (Akgüç, 2009:326).

Risk azaltıcı yatırımlar ve iş görenlerin refahı için yapılan yatırımlar bu gruba girmektedir. Risk azaltıcı yatırımlara örnek olarak, teknik araştırma yatırımları ve işletmenin hammadde kaynaklarının denetimini ele geçirmek amacıyla, işletmeye hammadde sağlayan işletmelere iştirak amacıyla yapılan yatırımlar verilmektedir. İş

gören refahını artırmak veya çalışma koşullarını iyileştirmek amacıyla yapılan yatırımlara örnek olarak da kafeterya, kulüp tesisleri, güvenlik araçları ve sağlık merkezi verilmektedir (Ceylan ve Korkmaz, 2008:330).

İşletmeye dolaylı yararları olan ve genel olarak verimliliği artırmaya yönelik olan stratejik yatırımların turizm endüstrisinde de yoğun olarak yapıldığı görülmektedir. Müşteri potansiyelini artırmak ve bunun yanında mevcut müşterilerini de korumak isteyen turizm işletmelerinin, seyahat acentası kurmaları, uluslararası insan hareketliliği olan işletmelerle yakın ilişkiler içinde olması veya ortaklık kurmaları stratejik bir yatırım olarak adlandırılmaktadır (Kutukız, 2009:132). Bu anlamda stratejik yatırım projeleri hazırlanırken işletmelerin rekabet stratejileri dikkate alınmaktadır (Kong ve Kwok, 2006:2).

Turizm endüstrisinde mevcut riskin yüksek oluşunun sektördeki yatırımları etkilediği düşünülmektedir. Küçükaltan ve Eskin turizm yatırımlarında önemli bir paya sahip olan otel işletmelerinin yatırımlarının sermaye/gelir oranının yüksek olması ve siyasal, sosyal ve ekonomik olaylara son derece duyarlı ve kırılgan olması durumlarının girişimciler için riski artırdığını belirtmektedir (Küçükaltan ve Eskin, 2008:161). Bunun yanında konaklama endüstrisine yapılan yatırımların geri dönüşünün uzun olması (10-15 yıl), yüksek sabit maliyetler, talebin istikrarsızlığı, vb. sorunlar, tesis alım-satımı şeklindeki yatırımları olumsuz etkileyen başlıca nedenler olarak sıralanmaktadır. Bundan dolayı, stratejik ortaklık, birleşme, satın alma, yenileme ve genişleme şeklinde ortaya çıkan yatırımların sağlıklı değerlemelere tabi tutulması gerekmektedir (Kutukız, 2009:132)

Finansal yatırımlar

Finansal yatırım, hisse senedi, tahvil/bono, yatırım fonları vb. menkul kıymetlerin, gelir elde etmek amacıyla satın alınmasıdır (Maheshwari, 2008:13; Bahlla, 2013:4). Finansal yatırımlar, belli bir süre zarfında bir miktar kazanç veya pozitif getiri sağlamaları amacıyla, parasal kaynakların kullanılarak varlık satın alınmasıdır. Bu varlıklar güvenli yatırımlar olabileceği gibi riskli yatırımlar da olabilir (Kaptan, 2001:2).

1.1.3. Yatırım Politikası ve Önemi

Yatırım politikası mevcut k t fonların optimal kullanılması ile ilgili kararları oluşturduğu ifade edilmektedir. Yatırım politikası sermaye kaynaklarını rasyonel kullanmak amacıyla yatırıma konu olan tesislerin seçimi olarak tanımlanmakta ve alternatif yatırımların gerėekleřtirilmesi veya uygulamaya koyulmaması hakkındaki kararları iğerdiği belirtilmektedir (Uslu, 1998:11).

Makro ve mikro bazda yatırım kararı verilirken k t kaynakların optimal biçimde kullanılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle yatırım kararlarının alınabilmesi için öncelikle yatırım önerilerinin ortaya konması gerekir. Yatırım  nerilerinin çok iyi şekilde analiz edilmesi hayati önem taşımaktadır. Yatırım yapılmadan önce pazar incelenmeli, inceleme sonucunda elde edilen veri değerlendirilmelidir. Bunun sonucunda mal veya hizmet üretimi için en uygun yer, ölçek ve niteliklere sahip bir tesis ortaya çıkarılmalıdır (Şenel, 2007:8).

Ekonominin en dinamik unsurlarından biri olan yatırımın, ekonomik dengeyi sağlayan etkenler arasında stratejik yeri ve önemi büyüktür. Yatırım planları, kalkınma planlarında, istenen ekonomik büyüme hızının gerėekleřtirilmesinde en güçlü araçtır. İstihdam hacminde de büyümeye katkı sağlayan yatırımlar iş alanlarını genişleterek ek istihdam etkisi meydana getirir. Ek istihdam, toplam talepte artış meydana getirerek toplumun ekonomik refah seviyesini yükseltir. Yatırımların ekonomik etkilerinin yanında sosyal ve kültürel etkilerinin de olduğu söylenebilir. Buna göre yatırımların hem işletme hem de ülke ekonomisi açısından büyük öneme sahip olduğu söylenebilir (ağlar, 1996:7).

1.1.4. Turizm Endüstrisinde Yatırım

1.1.4.1 Turizm yatırımı kavramı ve turizm yatırımlarının  nemi

Dünya genelinde gerėekleřen Turizm hareketleri sonucunda turistik destinasyonlara yönelik talepte artış meydana gelmektedir. Bu artışı karşılamak için kamu ve özel sektör talep artışının gerėekleřtiėi destinasyonlara yatırım yapma gereği duymaktadır. Bu destinasyonlara yönelik altyapı yatırımı kamunun ilgili birimleri

gerçekleştirirken, üst yapı yatırımını ise özel sektörün gerçekleştirdiği görülmektedir (Çeken, 2016:134).

Yatırım, turizm endüstrisinin büyümeye devam etmesi için gerekli bileşenlerden biri olarak görülmektedir. Turizm yatırımları işletmelere yeni imkanlar geliştirmek için kamu ve özel sektör tarafından yapılmaktadır (Haque, 2015:228-229).

Turizm'de yatırım kavramı temel olarak turistlerin ihtiyaç duydukları hizmetleri alabilmeleri için gerekli duran varlıklar üzerine kurulu olup, turistlerin konaklama, yeme-içme, eğlenme ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılayan tesis, arazi ve teçhizatların bütünü şeklinde ifade edilmektedir (Kahraman, 1997:6; Çımat ve Bahar, 2003:12).

Turizm yatırımları yüksek sermaye gerektiren ve geri dönüşü uzun, çevresel değişimlere karşı oldukça duyarlı (siyasal, sosyal, doğal ve ekonomik olaylara), dolayısıyla da girişimciler için fazla cazip olmayan riskli yatırımlardır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2007:9).

Gün geçtikçe gelişmeye devam eden turizm endüstrisinde yatırımlar artmakta, bunun sonucunda ekonomiye katkılar sağlayarak gelişmesine neden olmaktadır. Turizm yatırımları nitelik itibarıyla değişiklikler göstermesine rağmen, ortaya koydukları sonuç genellikle aynı olmaktadır. Turizm yatırımları katma değer yaratarak, yeni istihdam olanakları sağlayarak ve gelir yaratarak ulusal ekonomiyi etkilemektedir (Usta, 2009:68).

Turizm yatırımları hem yatırımın gerçekleştirildiği hem de yatırım sürecinin sona erip işletmenin faaliyete geçtiği süreçlerde önemli ölçüde istihdam imkanı sağlamaktadır. Turizm endüstrisi hizmet sektörü içerisinde yer aldığından emek yoğun bir teknoloji kullanılmaktadır. Bundan dolayı emeğin az, makineleşmenin yoğun olduğu bir durum turizm endüstrisi için uygun olmamaktadır. Servis, rehberlik, ön büro, kat hizmetleri vb. hizmetlerde otomasyona gitmek mümkün olmamaktadır. Çünkü turizm çeşitli kişisel hizmetlerin ancak insanlar tarafından üretilip sunulduğu hizmetleri gerektirmektedir (Nazaroğlu, 2008:15-16).

Turizm yatırımları sayesinde sağlanan direkt istihdamın yanında turizm yatırımları dolaylı olarak da istihdam sağlamaktadır. Örneğin, turizm endüstrisine mal ve hizmet satan işletmelerde de (Tarım, inşaat işletmeleri) istihdam artmaktadır (Nazaroğlu, 2008:15-16). 2010 yılında Türkiye'de, turizm endüstrisinin ulusal ekonomi içerisinde

sağladığı istihdamın, toplam istihdam içerisindeki payı % 8,1 olarak 1.833.900 kişiye doğrudan ve dolaylı olarak istihdam sağlamıştır (Akin, Şimşek ve Akin, 2012:79).

Turizm yatırımları, ek değer yaratırken yeni istihdam olanakları da sağlamaktadır. İstihdam sağlanması sadece, turist sayılarının ve harcamalarının artış oranına değil aynı zamanda turizm endüstrisindeki işgücü ihtiyacına ve büyüklüğüne de bağlı bulunmaktadır (Usta, 2009). Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi (WTTC)'nin Dünya Seyahat ve Turizm Endüstrisi'nin Ekonomik Etkileri Raporu'na (2017) göre 2016 yılında seyahat ve turizm endüstrisinin dünya genelinde doğrudan yaklaşık 109 milyon kişiye iş sağladığı, dolaylı olarak sağladığı iş imkanının da 292 milyonu bulduğu görülmektedir. 2017 yılında iş imkanı sağlanan kişi sayısının doğrudan 111 milyon dolaylı olarak ise yaklaşık 298 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

1.1.4.2. Turizm yatırımlarının türleri

Turizm endüstrisinde yatırımlara bakıldığında alt yapı ve üst yapı yatırımları ön plana çıkmaktadır. Bunun yanında üst yapı yatırımlarını destekleyen yatırımlar da bulunmaktadır. Bu nedenle turizm yatırımlarının türleri, özelliklerine göre alt yapı, üst yapı ve destek yatırımları olmak üzere 3 grupta incelenmektedir.

Altyapı yatırımları

Öncelikle turizmde altyapı, turizmin gelişimi için büyük bir önem taşımaktadır. İkinci önemli konu ise turizm endüstrisinde altyapı, destinasyon çekiciliğinin temel kaynağını oluşturduğundan, turizm için ticari bir değer taşımaktadır (Dwyer and Forsyth, 2007:266).

Turizm endüstrisinin gelişmesi ve sektöre hareketlilik kazandırılması şeklinde önemli görevleri bulunan yatırımlar alt yapı yatırımları şeklinde adlandırılmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren turizm işletmelerinin verimli çalışabilmeleri açısından yapılması gereken önemli konulardan biri alt yapı yatırımının tamamlanmış olmasıdır (Kahraman, 1997:10).

Turizm endüstrisinde alt yapı yatırımları, yol liman, köprü, havaalanı gibi alt yapı tesisleri ve su, elektrik, kanalizasyon gibi temel hizmetlere dönük yatırımlardır (Haque, 2015:228-229; Şenel, 2007:6). Bu yatırımların gerçekleştirilmesi turizm endüstrisini

geliştirmeyi amaçlamamakta fakat alt yapının varlığı ve yeterliliği turizmin gelişmesini olumlu yönde etkilemektedir. (Şenel, 2007:6).

Ülkemizde alt yapı yatırımları turizm endüstrisinden bağımsız olarak devlet tarafından yapılmaktadır. Bu yatırımlar turizm işletmelerinin veya destinasyonun bulunduğu yere göre merkezi veya bölgesel kamu kuruluşları tarafından gerçekleştirilmektedir. Yol, liman köprü, havalimanı ve temel hizmetlere yönelik yatırımları kapsamaktadır (Nurmanova, 2013:11). Aşağıdaki tabloda kamu tarafından yapılan toplam sabit sermaye yatırımlarının yüzdeleri yer almaktadır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Kalkınma Bakanlığının (2016) göstergeleri incelendiğinde 2014 yılında turizm endüstrisinde 0,5 olan kamu sektörü sabit sermaye yatırımlarının 2015 yılında 0,8'e çıktığı 2016 yılında ise 0,7'ye düştüğü görülmektedir. 2017 yılında ise bu yüzdenin 0,7 olarak devam edeceği tahmin edilmektedir.

Turizm tesisine kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşım yollarından en az biri veya birkaçı ile kolaylıkla ulaşılabilmesi, haberleşme olanaklarının çağdaş bir düzeyde sağlanabilmesi, su, elektrik, kanalizasyon gibi diğer alt yapı hizmetlerinin aksamaması açısından turizm endüstrisinde alt yapı yatırımları önem arz etmektedir. Alt yapı yatırımları dolaylı yatırımlar olmakla birlikte, turizm işletmeciliğinin başarı ile yürütülebilmesinin temel öğelerini oluşturmaktadır. Alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi görevini her ne kadar genellikle devlet üstlenmiş olsa da bazı hallerde, alt yapı yatırımlarına özel sektörün finansal katkı sağladığı da görülmektedir (Kahraman, 1997:10). Özellikle büyük onarımlar gerektiren altyapı alanlarında son 20 yıl içinde altyapı yatırımları, kamu ve özel sektör için giderek daha önemli bir konu haline gelmiştir (Power, Tandja, Bastien and Gregoire, 2015:50).

Üstyapı (konaklama tesisleri) yatırımları

Üstyapı yatırımları turistin temel turistik ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan yatırımlar olarak ifade edilmektedir. Başka bir ifadeyle üstyapı yatırımları, otel, motel, pansiyon, tatil köyü ve benzeri yataklı tesislere yapılan, turistlerin geçici olarak konaklama ve geceleme ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yatırımları kapsamaktadır (Şenel, 2007:6).

Turizm yatırımları içerisinde konaklama tesisleri yatırımlarının daha fazla olduğu belirtilmektedir. Bu anlamda özellikle otel işletmelerinin % 90 duran varlık ve % 10 dönen varlık şeklinde bir yapıya sahip olması sabit sermaye miktarının diğer sektörlere göre çok fazla olduğunu göstermektedir (Küçükaltan ve Eskin 2008:161). Öte yandan turizm endüstrisinin ana unsurunun otel işletmeleri olduğunu söyleyen Met ve arkadaşları otel işletmelerinin % 80 ini duran varlıkların oluşturduğunu bu nedenle otel yatırımlarının sermaye yoğun ve duran varlık yoğun olarak yapıldığını ifade etmektedir (Met, Özdemir ve Erdem, 2013:265).

Otel, motel, tatil köyü gibi konaklama tesisleri ile yeme, içme, marina, spor, eğlence, alış-veriş gibi turistik işletmeleri kapsayan turizmde üst yapı yatırımları, turizmle birinci derece ilgili olduğundan, turistik açıdan direkt yatırımlar olarak değerlendirilmektedir (Kozak vd., 2014:119; Haque, 2015:228-229). Genel itibariyle özel sektör yatırımları olarak değerlendirilen bu yatırımlar, Fransa, İspanya, Yunanistan, Portekiz, Türkiye vb. ülkelerde turizmin gelişmesine ivme kazandırabilmek veya eşsiz tarihsel yapıların turizm sayesinde canlı tutulabilmesini sağlamak için, devlet tarafından üst yapı yatırımlarının yapıldığı görülmüştür. Türkiye'de, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminden Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemine kadar devlet tarafından yirmi yıl süre ile öncü ve örnek tesisler yapılarak özel sektör bu alana yönlendirilmiştir (Kahraman, 1997:10-11).

Kalkınma Bakanlığı'nın (2016) raporuna göre turizmde özel sektör yatırımları 2015 yılında % 6,0 iken 2016 yılında 3,9'a düşmüş 2017 yılında ise özel sektör yatırımlarının 3,4'e düşeceği tahmin edilmektedir.

Turizm yatırımlarının en önemli kısmını oluşturan üst yapı yatırımları, büyük sermaye gerektirdiğinden ve buna rağmen turizm endüstrisinin mevsimlik karaktere sahip olması turizm yatırımlarında teşvik edici bir politikanın yer almasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda ülkemizde de 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile ve bu kanun çerçevesinde yatırımları özendirici, teşvik edici bir takım düzenlemeler yapılmıştır (Şenel, 2007:6).

Kalkınma Bakanlığının (2016) raporuna göre turizm endüstrisinin toplam sabit sermaye yatırımları içerisindeki payı 2015 yılında 4,7 iken 2016 yılında 3,2 ye düşmektedir. 2017 yılında ise bu yüzdenin 2,8'e düşeceği tahmin edilmektedir. Akın ve

arkadaşları, (2012) Türkiye’de yatırımlarda karşılaşılan kaynak sıkıntısının olması turizm yatırımlarının da yeterli pay alamamasına neden olduğunu belirtmektedir. WTTC (2017) raporuna göre seyahat ve turizm endüstrisinin toplam sermaye içindeki payı 2016 yılında yüzde 806,5 milyar dolar ile % 4,4 iken, 2017 yılında ise bu yüzdenin 4,5’e çıkacağı tahmin edilmektedir.

Destek yatırımları (tamamlayıcı yan turistik yatırımlar)

Destek yatırımları ya da tamamlayıcı yan turistik yatırımlar olarak adlandırılan bu yatırımlar altyapı ve temel üst yapı yatırımları dışında kalan ve turistlerin, yeme-içme, eğlenme, dinlenme, spor yapma gibi ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Kozak vd., 2014:119). Örneğin, turistlerin tatil yaptıkları tesis dışında boş zamanlarını değerlendirmek için gittikleri bağımsız olarak faaliyet gösteren spor tesisleri, yiyecek ve içecek tesisleri, gece kulüpleri, hediyelik eşya üreten ve pazarlayan işletmeler, turizm işletmeleri için mal ve hizmet üreten sınai kuruluşlar ile söz konusu mal ve hizmetlerin pazarlamasını yapan ticari kuruluşlar, turizm finansmanı ve sigortası ile iştegal eden işletmelerle ilgili yatırımlar bu gruba girmektedir (Nazaroğlu, 2008:17).

1.1.4.3. Turizm yatırımlarının özellikleri

Sabit sermaye yoğunluğu

Sabit sermaye yatırımı ekonomik kalkınmanın sağlanması için gerekli bir süreç olarak görülmektedir (Courvisanos ve Verspagen, 2002:33). Konaklama endüstrisi yatırımları turizm endüstrisi içinde yer alan diğer sektör yatırımlarından daha fazla sabit sermaye yoğunluğuna sahip olmaktadır. Özellikle konaklama yatırımlarında yatırım sürecinin başlangıcında büyük miktarlarda sermaye yoğunluğu gerekmektedir (Sezgin, 2000:22).

Örneğin bir maden işletmelerinde sabit sermayenin işletme sermayesine oranı % 64’e %36, demir-çelik endüstrisinde ise % 50’ye % 50’dir. Bir otel işletmesinin mülkünün işletmecinin kendisine ait olduğu bir durumda sabit sermaye oranı % 94, işletme sermayesi oranı ise % 6’dır. İşletme kiralık ise sabit sermaye oranı % 58 işletme sermayesi oranı ise % 42’dir (Kahraman, 1997:19).

Turizm endüstrisindeki sabit sermayenin yoğun olması özellikle sermayenin rantabilitesi yönünden önemli bir faktör olarak görülmektedir. Bu nedenle rantabilite değerlendirilmesinde bu husus göz ardı edilmemelidir. Bir turizm yatırımının net işletme karlılığı esas itibariyle;

i) Uygulanacak tarifelere

ii) Yıllık doluluk oranlarına

iii) İşletme giderleri düzeyine bağlıdır (Şenel, 2007:7).

Emek yoğunluğu

Hizmet üretip satan kuruluşlar olan turizm işletmelerinde otomasyon oranı düşük olmaktadır. Turizm işletmelerinin bünyesinde yer alan kısıtlı düzeydeki otomasyona rağmen turizm işletmelerinde neredeyse % 100'e yakın bir oranda insan emeği ile hizmet sunulmaktadır (Sezgin, 2000:22).

Otomasyon imkanlarının sınırlı olarak uygulanabildiği turizm işletmeleri emek yoğun işletmeler olarak faaliyet göstermektedirler. Bunun yanında turizm işletmelerinde hizmet, kişisel özellik taşımakta olup insanlar tarafından sunulması gereken bir yapıya sahip olmaktadır (Örneğin barmenler, aşçılar, turist rehberleri, garsonlar gibi). Turizm talebinin artmasıyla da yeni iş alanları açılmakta ve istihdam olanaklarının seviyesi yükselmektedir (Şenel, 2007:7).

Sabit giderlerin yüksek oluşu

Turizm endüstrisinde yatırım gerçekleştirildikten sonra işletme aşamasına geçildiğinde sabit giderlerin yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumun, enerji, bakım, personel, amortisman ve benzeri giderlerin kapasite doluşundan bağımsız olarak süreklilik göstermesinden kaynaklandığı ifade edilmektedir. Sabit giderlerin yüksek oluşu, kara geçiş noktasının, satış geliri ve kapasite kullanım oranı ilişkisini kritiklediği belirtilmektedir (Şenel, 2007:7).

Yatırımın gerçekleşmesinden sonra enerji, bakım, personel, amortisman, faiz, onarım ve benzeri giderlerin, kapasite doluşundan bağımsız olarak süreklilik

göstermesinden dolayı sabit giderler genel giderlerin % 60-70 oranına yaklaşmaktadır (Kahraman, 1997:22).

Turizm endüstrisinde sabit giderlerin oranı % 60 iken değişken giderlerin oranı ise % 40'tır. Sabit giderler içerisinde % 30 ile finansman, amortisman ve sabit sermaye giderleri en yüksek kalemi oluştururken, değişken giderler içerisinde % 20 ile işçilik giderleri en yüksek kalemi oluşturmaktadır. Bunun yanında toplam giderler içerisindeki en yüksek pay % 40 ile işçilik giderlerindedir (Çetinkaya, 2007:91).

Konaklama endüstrisinde sabit sermayenin yüksek olması, özellikle otel yatırımlarında sabit sermayeyi oluşturan varlıkların değerinin çok yüksek ve yatırım projelerinin geri dönüşlerinin uzun süreli olması, yatırım yapılırken kullanılan uzun vadeli finansman kaynağına olan ihtiyacın artmasına neden olmaktadır. Sanayi yatırımlarında 4-5 yıl olan yatırım projelerinin geri dönüş süresi, turizm yatırımlarında en az 7-10 yılı bulabilmektedir (Kutukız, 2009:131).

Altyapı tesis ilişkisi

Alt yapı ve tesis ilişkisi gerek müşteri memnuniyeti açısından gerekse işletme verimliliği açısından önem arz etmektedir. Turizm yatırım projeleri açısından en önemli özellik ve kritik unsur bu ilişkiye dayandığı belirtilmektedir. Alt yapı tesislerinin tamamlanmadığı bir bir destinasyonda konaklama kapasitesinin genişliği bir anlam ifade etmemekte ve böyle bir yerde yapılan turizm yatırımının karlı olması da olanaksız hale gelmektedir. Aynı şekilde konaklama tesisleri olmadan altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi turizm açısından bir anlam ifade etmemektedir (Şenel, 2007:7).

Altyapı tesislerinin (yol, su, elektrik, kanalizasyon, telefon vb.) tamamlanmadığı bir yörede yapılan turizm yatırımları, mevcut altyapı yetersizliği sebebiyle talep yetersizliğini yaratmakta, böylelikle gelir azalmaktadır (Sezgin, 2000:23).

Endirekt rantabilite

Turizm endüstrisinde faaliyet gösteren işletmeler, sosyal karlılıkları yüksek olan ve ulusal ekonomiye sağladıkları katkı açısından önemli bir paya sahip işletmelerdir. Turizme yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi sonucu işletme aşamasında sağlanan verim, direkt işletme gelirleri, istihdam gelirleri ve direkt döviz gelirleri sağlamaktadır.

Buna ek olarak direkt verimin birkaç misli oranında bir gelir etkisi de mevcut olmaktadır (Sezgin, 2000:23).

Turizm talebinin yatırıma etkisi

Turizm talebi esnek bir yapıya sahip olduğundan iç ve dış turizm talebini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Turizm talebi ölçülmesi ve değerlendirilmesi zor bir yapıya sahip olmaktadır. Turizm talebini etkileyen faktörlerin turizm yatırım projelerinde dikkatle ele alınmasını gerektirmektedir (Sezgin, 2000:23).

Alternatif sektörlerle karşılaştırma

Ülke ekonomisine önemli ölçüde katkı sağlayan turizm endüstrisine yapılan yatırımlarla ilgili dikkatli davranılması gerekmektedir. Turizm yatırımları için hazırlanan projelerin herhangi bir sektör projesi gibi ele alınmaması gerekmektedir. Sektörlerin farklılığı sektörlerarası proje mukayesesine uygun olmadığından dolayı sektörler arasında alternatif yatırım karşılaştırması yapmak yerine, bu tür projeleri sektör içi projelerle karşılaştırmak ve en iyi alternatifi seçmenin daha yararlı olacağı ifade edilmektedir (Kahraman, 1997:10-12).

Fiziksel planlamanın önemi

Fiziksel planlama, kaynak kullanımını mekan ilişkisi içinde düzenleyen bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel planlama ve bu planlamaya paralel olarak gerçekleştirilen yatırımlar ve yatırımları destekleyici ek tesisler, bir yöreden yararlananların sayısını ve tatmin derecesini artırmaktadır (Sezgin, 2000:23).

Turizmde sürdürülebilirlik ilkesi

Sürdürülebilirlik ilkesi, turizm yatırımlarının çevre değerlerini bozmadan, hatta geliştirici yönde tasarlanması ve gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir. Bu ilkenin uygulanmasıyla birlikte, turizm yatırımları bugün ki gibi gelecekte de yeni nesillerin ihtiyaçlarına karşılamak için gereken hizmeti sunabilme olanağı sağlanmaktadır (Cinnioğlu, 2006:28).

Yatırım yapılırken taşıma kapasitesi ve çevresel etki değerlendirmesi ölçütlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Çevre kalitesi bozulmadan, sürdürülebilir turizm ilkelerine sadık kalarak turizm yatırımlarının gerçekleştirilebilmesi için mevcut ölçütler yardımıyla hazırlanan turizm yatırım projelerinin ilgili kamu kuruluşları tarafından incelemeye alınması gerekmektedir. Taşıma kapasitesi, maksimum sayıda turist ziyareti esnasında destinasyonun kullanımından dolayı kalite de azalma olmadan ve fiziksel çevrede istenmeyen bir değişimin oluşmaması suretiyle bu alanın kullanılması şeklinde tanımlanırken, çevresel etki değerlendirmesi ise, çevre ve turizm gelişmesi arasında yeryüzünü kazanma kargaşasını ortadan kaldırarak ikisinin bütünleşmesini sağlayan bir ölçüt olarak tanımlanmaktadır (Cinnioğlu, 2006:28).

1.1.4.4. Turizm yatırım projeleri

Proje kavramı en genel anlamıyla, bir amacı gerçekleştirmeye veya yanıt bekleyen bir sorunu çözmeye yönelik, sistematik ve organize edilmiş bir çaba olarak tanımlanmaktadır (Şenel, 2007:7).

Yatırım projesi, “belli faaliyetleri en az (minimum) maliyetle (girişimci ve/veya ulusal ekonomi açısından) gerçekleştirmek ve bu faaliyetler sonunda yaratılan kapasiteden en fazla (maksimum) faydayı (girişimci ve/veya ulusal ekonomi açısından) sağlamak amacıyla yapılan bir plan” olarak tanımlanmaktadır (Usta, 2014).

Turizm yatırım projesi ise mevcut turizm potansiyelini değerlendirmek, yerli ve yabancı turist talebini karşılamak, yeni istihdam olanakları yaratmak, döviz girdisi sağlayarak ulusal kalkınmaya yardımcı olmak, ticari karlılık elde etmek gibi amaçların birçoğunu gerçekleştirmek üzere konaklama veya diğer turizm ünitelerinin kurulup işletilmesi, mal veya hizmet üretilip satılmasına yönelik proje çalışmalarının bütünü şeklinde tanımlanmaktadır (Kahraman, 1997:7-8).

Sezgin turizm yatırım projesini, mevcut gelecekteki turizm talebinin bir bölümü karşılamak üzere, girişimci ve toplum yararına, ekonomik ilkelere uygun olarak hazırlanmış ve formüle edilmiş, ekonomiye turizm ile ilgili mal ve hizmet arz etmek amacı taşıyan projeler şeklinde tanımlamaktadır (Sezgin, 2000:21).

Yatırım projelerinin sahip olması gereken özellikler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Şenel, 2007:7).

- i) İyi tanımlanmış amacı ya da amaçları olmalıdır,
- ii) Özgün bir sonuca ulaşmalıdır ve
- iii) Zaman, maliyet ve kaynaklar acık bir şekilde belirlenmelidir,

1.1.5. Turizm Yatırımları ve İnovasyon

Kitle turizminin ve dolayısı ile kitleye yönelik pazarlama tekniklerinin yerine kişisel ilgi alanına yönelik bireysel pazarlama teknikleri ortaya çıkmaktadır. Giderek artan sayıda turist, seyahatini özel ilgi alanlarına göre planlamakta, tarihi ve kültürel miras ile çeşitli sanatsal ve kültürel aktiviteler önemli seyahat nedenleri arasında yer almaktadır (KB, 2014:11).

Yukarıdaki eğilimler teknoloji ile desteklenmekte ve alternatif turizm türlerine yönelim artmaktadır. Bu durum bir alternatif turizm çeşidi olan yavaş turizmin önem kazanmasına neden olmuştur. Yavaş turizm insanların kaynaşmasını sağlayan, yerel kültüre, tarihe ve çevreye sahip çıkan ve sosyal sorumluluğu değerli kılan bir turizm çeşididir (Clancy, 2018:2). Bunun yanında seyahat şekillerinde de değişim meydana gelmiş ve yavaş seyahat kavramı ortaya çıkmıştır. Yavaş seyahat, insanların gideceği yerlere daha yavaş seyahat ettiği, daha uzun süre kaldığı ve daha az seyahat ettiği uçak ve otobüs seyahatine alternatif sunan yeni bir kavramdır (Dickinson ve Lumsdon, 2010:1).

Alternatif turizm türlerine yönelim hareketi turist profilinde de değişime yol açmıştır. Post-turist olarak ortaya çıkan bu yeni turist tipi bağımsız, bilgi sahibi, deneyimli ve seçici olmaktadır. Değişen turist profilinde ortaya çıkan bir diğer eğilim ise sağlıklı ve sürdürülebilir yaşamı destekleyen tüketici hareketidir. Bu harekete duyarsız kalmayan bir çok konaklama tesisi çevreye duyarlılığı ve ekolojik sürdürülebilirliği dikkate aldıklarını, Green Key, EU Eco-Label, Gren Globe gibi benzeri programlara dahil olarak kanıtlamaya çalışmakta, enerji tüketimini en aza indirecek yöntemleri benimseyen tesisleri tercih etmektedirler (KB, 2014: 11).

Turizm yatırımları ile ilgili yeni eğilim, rekabet edebilecek güce sahip, turist memnuniyetine öncelik veren, sürdürülebilir gelişme ve planlama ile küresel eğilimleri takip edebilen, hedef planlama ve pazarlama yapabilen, çevreye duyarlı, gelişime önem veren, özel sektör katılımını ve yaratıcılığını artırarak devletin yükünü hafifleten,

planlama-projelendirme-yönetim sistemi oluşturan, paylaşımcı proje yönetimine önem veren uygulama stratejilerini geliştirmektedir (KB, 2014: 17).

Gökmen (2017) turizm endüstrisinde son yıllarda yaşanan büyümenin turizm endüstrisine yeni oyuncuların girmesine yol açtığını ifade etmektedir. Son üç yılda çeşitli sektörlerden 31 yeni yatırımcının turizme giriş yaptığını belirten yazar, özellikle de yatırım miktarının az olmasına karşı daha kârlı bir alan olan butik otel yatırımlarına karşı talebin yoğun olduğunu söylemektedir. Ancak yatırımlar sonucu oluşacak turizm arzındaki artışın, yatırımların geri dönüş süresini uzattığı uyarısının yapıldığını ifade etmektedir. Türkiye'nin son yıllarda popülerliğinin artırılmasıyla birlikte özellikle butik turizme olan ilginin arttığını, bunun da yatırımcıların dikkatini çektiğini dile getirmektedir.

1.2. İnovasyon

Kavramsal çerçeve bölümünün bu kısmında inovasyon kavramı genel olarak tanımlanmaya çalışılmıştır. İnovasyon kavramından sonra inovasyon türleri, inovasyonun önemi ve süreci ilgili görüşler yansıtılmıştır.

1.2.1. İnovasyon Kavramının Tanımı ve Kapsamı

Latince “innovare” kelimesinin kökünden türetilen, yeni ve değişik bir şey yapmak anlamında kullanılan inovasyon (Eraslan, Bulu ve Bakan, 2008:9), gün geçtikçe artan bir değere sahip olan bir kavram haline dönüşmektedir. İnovasyon kavramı “kalkınmanın itici gücü” şeklinde ekonomist Schumpeter tarafından ifade edilmiş ve inovatif faaliyetlerde bulunan işletmelerin ekonomide sürekli değişim hareketini başlattıklarını böylelikle pazar dengesini bozduklarını 1911’de yazmış olduğu kitabında belirtmiştir (Elçi, Karataylı ve Karaata, 2008: 13).

Toraman vd., (2009: 102) inovasyonun Türkçe literatürde “yenilik”, “yenileme” ve “yenilikçilik” kavramlarıyla açıklandığını fakat bu kavramların inovasyonun gerçek anlamını veremediğini ifade etmektedir.

Yenilik kavramının inovasyonun tamamını kapsamadığı için inovasyon yerine inovasyon yerine kullanılmayacağı kabul görmektedir. Ancak zamanla yenilik kavramının içeriğinin, inovasyon kavramının da içeriğiyle doldurularak kullanılması,

kendi dilimizi korumak açısından daha doğru bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Yeni olan herşey inovasyon olarak değerlendirilmemeli çünkü inovasyonun temel dinamiğini “yeni olan her şey değil, ekonomik ve sosyal bir katma değere dönüşen ya da dönüştürülen yenilikler” oluşturmaktadır (Uzkurt, 2010: 37).

İnovasyon denilince teknolojik gelişim ve yenilik ilk akla gelen konular olmaktadır. Bu anlamda OECD'nin Bilim ve Teknoloji Göstergeleri Hakkında Ulusal Uzmanlar Çalışma Komitesi'nin (NESTI), çalışmaları 40 yılı geçmiştir. Bu çalışmalar sonucunda, bilim, teknoloji ve yenilik sistemi kavramlarını içeren Frascati, Oslo ve Canberra Kılavuzları ortaya çıkmıştır. Bu kılavuzlar içerisinde Oslo Kılavuzu inovasyon açısından önem taşımaktadır (TÜBİTAK, 2014).

İnovasyon (yenilik) kavramı Oslo Kılavuzu'nda “Yenilik, işletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet), süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir.” şeklinde ifade edilmiştir (OECD ve EUROSTAT, 2005). İnovasyon kavramı yeni olmayan fakat gelişmeye devam eden bir kavramdır (Chen, Chen, Ho ve Lee, 2009).

İnovasyon, bir işletmede çalışanlar tarafından ilk kez kullanılan, diğer işletmelerde kullanılsın ya da kullanılsın bir teknoloji ya da uygulama şeklinde tanımlanmaktadır (McAdam, 2005: 374). İnovasyon, birşeyleri farklı bir şekilde yaparak yeni veya düşük maliyetli ürünler ortaya çıkaran, kısacası yeni yöntemler kullanarak değer yaratan bir kavramdır (Afuah, 2009: 11).

İnovasyon genellikle yeni ürün ve süreçleri geliştirme ve ticarileştirme faaliyetleri olarak tanımlanmıştır (Fischer, 1998:4). İnovasyon, yeni bir fikir ve çözüm meydana getirme veya geliştirme ile ilişkilendirilmektedir (Papinniemi, 1999: 96). İnovasyonun en temel özelliği yeni bir süreç veya yeni bir ürün, kısacası yeni bir şey olmasıdır. İnovasyon, piyasaya yeni ürün ve hizmetler sunmak veya bunları üretmenin yeni yollarını bulmaktır. Ürün ya da hizmet yeni olarak sınıflandırılmak üzere piyasada kullanılmalıdır (Andersson ve Karlsson 2004: 7). Yani inovasyon, bir fikirle başlayan, bir buluşun gelişimiyle devam eden ve yeni bir ürün, süreç veya hizmetin pazara girişiyle sonuçlanan bir süreçtir (Thornhill, 2006: 689). Müşterilere yeni veya daha iyi ürün ve hizmetler sunabilmek için işletmelere ürün veya hizmetin ekonomik ve üretim değerini

sağlayacak çözümler sunmaktadır (Stowe ve Grider, 2014: 5). İşletmelerde yapılan inovasyon çalışmaları işletme karına odaklanmaktadır (Van de Ven, 2017:39). Bu anlamda “yeni olan bir şeyin ekonomik ve sosyal bir katma değere dönüştürülecek şekilde ticarileştirilmesi” şeklinde tanımlanabilir. Bu değer yaratılabilmesi için ticarileştirme ve pazarlama işlemlerinin başarılı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir (Uzkurt, 2010: 37). İnovasyonun sadece sıfırdan bir ürün ortaya çıkarmanın ilerisinde olduğu görülmektedir. İnovasyonda, yeni bir üretim yapmanın ötesinde süreç geliştirmek, pazarda farklılık yaratacak ürünler geliştirmek ve örgütsel anlamda farklı şeyler ortaya koyma söz konusu olmaktadır (Avcı, 2009:125).

İnovasyonun anlamının tam olarak anlaşılabilmesi için yaratıcılık ve icat şeklinde benzer kavramlarla ilişkisini ve farklılıklarını ortaya koymak gerekmektedir (Biçkes, 2011:82). İcat, sıklıkla patent koruması altına alınan ve her zaman inovasyona dönüşmeyen, yeni geliştirilmiş, ürünler, üretim süreçleri, sistemlerle ilgili bir fikir, çizim ya da modellerdir. İcat olarak ortaya çıkan yeni ürün, üretim süreci ya da cihazla ilgili bir ticari başarı meydana geldiği zaman inovasyondan söz edilebilmektedir. Bu nedenle inovasyon birden fazla icat sürecinden oluşabilmektedir (Tuncel, 2011:71) Öte yandan, yaratıcılık kavramı sadece yeni fikir ve düşüncelerden oluşurken inovasyonda ise ortaya çıkan bu yeni fikir ve düşüncelere değer katma durumu söz konusudur. Dolayısıyla inovasyon kavramı yenilik sürecinin tamamını, inovasyonla karıştırılan kavramlar ise bu sürecin tamamını değil sadece sonucunu ifade etmektedir (Aksel, 2010:6).

1.2.2. İnovasyon Türleri

OECD ve EUROSTAT’ın (2005: 47), birlikte hazırlamış oldukları Oslo Kılavuzu inovasyon türlerini ürün inovasyonu, süreç inovasyonu, pazarlama inovasyonu ve organizasyonel inovasyon şeklinde dört gruba ayırmaktadır.

Elçi (2007: 3) inovasyonu teknoloji girdisinin olup olmama durumuna göre “teknolojik inovasyon” ve “teknolojik olmayan inovasyon”; topluma ve çevreye katkılarından dolayı “toplumsal inovasyon” ve inovasyonun içeriğindeki farklılık, yenilik ve değişiklik kriterlerinin büyüklüğüne göre de “radikal” ve “artımsal” (kademeli) inovasyon şeklinde farklı türlere ayırmaktadır.

Ayazlar (2015) ise inovasyon çalışmalarını yapısına göre (aşamalı, radikal ve yıkıcı), türüne göre (ürün/hizmet, süreç, pazarlama ve örgütsel) ve inovasyon derecesine göre (örgüt, pazar ve dünya) sınıflandırmaktadır.

1.2.2.1. Ürün inovasyonu

Gelir sağlamada önemli bir araç olan ürün inovasyonu (Johne, 1999: 6), “yeni veya kullanım amaçları ve karakteristiklerine göre önemli ölçüde geliştirilen ürünün ya da hizmetin piyasaya sürülmesi şeklinde ifade edilmektedir. Ürün inovasyonu, önemli ölçüde geliştirilen teknik özellikleri, bileşenleri ve malzemeleri, yazılımı, kullanıcı dostu ve diğer fonksiyonel özellikleri içermektedir” (OECD ve EUROSTAT, 2005: 52). Ürünün stratejik formülasyonunun tamamlanıp ticari uygulamaya geçiş süreci olarak değerlendirilmektedir (Chen vd., 2009).

Ürün inovasyonu, mevcut pazar dışındaki müşterilerin ya da pazarın ihtiyaçlarını karşılamak için sunulan yeni ürünler veya hizmetler şeklinde tanımlanmaktadır (Damanpour ve Gopa, 2001: 47-48). Ürünlerin geliştirilmesi ya da üründe köklü bir değişiklik yapılması uzun dönemli büyüme açısından işletmeler için büyük önem taşımaktadır (Johne, 1999: 6). Yeni ürünleri pazara sunmak, organizasyonların artan küresel rekabete, değişen müşteri taleplerine, teknolojik gelişmelere ve daha kısa ürün yaşam döngülerine uyum sağlaması açısından önemlidir (Ngure vd., 2017:168). Ürün inovasyonuna örnek olarak, uydu alıcısı ve wifi adaptörü olan televizyonlar verilebilir (Elçi, 2007: 5).

1.2.2.2. Süreç inovasyonu

Süreç inovasyonu, “yeni veya önemli ölçüde geliştirilen üretim veya dağıtım yönteminin uygulanmasıdır. Süreç inovasyonu, teknikler, ekipman ve/veya yazılımdaki önemli değişiklikleri içermektedir. Süreç inovasyonu üretim veya dağıtım maliyetlerini düşürmek, kaliteyi yükseltmek ya da yeni veya önemli ölçüde geliştirilen ürünler üretmek ve dağıtmak için tasarlanmış olabilmektedir” (OECD ve EUROSTAT, 2005: 49). Süreç yeniliği, bir ürün veya bir hizmetin üretilmesi için işletmenin üretim veya hizmet operasyonlarına kullanılan yeni yöntemler şeklinde tanımlanmaktadır (Damanpour ve Gopalakrishnan, 2001: 47-48).

Süreç yeniliği, çalışma sürecinde yeni yöntemler geliştirerek radikal değişiklikler yapma anlamında kullanılmaktadır. Mühendislik ve iş süreçlerinin değiştirilmesi için özel değişim teknolojileri ve araçları içermektedir (Papinniemi, 1999: 96). Elçi (2007: 9) süreç inovasyonuna Toyota tarafından 1950’lerde gerçekleştirilen “tam zamanında üretim” örneğini vermektedir. Buna göre üretim için gereken parçalar gerektiği miktarda ve gerektiği anda üretilmektedir.

1.2.2.3. Pazarlama inovasyonu

Pazarlama inovasyonu, “ürün tasarımı veya ambalajlama, ürün yerleştirme, ürün tanıtımı veya fiyatlandırmadaki önemli değişiklikleri içeren yeni pazarlama yöntemlerinin uygulanmasıdır (Muddaha vd., 2018:23). Pazarlama inovasyonunun amacı, müşteri ihtiyaçlarını karşılamada daha iyi bir adres olma, yeni pazarlara açılma ve satışları artıran bir ürün pozisyonu yakalamaktır” (OECD ve EUROSTAT, 2005). İşletmelerin, mevcut veya potansiyel pazarlara kendilerini pazarlamanın yeni yollarını geliştirebilmeleridir. Yani, yeni pazarlara girebilmekle ilgilidir (Halpern, 2009: 52).

Pazarlama inovasyonu, hedef pazar karmasını geliştirmek ve en iyi hizmet edilen pazarı seçmek ile ilgilidir. Amacı, daha iyi (yeni) potansiyel piyasaları belirlemek ve hedef pazarlara hizmet etmenin daha iyi (yeni) yollarını tespit etmektir (John, 1999: 7). Vitra’nın çocukları düşünerek tasarladığı “Junior Banyo” ürünleri, basit fikirlerden yola çıkılarak firmanın pazarda kendine özel bir yer edinmesine katkı sağlamaktadır (Elçi, 2007: 13).

1.2.2.4. Organizasyonel inovasyon

Organizasyonel inovasyonlar, yeni yönetim ve çalışma teknikleri uygulayarak organizasyon yapısı ve süreçlerindeki değişiklikleri içermektedir (Armbruster vd., 2008: 645). Organizasyonel inovasyon, “işletmenin iş süreçleri, işyeri organizasyonu veya dış ilişkilerde yeni organizasyonel yöntemlerin uygulanmasıdır. Organizasyonel inovasyon, idari veya işlem maliyetlerini azaltarak, işyeri memnuniyetini (ve dolayısıyla işgücü verimliliğini) iyileştirerek, ticarete konu olmayan varlıklara (örneğin, yazılı olmayan dış bilgiler) erişim kazanarak ya da malzeme maliyetini düşürerek işletme performansını artırmak için tasarlanmış olabilmektedir” (OECD ve EUROSTAT, 2005). Organizasyonel inovasyon işletmedeki yeni bir fikrin ya da davranışın benimsenmesi

şeklinde tanımlanmaktadır. İnovasyon, yeni bir ürün, yeni bir hizmet, yeni bir teknoloji veya yeni bir yönetimsel uygulama olabilir (Hage, 1999: 600).

Elçi (2007: 10), organizasyonel inovasyonu, çalışma ve iş yapma yöntemlerindeki geliştirmeler ya da önceden geliştirilen yöntemlerin mevcut firmaya göre uyarlanması şeklinde tanımlamaktadır. Yazar, Toyota ve Komatsu gibi Japon firmalarında uygulanan, bütün çalışanların yaptıkları işle ilgili süreçleri iyileştirme konusunda söz sahibi olduğu “sürekli iyileştirme” (Kaizen) yaklaşımını örnek olarak vermektedir.

1.2.2.5. Radikal ve artımsal (kademeli) inovasyon

İnovasyon, yenilik derecesinin yüksekliğine göre radikal ya da artımsal inovasyon olarak adlandırılmaktadır. Buna göre radikal inovasyon yenilik derecesi yüksek olan ve köklü bir değişikliğe sebep olan inovasyon olarak değerlendirilmektedir (Arslan, 2012: 15). Radikal inovasyon; ürün/hizmet, pazar ve teknolojilere yönelik yapılan önemli ölçüdeki stratejik değişimler şeklinde tanımlanmaktadır (Koberg vd., 2003: 23). Bu anlamda işletmenin uzun dönemli başarı sağlaması için kritik bir öneme sahiptir ancak önemli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Radikal inovasyon tüketicilerin gözünde yeni faydalar sağlar ve daha önce yapamadıkları bir şeyi yapmalarını sağlar (Schuhmacher, 2018:106). Radikal inovasyonlar topluma üstün kolaylık ve düşük maliyetler gibi bazı yararlar sağlamaktadır (Herrman vd., 2006: 21).

Artımsal (Kademeli) inovasyon; mevcut ürünlerin ve süreçlerin küçük ve çoğunlukla aşamalı olarak geliştirilmesidir. Bu yönüyle artımsal inovasyonun yenilik konusunda daha geniş bir bakış açısı getirdiği görülmektedir (Andersson ve Karlsson 2004: 8). Artımsal inovasyonlar, mevcut piyasadaki mevcut teknolojiye yeni özellikler, avantajlar veya iyileştirmeler sağlayan ürünler olarak tanımlanmaktadır (Garcia ve Calantone, 2002: 123).

Radikal inovasyon ve artımsal inovasyon, işletmelerin uzun dönemde başarı sağlamaları ve hayatta kalmaları açısından birbirine göre farklılık göstermektedir (McDermott ve O’Connor, 2002: 424). Radikal inovasyonda bir ürününün ya da hizmetin yeniden üretilmesi söz konusu iken, artımsal inovasyonda ise mevcut ürün üzerinde yapılacak geliştirmeler söz konusudur. Radikal inovasyon, daha önce yapılmayanı

yapmak, artımsal inovasyon ise yapılanın daha iyisini yapmaktır (Norman ve Verganti, 2014: 82).

Elçi (2007:16) telsiz ve kablosuz çalışan telefonlardan farklı olarak herhangi bir noktada telefon görüşmesine imkan tanıyan ve kullanıcılara birçok özellik sunan cep telefonunu radikal inovasyona; daha sonra geliştirilen mp3 çalarlı, kameralı, değiştirilebilir kapaklı cep telefonlarını ise artımsal inovasyona örnek olarak göstermektedir.

1.2.2.6. Teknolojik ve teknolojik olmayan inovasyonlar

Teknolojik inovasyon, teknolojik olarak yeni veya önemli ölçüde geliştirilmiş ürün ya da süreci ifade etmektedir (Becheikh vd., 2006: 646). Ürün ya da süreçlerde teknik yeniliklerin ortaya çıkmasıdır. Ürün, süreç ve işletim sistemlerindeki değişikliklerle kendini gösteren teknolojik inovasyonlar, işletmenin temel faaliyetiyle doğrudan ilişkilidir (Camison ve Monfort, 2011: 778)

Teknolojik olmayan inovasyonlar, teknolojik inovasyonu kolaylaştırmak için insan kaynakları da dahil işletme kaynaklarını entegre eder ve yeniden düzenler (Xu vd., 2007: 16). Teknolojik olmayan inovasyonlar, işletmelerin iş yapış yöntemlerini geliştirmelerini kolaylaştırmaktadır. Müşteri sayısını arttırarak pazar paylarının artmasını ve yeni pazarlara girilmesini sağlamaktadır (Elçi, 2007: 12).

1.2.2.7. Sosyal (toplumsal) inovasyon

Sosyal inovasyon, toplum için çalışan organizasyonlar aracılığıyla, ortaya çıkan sosyal ihtiyacı karşılamak için sunulan yenilikçi faaliyet ve hizmetleri ifade etmektedir (Mulgan, 2006: 146). Ortaya çıkan sosyal sorunlara yeni çözümler yaratan ve uygulayan (Tracey ve Stott, (2017:51), bu sorunları daha etkin, verimli ve kalıcı çözümlerle çözmek için ve toplumsal değer üretmek için çalışan uygulamalardır. Buna göre, yeni veya geliştirilmiş ürün, hizmet veya süreçler, sosyal ihtiyaçların karşılanması ile ilişkilerin ve kaynakların daha iyi kullanılması anlamına gelmektedir (Kazançoğlu ve Dirsehan, 2016: 137).

Tablo 1.1. İnovasyon türleri ve boyutları

Boyutlar Türler	Radikal	Artımsal (Kademeli)
Ürün İnovasyonu	Cep telefonunun piyasaya sürülmesi	Kamera özelliğinin eklenmesi
Süreç İnovasyonu	Ürünlerin ilk örneklerini bilgisayarlar da oluşturma	Kalite kontrol sistemlerinin geliştirilmesi
Organizasyonel İnovasyonu	Whatsapp grup toplantıları	Kalite çemberlerinin uygulanması
Pazarlama İnovasyonu	Elektronik ortamda sipariş	Ürün ambalajlarını çocuk veya yetişkinlere göre düzenleme

Kaynak: Öztürk, (2012: 33)'den uyarlanmıştır.

1.2.3. İnovasyonun Önemi

Ürüne, hizmete, pazarlamaya ve organizasyona yönelik inovasyonlar uygulanarak (OECD ve EUROSTAT, 2005);

Yeni bir ürün ya da hizmet üretme,

Ürün ya da hizmet farklılaştırma

Müşteri memnuniyeti sağlama,

Hizmet kalitesini artırma,

İş yapma yöntemlerini geliştirme ve yenileme imkanı elde edilmektedir.

İnovasyon verimlilik ve kar artışı sağladığından, pazar büyütme veya yeni pazarlara girilmesini sağladığından firmalar için önemli bir rekabet aracıdır. Verimliliği, karlılığı ve rekabet gücü yüksek firmaların mevcut olduğu ekonomilerde gelişir, kalkınır ve rekabet avantajı sağlar. Dolayısıyla, ülkeler için inovasyon, istihdam artışı, sürdürülebilir büyümeyi, toplumsal refahı ve yaşam kalitesini garantileyen en önemli faktördür (Elçi, 2007:2)

1.2.3.1. Rekabet

Rekabet Kurumu'nun (2014: 164) hazırlamış olduğu Rekabet Terimleri Sözlüğü'nde rekabet kavramı, "mal ve hizmet piyasalarındaki teşebbüsler arasında özgürce: ekonomik kararlar verilebilmesini sağlayan yarışı ifade etmektedir." şeklinde

tanımlanmaktadır. İnovasyon, günümüzde rekabetçilikle birlikte kullanılan ve neredeyse klişe haline gelmiş bir kavramdır. Ülkeler ekonomik büyüme sağlamak, rekabet gücünü arttırmak ve istihdam olanakları yaratmak için yeni fikirleri, hızlıca teknik ve ticari başarıya dönüştürmek zorundadırlar. İnovasyon, sanayi ve bilişim kuruluşlarının ulusal ve uluslararası pazarda rekabet avantajı kazanmalarını ve sürekli büyümeyi sağlayan en önemli güç ve araçtır (Avcı, 2007: 1).

Birçok araştırmacı, rekabetin yeniliği teşvik ettiğine inanmaktadır. (Tang, 2006: 68). İşletmelerin pazardaki rakipleriyle rekabet etmesi geleneksel ürün ve hizmet anlayışları zor olmaktadır. Bu nedenle inovasyon kavramı önemli hale gelmiş ve işletmeler inovasyona dayalı ürün ve hizmet anlayışıyla rekabet etmeye başlamışlardır (Örücü vd., 2011: 59). Yeni ekonomi küresel bir özellik taşımaktadır. Küresel rekabette ise rekabet gücü sağlamak ve bunu korumak inovasyon yetkinlik kazanmaktan geçmektedir (Bayraktar ve Kaya, 2016: 101).

1.2.3.2. Verimlilik

En genel anlatımıyla, “üretim sürecine sokulan çeşitli faktörlerle (girdiler) bu sürecin sonunda elde edilen ürünler (çıktılar) arasındaki ilişkiyi ifade eden verimlilik, savurganlıktan uzak, kaynakları en iyi biçimde değerlendirerek üretmek” demektir (Yükçü ve Atağan, 2009: 4). İnovasyon, bilgiyi ekonomik faaliyet haline getirmekle ilgilidir. Bu keşif, öğrenme ve yeni teknolojilerin ve tekniklerin birçok kaynaktan uygulanması sürecidir. Ekonomik ve verimli büyümenin önemli bir sürücüsüdür ve yaşam standartlarının iyileştirilmesini sağlar (Tang, 2006: 68). İnovasyonun işletmelere önemli faydalar sağlamaktadır. Bunlar; Pazar payını artırma, küresel iş gereklerine uyum, rekabet üstünlüğü, maliyet avantajı, işletmenin büyümesi, verimlilik ve karlılık seviyesinde artış ve bu faydalar ile birlikte işletmelerin geleceklerinin her türlü ekonomik koşula karşı sigorta altına alınmasıdır (Toraman vd., 2009: 103).

Sonuç olarak yeni ekonomi literatürü incelendiğinde en temel özelliğin, bilginin uygulanması ve yeni ürünlerin geliştirilmesiyle ortaya çıkan verimlilik ilkesi olduğu görülmektedir (Bayraktar ve Kaya, 2016: 103).

1.2.3.3. Ekonomik büyüme

Ekonomik büyüme birçok faktöre bağlıdır. Bunların bir kısmı bir ülkenin tasarruf oranı, üretken girdi stoklarında artış ve teknik değişikliktir. İnovasyon, teknik değişime doğrudan bağlıdır ve dolayısıyla ekonomik büyümenin önemli bir belirleyicisidir. (LeBel, 2008: 335). İnovasyon, bilgiyi ekonomik faaliyet haline getirmekle ilgilidir. Birçok kaynak üzerinde yeni teknik ve teknolojilerin uygulanması, öğrenilmesi ve keşfedilmesi sürecidir. İnovasyon ekonomik büyüme ve verimlilik açısından büyük önem taşımaktadır (Tang, 2006:68).

Ülkeler açısından önemli olan ekonomik büyüme ve toplumsal gelişme inovasyonda yetkinlik kazanarak gerçekleşmekte ve rekabet gücü açısından önem taşımaktadır (Bayraktar ve Kaya, 2016: 101). Sanayi ve bilim kuruluşları açısından inovasyon rekabet avantajı ve sürekli büyümenin anahtarıdır. Günümüzde teknoloji, sürdürülebilir ekonomik büyüme, gelişmiş ülkeleri yakalama ve toplumsal refahı artırmanın temelini oluşturmaktadır. Küresel rekabet artık ucuz işçilikten ziyade teknoloji geliştirme ve yeniliğe dayanmaktadır (Avcı, 2007: 1).

Ülke kaynaklarının inovasyon kullanılarak ürün ve hizmete dönüştürülmesi sonucu ekonomik büyüme, istihdam oranında artış ve yaşam kalitesinde artış sağlanır (Elçi, 2007: 32). İnovasyonun ülke ekonomisine sağlayacağı başlıca faydalar; istihdamın ve yaşam kalitesinin artması, ekonomik büyümenin hızlanması, sürdürülebilir büyümenin gerçekleştirilmesi, mali kriz dönemlerinde işletmelerin devamlılıklarını sağlayabilmesi şeklinde sıralanabilir (Toraman vd., 2009: 103).

1.2.4. İnovasyon Süreci

İnovasyon yeni fikirlerin (ürün veya hizmet gibi) değer yaratan çıktılara dönüştürülmesi sürecidir. İnovasyon süreci, yeni ve yaratıcı fikirlerin ortaya çıkarılması ve bu fikirlerin ticarileştirmesi (değer yaratan ürün ya da hizmetlere dönüştürülmesi) şeklinde iki basamaktan oluşmaktadır (İnovasyon Türkiye, 2014).

Hizmet sektöründe bir döngü olarak devam eden inovasyon sürecinin geliştirilebilmesi için uygun yöntemlerin bilinmesi gerekmektedir (Fache, 2000).

Değer yaratıcı bir özelliği olan inovasyon Turizm işletmelerinde bilginin elde edilmesi ve yönetilmesi konularında avantaj sağlamaktadır. Turistik ürün inovasyonu söz konusu olduğunda turistler temel rol oynamaktadır. Öncelikle konuk bilgileri kullanılarak ihtiyaçlar tespit edilmekte sonra ise buna yönelik ürünler geliştirilmektedir (Baglieri ve Consoli, 2009).

İnovasyon süreci yenilik ihtiyacının belirlenmesi sonucunda ortaya çıkan yeni fikirlerin toplanması ve değerlendirilmesi ile başlamaktadır. Geliştirilen fikirler uygulama aşamasında ürüne dönüştürülür ve olumlu geri bildirimler alması sonucunda hayata geçirilir. Son aşamada ürün ticarileştirilerek pazara ve müşterilere sunumu gerçekleştirilmektedir (Kılıç, 2011: 106). Literatür incelendiğinde inovasyon süreci ile ilgili farklı ayrımlara gidildiği görülmektedir. Bu tezde genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan *araştırma-geliştirme*, *uygulama* ve *ticarileştirme* şeklinde 3 aşamada ele alınmıştır (Sungur, 2007: 43).

1.2.4.1. Araştırma-geliştirme (Ar-Ge)

İnovasyon kavramının önemi Ar-Ge faaliyetlerini ön plana çıkarmıştır. Ar-Ge “yeni bilgilere yapılan yatırımlar dâhil, teknolojik açıdan yeni veya iyileştirilmiş ürün ya da süreçlerin ortaya konması için bilimsel, teknolojik, örgütsel, finansal ve ticari adımlardan oluşan yenilik oluşturma çalışmalarından biridir.” Ar-Ge ve inovasyon birbirine bağlı ve bir bütün gibidir. Yenilikçi fikirlerin gelişmesini Ar-Ge sağlarken, yenilikçi bir kurum kültürü veya imajı da bu faaliyetlerini desteklemektedir (Deniz, 2012: 13). İnovasyonun ortaya çıkışı, yeniliğin öncüsü olan Ar-Ge sonucu meydana gelen yenilikçi yaklaşımların, girişimci bir bakışla ele alınması ve bu yeniliklerin ticarileştirilmesiyle olur (Şimşek, 2015:298).

Sermayeleri güçlü işletmeler Ar-Ge faaliyetlerine daha çok önem vererek inovasyon çalışmalarını yürütmüşlerdir (Örücü vd., 2011: 59). “Kazanan herşeyi alır” prensibine sahip yeni ekonomi ülke ve firmaları yenilik yapmaya zorlamaktadır. Ar-Ge harcamalarına verilen önem sayesinde yenilikçi süreçler, ürün geliştirme ve patent alma gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan yeni pazar düzeninde rekabet edebilmek için firmaların yeni geliştirdiği ürünler karşısında kendi ürününü eskitebilme becerisine sahip olmak gerekir (Bayraktar ve Kaya, 2016: 103).

Araştırma ve geliştirme basamaklarından oluşan Ar-Ge’de “*araştırma*” kavramı, “bilinmeyeni bilmeye ve öğrenmeye yönelik yapılan bilimsel ve teknolojik faaliyettir” şeklinde ifade edilirken, “geliştirme” ise, “mevcut bilgiyi veya teknolojiyi yeni düzenlemelerle daha ileri düzeye doğru yönlendirme faaliyetidir” şeklinde tanımlanmaktadır (Kavak, 2009: 619).

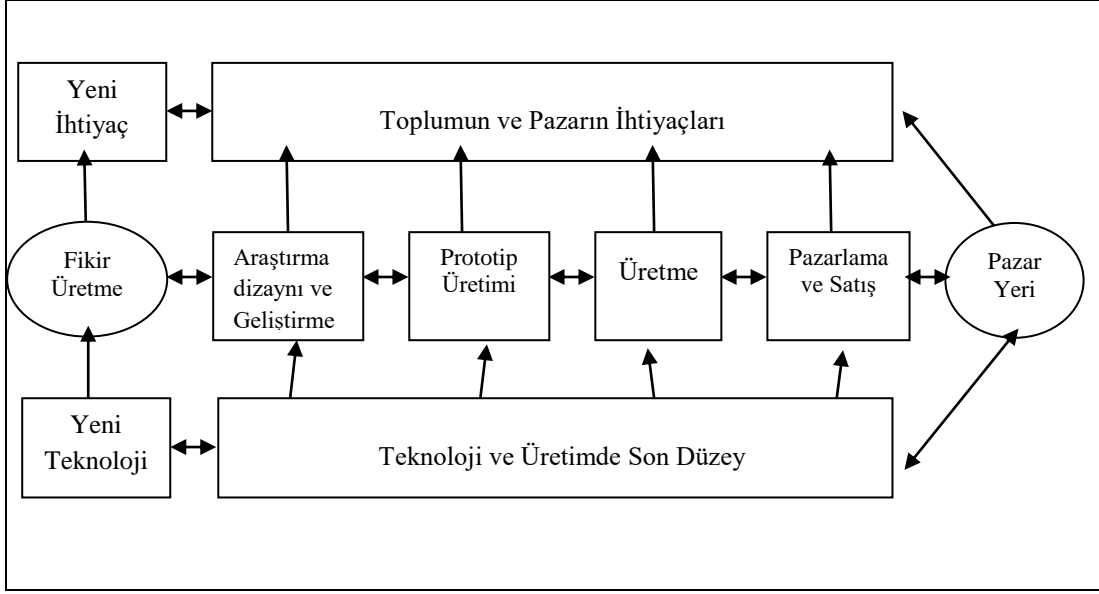
1.2.4.2. Uygulama

İnovasyonun Ar-Ge aşamasında gerekli bilgi ve bilgi kaynakları bir araya getirilir. İnovasyon projesi tamamlandıktan sonra uygulama aşamasına geçilir. Bu aşamada ortaya çıkarılan ürün, hizmet veya süreç belirlenen hedef kitle tarafından test edilir. Alınan geri bildirimlerle ürün, hizmet veya süreç son halini alana kadar geliştirme çalışmaları sürdürülür (Elçi, 2007:163). Test aşaması, ürünün pazara tamamen sürüldüğünde ortaya çıkacak sorunların belirlenerek minimize edilmesi açısından önemlidir. Konunun uzmanları elde edilen yeni bilgileri de değerlendirerek yapılması gerekli son düzenlemeleri gerçekleştirirler. Bu aşama üretim öncesi son aşama olduğu için yinelemeler olabilir (Kulaklı, 2005: 107).

1.2.4.3. Ticarileştirme

Ticarileştirme, uygulama aşamasını başarıyla geçen yeni ürünlerin yüksek üretim hacmiyle üretilip pazara sunulmasıdır (Sungur, 2009: 6). İnovasyon sürecinin son aşaması olan ticarileştirme yeniliğin üretimi, hedef pazara tanıtımı ve sunumu ile ilgili olup ürün, hizmet ya da sürecin müşteriye sunulması şeklinde tanımlanmaktadır. Bu aşamada inovasyona yönelik çalışmalara ticari değer kazandırılması söz konusudur (Aksay ve Orhan, 2013:14).

Ticarileştirme aşaması özellikle teknolojik inovasyonlarda yüksek risk ve maliyetlere neden olduğundan inovasyon sürecinin kritik bir aşaması olarak bilinmektedir (Chiesa ve Frattini, 2011: 437). İşletmelerin ticarileştirme aşamasını hızlı bir şekilde yönetmeleri rekabet avantajı sağlamaktadır. Genellikle, kısa ürün yaşam döngüleri, rekabetin artması, pazar segmentasyonu ve küreselleşmeyle birlikte artan Ar-Ge maliyetlerinin olduğu bir ortamda rekabet avantajı olarak pazarda hızlı olma konusu işletmeler açısından önem taşımaktadır (Palmberg, 2006: 1253).

Kaynak: Galanakis, 2006:1224

Şekil 1.1. Etkileşimli inovasyon süreci

Şekil 1’de görüldüğü gibi inovasyon süreci tek taraflı ve sıradan değil etkileşimli olarak bir sıra dahilinde ilerlemekte devam eden bir döngü halindedir. İnovasyon süreci, birbirine bağlı bir dizi aşamadan oluşmakta ve önceki aşamalardan geri bildirimler alarak devam etmektedir. İşletme içi ve dışı bağlantıların oluşturduğu bu karmaşık ağ, firmanın işlevlerini (Ar-Ge, Üretim, Satış-Pazarlama) teknolojik ve bilimsel topluluğu ve pazarı birbirine bağlamaktadır (Galanakis, 2006:1224).

1.3. Yavaş Şehir’in Ortaya Çıkışı Tarihi ve Organizasyon Yapısı

Kavramsal çerçeve bölümünün bu kısmında Yavaş Şehir Birliği’nin anlamı ve kuruluşuyla ilgili bilgiler verildikten sonra Yavaş Şehir adaylık süreci, Dünya’da ve Türkiye’de Yavaş Şehir ile ilgili görüşlere yer verilmiştir. Son olarak araştırmaya konu olan Seferihisar, Akyaka ve Yenipazar ilçelerinin kısa tarihçesine yer verilmiştir.

1.3.1. Yavaş Yaşam

Dünyanın içine girdiği sürekli değişim süreci, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin hızına ayak uydurmayı zorunlu kılmıştır. Değişim, gelişme ve küreselleşme sürecin de etkin rol oynayan hız kavramı şehirlerde yaşayan insanlar için kaçınılmaz olmuştur. İnsanların daha hızlı olmak için yarıştıkları ve bunun tutkunu oldukları görülmektedir (Güven, 2011: 113).

Öte yandan hız kavramına karşı bir duruş sergileyen yavaşlık anlayışı, hızın, bir kargaşa ortamı meydana getirdiğini savunmaktadır. Küreselleşmeden ve hızlı yaşamdan uzak birçok yerde insan yaşamının normal bir şekilde devam ettiği görülmektedir. Bunun nedeni olarak küreselleşme sonucu ortaya çıkan hızlı yaşamın kurmuş olduğu baskı, teknolojiye bağlı olma, sürekli yer değiştirme gösterilmektedir. Geleneksel yaşamın hüküm sürdüğü bu bölgelerde rahat ve sakin bir ortam kurulmuştur (Coşar, 2013: 17).

İnsanlar çalışma yaşamlarındaki sorumlulukların artmasına bağlı olarak bir tür koşturmaca içine girmişlerdir. Çalışma yaşamında hız verimlilik ve profesyonellikle eş değer tutulmuştur. Fakat yavaş yaşam bireylere alternatifler sunan bireylerin günlük yaşamlarında yaptıkları işlerde daha dikkatli olmalarını sağlayan bir kavramdır (Yurtseven vd., 2010: 9).

Günlük yaşamların da insanlar daha hızlı hizmet almak ve hızlı araçları kullanmayı arzulamaktadır. Fakat bunun beraberinde yoğun iş yükü ve stresle de mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar. Yavaş hareketi bu durumu tersine çevirerek insanların zamanlarını daha dikkatli, verimli ve daha anlamlı faaliyetler için kullanmalarını savunan bir yaklaşımdır (Parkins, 2004:364). Hızlı ve modern hayatı eleştiren bu yaklaşım yeme-içme, kaliteli yaşam, ev ekonomisi, toplumsal entegrasyon konularında kültürel bir değişimi savunan bir harekettir (Güven, 2011: 1).

Yavaş hareket, doğal kaynaklar arasındaki karşılıklı ilişkiyi kurma ve yürütme sürecini açık bir şekilde ortaya koymaya çalışmaktadır. Buna ek olarak, kurumsallaşmış firmalar ve bazı dernekler doğal dünyanın farkındalığını, gündelik hayatın kalitesini ve yaşanırılığını desteklemektedir (Carp, 2012: 103).

İnsanların hayattan zevk almalarını, sevdiklerine zaman ayırmalarını, hız için dünyaya zarar vermemeyi öngören yavaş yaşam, hayatın hızlı gidince erken varılacak bir noktasının olmadığını, önemi olanın anı yaşamak ve bunun tadını çıkarmak olduğunu göstermeye çalışmaktadır (Cittaslow, Türkiye, 2018). Kısacası, yavaş yaşam; “eylemlerimizle zamanı yavaşlatma etkisi yaratma sürecidir. İnsanların sahip oldukları değer ve öncelikleri bakımından zamanlarını neye ayırdıkları, paralarını neye harcadıklarından daha iyi bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır” (Yurtseven vd.,

2010: 9). Yavaşlık hareketi, yuva hasretine, geçmişe duyulan özleme, pişmanlık duyulan bir anıya gönderme yapmaktadır (Güven, 2011: 116).

1.3.2. Slow Food (Yavaş Yemek)

İtalya'nın Roma kentinde fastfood karşıtı bir grup tarafından Mcdonalds restoranı hamur işi fırlatılarak protesto edilmiştir (Güven, 2011: 114). Bu eylemin simgesi salyangoz hareketin temelini oluşturan yavaşlık ve dinlenmeyi temsil etmektedir (Bucak, 2014:25).

Hareketin lideri İtalyan yazar Carlo Petrini tarafından Langhi Bölgesi'nin Cuneo ilinde kurulan Yavaş Yemek (Slow Food) Hareketi 1986 yılında Roma Piazza Di Spagna'da açılan Mc Donald's restoranına tepki olarak kurulmuştur. Bra kasabası İtalyan Alpleri'nin eteklerinde bulunan ve bu hareketin merkezi olarak kabul edilmektedir. Bu hareketin temeli olan Convivia, Yavaş Yemek Hareketi'nin mesajlarını yaymak, eğlenmek, geleneksel yaşamı ve ürünleri teşvik etmek amacıyla düzenli olarak buluşan gruplardan oluşmaktadır (Yurtseven vd., 2010: 18).

Sosyal bir tercih olan yemek yeme, sadece kalori alımına yönelik bir hareket değil, tohumu, tarlada çalışan işçileri, mutfak endüstrisini, doğaya verilen veya verilmeyen zararı, mutfak çalışanlarını ve daha birçok unsuru etkileyen bir tercihtir. Yavaş yemek iyi, temiz ve adil gıdayı tercih etmektir (Cittaslow, Türkiye, 2018).

Slow Food, tüm insanlara erişebilen ve onlara iyi gelen yiyeceklerden zevk alabilecekleri, iyi bir dünyayı istemektedir. Slow Food yaklaşımı, birbiriyle bağlantılı üç ilkeyle tanımlanan bir gıda konseptine dayanmaktadır: iyi, temiz ve adil (Slow Food, 2017):

İyi: Kaliteli, lezzetli ve sağlıklı gıda

Temiz: Çevreye zarar vermeyen üretim

Adil: Tüketiciler için erişilebilir fiyatlar ve adil koşullar ve üreticiler için ödeme

Yemek yemeyi yaşamın temeliyle eşdeğer sayan Yavaş Yemek felsefesi, yemeklerin kalitesini yükseltmek ve yemek yemeye zaman ayırmak, yaşamdan zevk almayı sağlayacak en basit yol olarak görülmektedir. Yavaş Yemek, yemek ve dünya

arasında güçlü bir bağ olduğunu, kırsal alanlar, geleneklerin sürekliliği ve dünyanın bio-çeşitliliği üzerinde derin bir etkiye sahip olduğunu savunmaktadır (Yurtseven vd., 2010: 23).

1.3.3. Slow Food Faaliyetleri

Yavaş Gıda, bütün dünyada gıda biyolojik çeşitliliğini korumak, üreticiler ve tüketiciler arasında bağlantılar kurmak ve gıda sistemini etkileyen en acil konuların farkındalığını artırmak için çalışmaktadır. Ayrıca (Slow Food, 2017);

- Tehlikede olan gıdaları kurtarmak ve gastronomi geleneklerini biyolojik çeşitlilik projelerimizle savunmak.

- Yiyecek zevkini öğretmek ve yemek ve tat eğitimi yoluyla iyi, temiz ve adil seçimler yapmak.

- Avrupa ve Asya'nın gastronomik gelenekleri, zanaat peyniri ve balık kutlamaları ve uluslararası etkinliklerimizde dünya çapında ağlarımızın toplantıları.

- Hayvan refahından toprağa götürmekten, önem verdiğimiz temalara değinmek.

- İnsanları, uluslararası sistemi kullanarak yiyecek sistemini değiştirme konusunda tutkuyla bağlamaktır.

1.3.4. Yavaş Turizm

Yavaş turizm, (Eko-Gastronomik Turizm) yeni bir süreçtir ve temel olarak sürdürülebilirlik ilkelerine yer vermektedir. Sürdürülebilirlik, sürekliliği sağlamak, varlığını sürdürmek ya da korumak anlamına gelmektedir. Bu nedenle, hemen hemen tüm kişi ya da toplum tarafından, pozitif bir kavram olarak algılanmaktadır. Buna karşın, sürdürülebilir gelişme uygulamalarında kavramın belirsizlikleri ve çelişkileri karşımıza çıkmaktadır. En azından, sürdürülebilirliğin yalın bir kavram olmadığı anlaşılmaktadır. Gelişme, insanların gereksinimlerini gelecekte karşılama yeteneğini riske atmadan gerçekleşiyorsa sürdürülebilir olarak düşünülmektedir (Yurtseven vd., 2010: 52).

Yavaş turizm son yıllarda önemini artıran ve insanlar için önemli hale gelen alternatif bir turizm türüdür (Caffyn, 2018:183) Yavaş Turizm, genel turizm konularının

sürdürülebilirliğini yansıtmaktadır. Sürdürülebilirlik araştırmaları için dürtücü konuları ortaya çıkarmaktadır. Bu yeni yaklaşım, eko-gastronominin bir araştırma konusu olabileceğini kanıtlamıştır. Tanımlanması oldukça güç olan gastronomi sözcüğü, ilk kez 1801 yılında kullanılmıştır (Yurtseven vd., 2010: 53).

Yerel yiyecekler, yerel ekonomilere yardım edebilir ancak; kendilerine yiyecek sağlayamayan topluluklar da bulunmaktadır. Sosyal sürdürülebilirlik perspektifinden bakıldığı zaman, yerel yiyecek satın almak toplumsal iyileşme duygusu yaratmaya yardımcı olabilir. Yerel yiyecek satın almak, sosyal kapital yaratılmasını sağladığı gibi destinasyonu da güçlendirmektedir. Yerel yiyecek kaynaklarının daha çevresel olarak sürdürülebilir olmaları, endüstriyel olmayan küçük ölçekli çiftliklere uygun teknikleri gerektirir. Dağıtım zincirleri ve ağları, uygun biçimde birbirlerine bağlı olmalıdır. Özet olarak, yerel yiyecek satın almak turizmi daha sürdürülebilir yapmayacaktır. Sürdürülebilirliği, turizm stratejisinin bir parçası olarak gören anlayışta bir değişime gereksinme duyulmaktadır. Bu değişim, yavaş turizm olarak adlandırılmaktadır (Yurtseven vd., 2010: 56-57):.

1.3.5. Yavaş Şehir

Yavaş Şehir, küreselleşmenin ortaya koyduğu sahnede rol almak istemeyen, yerel ve kültürel özelliklerini korumak isteyen kasaba ve Şehirlerin katıldığı bir birliktir. Yavaş Şehir'lerin hangi alanlarda önemli ve özel olduklarını düşünmelerini ve bu özelliklerini korumak için strateji geliştirmelerini sağlar. Şehir sakinleri ve Şehri ziyaret edenlerin zevk alabildikleri bir Şehir dokusu, rengi, müziği ve hikayesinin uyumudur (Coşar, 2013: 17).

21. yy'ın kalabalık, büyük ve gürültülü kentlerine alternatif olan Yavaş Şehir, İtalyanca Citta (Kent) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Yavaş Şehir'lere ait değerleri temel alarak, bu değerleri kent sakinleri ve ziyaretçiler için daha özel ve keyifli hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında kentlerin hangi alanlarda özel ve farklı olduğunu hatırlamaları ve bu özelliklerini koruyarak isimlerini duyurmalarını hedeflemektedir. Bu sayede kendi dinamikleri ile var olan sürdürülebilir kentler ortaya çıkarılabilmekte ve buralardaki yaşam kalitesinin yükseltilebilmektedir (Acuner: 2014: 1).

Tüketim odaklı hayatın insanlara mutluluk ve huzur getirmediği, insanların farklı bir yaşam biçimi aramaları kentsel boyutta Yavaş Şehir hareketini ortaya çıkarmıştır. Yavaş Şehir felsefesi yaşamın, yaşamaktan zevk alınacak bir hızda yaşanmasını savunmaktadır. Yavaş Şehir hareketi, insanların birbirleriyle iletişim kurabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, kendine yeten, sürdürülebilir, el sanatlarına, doğasına, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan ama aynı zamanda alt yapı sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan, teknolojinin kolaylıklarından yararlanan kentlerin gerçekçi bir alternatif olacağı hedefiyle yola çıkmıştır (Cittaslow Türkiye, 2018).

Yavaş Şehir hareketi 1999 yılında Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin vizyonu doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Paolo Saturnini yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kentlerin kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir kalkınma modeli ortaya koymaları fikrini ulusal boyuta taşımıştır. İdealleri kısa zamanda Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) belediye başkanları ve Slow Food başkanı Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir. Günümüzde 30 ülkede 241 üyeye yayılan Yavaş Şehir hareketinin amacı Slow Food felsefesini kentsel boyuta taşımaktır (Cittaslow Türkiye, 2018).

Yavaş Şehir yerel kültürü destekleyerek ekonomik anlamda katkı sağlayan bir model olarak görülmektedir. Kültürel sermaye olarak yiyecekleri temel alan Yavaş Şehir, insanlara kaliteli yiyecek sunarak ve ekonomiyi sürdürülebilir kılarak yaşam seviyelerini yükseltip mutlu olmalarını hedeflemektedir. Öte yandan yerel işletmeciler desteklenerek yerel ticaret, çiftçi marketleri, adil ticaret ve yerel kur gibi değerler en üst düzeyde kullanılarak yerel üretim ve dağıtım ön plana alınmaktadır (Yurtseven vd., 2010: 49).

Yavaş Şehir, insanlara teknolojiyi kullanarak daha sağlıklı ortamlar yaratmak, yavaş yaşamın değeri hakkında farkındalık kazandırmak ve daha kaliteli yaşama yönelik idari çözümler bulmayı taahhüt etmektedir. Amaç, iyi yemek, sağlıklı çevreler, sürdürülebilir ekonomiler ve geleneksel yaşam üzerine kurulu yerlerin geliştirilmesini teşvik etmektir. Aday şehirlerin öncelikli olarak şu özelliklere sahip olması gerekmektedir (Knox, 2007:7):

- Nüfusun 50.000'den az olması ve organik tarımın desteklenmesinden, ziyaretçilerin yerel yemekleri tadabilecekleri merkezlerin açılması konularının söz verilmesi.

- Kaynakların ve doğal ham maddelerin korunması için gereken adımların atılması, fast-food ve kültürel tek tipleşmeden uzak durulması.

- Sadece geleneksel yerel sanatların ve el sanatlarının desteklenmesinin yanı sıra bölgeye yeni ayırt edici özellikler ve kimlik kazandıran modern endüstrinin de desteklenmesinin taahhüt edilmesi.

- İnşa edilen çevrenin ayırt edici karakterinin korunması için kararlı olunması ve bunun desteklenmesi adına ağaç dikilmesi, yeşil alan yaratılması, kent merkezlerinin, neon ışıklarından, reklam panolarından, ses ve görüntü kirliliğinden uzak tutulması, araba kornalarının yasaklanması, hava kirliliğinin azaltılması, alternatif enerji kaynaklarının kullanılması, toplu taşımacılığın desteklenmesi ve çevre dostu mimarinin teşvik edilmesi.

Yavaş Şehir Hareketi Yavaş Yemek felsefesini küçük kentlerin tasarım ve planlamasında kullanmayı amaçlayan uluslararası bir ağdır. Bu ağ, günümüzde başta Avrupa olmak üzere diğer kıtalardaki ülkelerde de yaygınlık kazanmaktadır. Bu kentlerin yaklaşık yarısı İtalya'da yer almaktadır. Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, İngiltere, Norveç, Polonya ve Yeni Zellanda'da Yavaş Şehir sayısı artmaktadır (Yurtseven vd., 2010: 40). Yavaş Şehir kavramı, şehirlerin geleceğini güvence altına alabilmelerine olanak sağlamış ve yerel yönetimler için bir yol haritası olmuştur. Yavaş Şehir kavramı çarpık yapılaşmaya, küreselleşme ve para kazanma adına şehrin bütün değerlerinin hiçe sayılmasına, hızlı ve modern yaşama adına bireyin kendi gelenek, göreneklerine ve toplumun diğer bireylerinden giderek uzaklaşmasına karşı olan bir kavramdır (Mayer ve Knox, 2006: 322).

30 ülke, 236 şehir ve 20 ulusal ağı olan Yavaş Şehir Birliği, küreselleşmenin, şehirlerin dokusu, sakinleri ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek için yavaş yemek hareketinden ortaya çıkmış bir "Kentler Birliği" projesidir (Mayer ve Knox, 2006). Yavaş Şehir kendi halkının ve ziyaretçilerin yaşam kalitesini arttırmak için orijinal fikir, deneyim ve bilgiyi uluslararası Yavaş Şehir ağları üzerinden paylaşarak çalışmayı amaç edinmiş bir olgudur. Yavaş Şehir hedeflerinden biri, hızlı yemek (fast food) restoran zincirleriyle beraber yaşamımıza girerek hızlı bir biçimde Avrupa ve dünyanın diğer bölgelerindeki geleneksel restoranların yerine geçen, hızlı yaşam anlayışının genişlemesi karşısında bir

sınır yaratmaktadır. Yavaş Şehir Hareketi, 1999 yılında Yavaş Yemek Hareketi'nin kurucusu Carlo Petrini ve 4 kurucusu kentin (Chianti, Orvieto, Bra ve Positano) belediye başkanlarının Yavaş Şehir Sözleşmesi'ni imzalamasıyla doğmuştur. Yer temelli yaşam kalitesinin önemini vurgulayan Yavaş Şehir Hareketi'nin temel amaçlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Yurtseven vd., 2010: 40):

- Teknoloji kullanarak yaşamın kaliteli ve çekilebilir olmasını sağlamak,
- Bölgeye özgü değerlerle sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak,
- Yerel ekonomik yaşama katkı yaparak gelir adaletini sağlamak,
- Doğal çevreyi ve tarihi değerleri korumak.

Yavaş Şehir Hareketi'nin temelinde yatan düşünce oldukça yalındır. Yavaş Şehir anlayışını; yerel çevre ve gastronomi kaynaklarının kalitesi, ortak bir refah için yeni bir teknolojilerin kullanılması oluşturulmaktadır. Bu anlayış nüfusu 50.000'i aşmayan küçük kentlerde keyifli bir yaşam sürdürebilmek için önemli fırsatlar tanımaktadır. Yavaş Şehir anlayışı yeni bir hareket olarak karşımıza çıkmakta ve İtalya yoğunluklu olarak yaşamını devam ettirmektedir. Dünyadaki Yavaş Şehir'lerin yarıya yakını İtalya'da yer almaktadır. Bununla birlikte İtalya'nın dışındaki pek çok kentin ilgisi Yavaş Şehir Hareketi üzerine çekilmiştir (Yurtseven vd., 2010: 41).

1.3.6. Uluslararası Yavaş Şehir Birliği ve Organizasyon Yapısı

Birliği'nin organizasyon yapısında 3 ana organ vardır. Ulusal ağların temsilcilerinden oluşan ve karar verici Koordinasyon Komitesi, hareketin bilimsel altyapısını oluşturan ve genel hatlarını çizen Bilim Komitesi ve birliğin operasyonel yanılla sorumlu Sekretarya (Genel Merkez). Yavaş Şehir Birliği ulusal ağlardan oluşmaktadır. Bir ülkede 3 Yavaş Şehir olması durumunda ulusal ağ kurulabilir. Ulusal ağlar kendi ülkelerindeki adaylık sürecini yönetirler ve Genel Merkez'le kendi ülkelerindeki Yavaş Şehir'lerin iletişimini sağlarlar. Ülkelerinde Yavaş Şehir hareketinin yaygınlaşması ve gelişmesi için üyelerle birlikte projeler gerçekleştirebilirler (Cittaslow Türkiye, 2018).

1.3.7. Yavaş Şehir Adaylık Süreci

Uluslararası Yavaş Şehir Birliği'ne başvuru sürecini Yavaş Şehir Türkiye Ağı sekretaryası ve koordinatörlüğü yürütmektedir. Birliğe başvuracak kentlerin nüfuslarının 50.000'den az olması ve kent yönetiminin Yavaş Şehir felsefesiyle uyumlu olmaları gerekmektedir. Üyelik başvuruları için aşağıdaki sürecin tamamlanması gerekmektedir (Cittaslow Türkiye, 2018):

- Aday kent, Yavaş Şehir Türkiye Ağı'na üye olma niyetini gerekçeleriyle birlikte açıklayan başvuru mektubunu Yavaş Şehir Türkiye Koordinatörlüğü'ne sunar.

- Başvuru mektubu, kentin Yavaş Şehir Felsefesi ve Yavaş Şehir Kriterleri'ne uyumu açısından bütünsel olarak değerlendirilir. Değerlendirme sonucu, gerekçeleriyle birlikte kente bildirilir.

- Başvuru mektubunun olumlu değerlendirilmesi durumunda, Yavaş Şehir Türkiye Koordinasyonu (Yavaş Şehir Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği) kente Adaylık Değerlendirme Ziyareti'nde bulunur ve Adaylık Değerlendirme Raporu hazırlar. Kent, Adaylık Değerlendirme Raporu'nun olumlu olması durumunda, Aday Kent ilan edilir. Adaylık Değerlendirme Raporu'nun olumsuz olması durumunda, başvuru reddedilir.

- Yavaş Şehir Türkiye Koordinasyonu tarafından, kentin Yavaş Şehir Kriterleri'ne ilişkin eksikliklerini belirten bir Hazırlık Raporu düzenlenir. Hazırlık Raporu'nda, kentin Yavaş Şehir Kriterleri gereğince yapması gerekenler belirtilir. Raporda belirtilen eksiklikler bir yıl içinde tamamlanır. Belirtilen sürede eksiklerini gidermeyen kentin adaylığı iptal edilir. Adaylığı iptal edilen kent, bir yıl geçmeden tekrar başvuruda bulunamaz.

- Adaylık sürecinde, Hazırlık Raporu'nda belirtilen eksiklikleri giderdiğini belirten kent, Yavaş Şehir Türkiye Koordinasyonu (Yavaş Şehir Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği) tarafından tekrar ziyaret edilir. Koordinasyon, eksiklerin giderilip-giderilmediğini ve adaylık sürecinde gerçekleştirilen faaliyetleri değerlendirir. Koordinasyon değerlendirmesinin olumlu olması durumunda, kent Başvuru Dosyası'nı hazırlar ve üyelik başvurusunda bulunur.

- Değerlendirmeyi geçen kentin dosyası, Yavaş Şehir Genel Merkezi'ne (Cittaslow International-İtalya) iletilir ve Genel Merkez'in değerlendirmesi sonucunda Yavaş Şehir üyeliği onaylanır.

Yavaş Şehir hareketine katılımı birlikte çevresel politikalar, altyapı, kent kalitesi, yerel ürünler ve bilgi bağlamında kentlerde önemli değişiklikler gözlemlenmektedir. Kültürel kimliğin korunması, sürdürülebilir yerel ekonominin sağlanması, ekolojik dengenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi değerlerle Yavaş Şehir anlayışı, kentleri yaşayan birer organizma biçiminde ele alarak insanla olan etkileşimini en üst düzeye çıkarmaktadır (Yurtseven vd., 2010).

1.3.8. Yavaş Şehir Kriterleri

Yavaş Şehir üyelik sürecine ilişkin kriterler 7 temel 72 alt kriterden oluşmaktadır. Bu kriterler Ek 3'te detaylı olarak sunulmuştur.

1.3.9. Dünyada Yavaş Şehir

Yavaş Şehir Uluslararası Ağı'nda ilk sertifikalar 2001 yılında yirmi sekiz İtalyan Şehrine verilmiştir. Bu kurucu kentlerin çoğu özellikle Kuzey İtalya'da bulunan Toskana ve Umbria'dandır. 2008 yılına kadar yetmişden fazla kent 2018 yılı itibarıyla 241 kent Yavaş Şehir sertifikası almıştır. Bu kentlerin çoğu da İtalya'dandır (Acuner, 2014: 66; Cittaslow, 2018).

1.3.10. Türkiye'de Yavaş Şehir

Yavaş Yiyecek kavramından esinlenen Yavaş Şehir Hareketi, yerel değerlere sahip çıkmak, bu değerleri korunmak ve geliştirmek amacıyla kurulmuştur. 2009 yılı itibarıyla Türkiye'de Yavaş Şehir serüveni Seferihisar'ın adaylığa kabul edilmesiyle başlamıştır (Seferihisar Belediyesi, 2017). 2017 yılı itibarıyla ise Türkiye'de 14 Yavaş Şehir üyesi bulunmaktadır. Bu şehirler; (Seferihisar (İzmir-2009), Yenipazar (Aydın-2011), Akyaka (Muğla-2011), Gökçeada (Çanakkale-2011), Taraklı (Sakarya-2011), Perşembe (Ordu-2012), Vize (Edirne-2012), Yalvaç (Isparta-2012), Halfeti (Urfa-2013), Şavşat (Artvin-2015), Uzundere (Erzurum-2016), Eğirdir (Isparta-2017), Gerze (Sinop-2017) ve Göynük (Bolu-2017))'tür.

1.3.10.1. Seferihisar

İzmir il sınırları içerisinde bulunan Seferihisar ilçesi topraklarında en eski yerleşim yeri Teos olup, burasının M.Ö. 2000 yıllarında Akalardan kaçan Giritliler tarafından kurulduğu ve Karyalıların bir kenti olduğu bilinmektedir. Böylece yöreye 4000 yıldan bu yana yerleşildiği söylenebilir. Seferihisar'ın kuruluşu hakkında birkaç tez bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde göre; Seferihisar III.Pön Savaşları (Roma–Kartaca Savaşları) sırasında Roma'ya yenilen Kartacalı Anibal'in, Suriye Selekoslarına sığınmak üzere Anadolu'ya geçmesi (M.Ö.150-146) üzerine Roma Donanması'nın Teos önlerinde Myonnesos açıklarında Kartaca donanması ile savaşırken, Romalı General Tysaferin'in konaklama yeri olarak askerlerine inşa ettirdiği üs olarak kurulmuş ve Tysaferinopolis adı verilmiştir (Seferihisar Belediyesi, 2017). 1084 yılında Türkler tarafından alınan Seferihisar 1394'te Osmanlıların eline geçmiştir. 19. yy. sonlarına kadar nahiye olan Seferihisar 1884 yılında ilçe olmuştur (İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018).

2009 yılında Yavaş Şehir unvanı almaya hak kazanan Seferihisar Türkiye'nin ilk Yavaş Şehri olmuştur. Türkiye'deki Yavaş Şehir sayısının artmasıyla Yavaş Şehir Türkiye ağı kurulmuş ve Seferihisar bu ağın koordinasyon merkezi olmuştur (Cittaslow Türkiye, 2018).

1.3.10.2. Akyaka

Gökova körfezinin kuzey doğusunda bulunan ve Sakar tepesini arkasına alan Akyaka Akyaka, Antik İdyma kentine ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde hala kalıntıları Gökova Köyü'nden Kıran Dağı eteklerine uzanan İdyma yaklaşık 2500 yıllık bir tarihe sahiptir. Roma ve Bizans imparatorluklarına da ev sahipliği yapan İdyma kenti 13. yy'da Türklerin eline geçmiş ve 1420 yılında Osmanlı imparatorluğuna katılmıştır (Gürbüzer, 2018).

Muğla'ya 28 km ve Marmaris'e 32 km uzaklıkta bulunan Akyaka Ula ilçesine bağlı bir mahalledir. Doğusunda Kadın ve Akçapınar azmakları, kuzeyinde ormanlarla kaplı dağlar bulunmaktadır. Muğla ilinin deniz kapısı olan iskele çevresinde basit evlerden oluşan Kozlukuyu (Gökova) köyüne bağlı bir mahalle iken, 1971 yılında muhtarlık ve 1992 yılında da Belediye teşkilatı kurularak belde merkezi olmuş, 6360 sayılı büyükşehir yasası ile birlikte mahalle statüsüne dönmüştür. 1970'li yıllardan

başlayarak hızla gelişen bir turizm merkezi haline dönüşmüştür. 1988 yılında Türkiye’de ilan edilen ilk “Çevre Koruma Bölgesi” içine dahil edilmiştir (Bildirici, 2018).

Deniz-güneş-kum, eğlence ve spor turizmi açısından önemli bir merkez olan Akyaka 2011 yılında Yavaş Şehir unvanı alarak turistlerin dikkatini daha çok çekmeyi başarmıştır. Motorsuz su sporları, orman yürüyüşleri, kaya tırmanışları, bisiklet gezileri, yamaç paraşütü, Günübirlik tekne turları ile azmak koyu ya da İncekum ve Sedir Adası gezileri yapılabilmektedir (Cittaslow, 2018).

1.3.10.3. Yenipazar

Yenipazar, Aydın ili sınırları içersin de, Aydın'a 42 km. güneydoğuda, Madran Baba Dağının Büyük Menderes vadisi ile kesiştiği noktadadır. Yenipazar ilçesi tarihi "Ortasia" şehri yakınlarında kurulmuştur. Başlangıçta çevre bölgeler için yeni bir pazar yeri olmuş yerleşim birimidir. İlçenin isminin de "Yeni kurulan pazar" anlamında, buradan geldiği söylenmektedir. Yenipazar ilçesinin bir idari birim olarak kuruluşu 1700'lü yılların sonuna rastlamaktadır. Bu zamana kadar az sayıda nüfusu olan küçük bir yerleşme birimiydi. Yenipazar'ın tarihi fazla eskilere dayanmaz. Kuruluş ve yerleşme tarihi ile ilgili farklı bilgiler vardır. Ancak kaynakların üzerinde birleştiği konu Yenipazar'ın ilk kuruluş yerinin; Yenipazar'a 4 km. uzaklıkta olan Donduran köyünün güneydoğu bitişiğinde yer alan "Tolozlar" mevkiinde olduğudur (Yenipazar Kaymakamlığı, 2017).

Yenipazar ilçesi Gökçeada ve Akyaka ile birlikte 2011 yılında Yavaş şehir unvanı almıştır (Cittaslow, 2018). İlçe merkezinde 4 mahallesi bulunan Yenipazar'ın 2014 yılında 6360 sayılı büyükşehir yasası ile çevredeki 14 köyün tüzel kişiliğinin kaldırılması ile toplam 18 mahallesi olmuştur. Yörük Ali Efe Müzesi, Yel Değirmeni ve 122 basamaklı işlemeli merdiven şehrin sembolleridir. Bunun yanında yöresel yemekleriyle ünlenen Yenipazar yerli turizme hız kazandırmıştır (Yenipazar Belediyesi, 2018).

2. BÖLÜM

2. YÖNTEM

Alan araştırması bölümünü oluşturan bu bölümde öncelikle metodoloji ve uygulama süreci hakkında bilgi verilmiştir. Bilimsel araştırma süreci ile ilgili literatür taramasına ve yapılan araştırmanın uygulama sürecine yer verilmektedir.

Araştırmanın amacı, araştırmanın yöntemi, araştırmanın alanı, veri toplama aracı, veri toplanması ve veri analizi başlıklarının açıklandığı bu kısımda yapılan literatür taraması yapılan araştırmayla ilişkilendirilmektedir.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu tezin temel amacı alternatif turizm çeşidi olan yavaş şehir turizmi kapsamındaki Yavaş Şehirler'e ve burada kurulan tesislere yönelik inovatif yatırımları incelemektir.

Bu temel amacın yanında, yavaş şehir turizmi yapılacak Yavaş Şehir'lerin ve Yavaş Şehir'lerde bulunan turistik tesislerin de bu tez kapsamında tanıtılması planlanmaktadır.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Şehirlerin, Yavaş Şehir unvanı alabilmeleri için Yavaş Şehir Birliği tarafından hazırlanan üyelik kriterlerinin yerine getirilmesi gerekmektedir. Yerel ve özel sektör yöneticilerinin bu kriterler karşısında sergiledikleri davranışları ve sonucunda ortaya koydukları yatırımları sebep-sonuç ilişkisine dayanarak açıklanmıştır. Bu bağlamda sosyal olaylarla ilgili kararların niçin ve nasıl verildiklerini açıklamaya yönelik bir süreç (Gardenhire ve Nelson, 2003:3) olan, sistematik bir şekilde ve titizlikle uygulanan (Mason, 2002:7) nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Tezin amacı doğrultusunda nitel bir araştırma yapılmıştır. Konu ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında yatırım, inovasyon ve Yavaş Şehir ilişkisi ile ilgili kuramsal bir temelin olmaması bu tezde nitel araştırma yapılmasının uygun olacağını ortaya koymaktadır. Bu nedenle konu ile ilgili daha ayrıntılı veriye ulaşmak, yatırım, inovasyon

ve Yavaş Şehir ilişkisinin ilgililerce daha iyi algılanmasını sağlamak için nitel araştırma yapılması uygun görülmektedir.

Bu tezin temel amacının yanında Yavaş Şehir'lerin tanıtımının yapılması da planlanmaktadır. Bu plan doğrultusunda, araştırmanın gerçekleştirildiği alanlar hakkında bilgi verilerek bu yerler tanımlanmaya çalışılmaktadır.

2.3. Evren ve Örneklem Belirlenmesi

Tezin uygulama aşamasına geçilebilmesi için üzerinde çalışılması gereken grubun belirlenmesi gerekmektedir. Bu grup, evreni oluşturmaktadır. Evren; görüşme, gözlem vb. veri toplama teknikleri ile toplanan veri analiziyle elde edilen sonuçları ilgilendiren grup şeklinde tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2013:80). Araştırmalarda, araştırmacının kısıtlarına göre iki farklı evrenden söz edilmektedir. Bunlar herhangi bir kısıtın olmadığı ideal evren; araştırmacı tarafından belirlenen kısıtların dikkate alındığı ve örneklemin yer aldığı gerçekçi evrendir (Altunışık vd., 2007:123). Bu kapsamda, bu araştırmanın ideal evrenini dünya üzerindeki Yavaş Şehir unvanı alan şehirler, gerçekçi evrenini ise Türkiye'deki Yavaş Şehir unvanı alan şehirler oluşturmaktadır.

Tezde istenilen sonuca ulaşabilmek için gerekli olan doğru veri elde edilmesi açısından bazı kriterler belirlenmiş ve nitel araştırmanın veri toplama sürecinin zaman alıcı ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı araştırma evrenini oluşturan Yavaş Şehir Türkiye'ye üye şehirler arasından seçim yapılması gerekliliği doğmuştur. Bu nedenle örneklem belirleme yoluna gidilmiştir. Örneklem, araştırmacı tarafından belirlenen kıstaslara göre evrenden ayrılan ve aynı özelliklere sahip kişiler tarafından oluşturulan grup şeklinde tanımlanmaktadır (Kozak, 2015:111).

Tezin amacına ulaşması için araştırmanın yapılacağı kentlerin Yavaş Şehir politikalarıyla ilgili bilgisinin olması, Yavaş Şehir üyelik sürecinin içinde yer alarak Yavaş Şehir unvanını almış olması, doğru veri elde etmek için belirlenen kriterler arasındadır. Aynı zamanda nitel araştırmanın veri toplama sürecinin zaman alıcı ve maliyetinin yüksek olması nedeniyle araştırma kapsamına bütün Yavaş Şehir'ler dâhil edilmemiştir. Örneklem belirleme yoluna gidilerek, amaçlı örnekleme çeşitlerinden ölçüt örnekleme ve uygun örnekleme tercih edilmiştir. Amaçlı örnekleme, çok fazla bilgiyi bünyesinde barındırdığı düşünülen durumların derinlemesine araştırılmasına imkan

tanıyan örneklemedir (Şimşek ve Yıldırım, 2006:107). Araştırmada veri toplanacak birimlerin belli niteliklere sahip olması istenebilir. Bu nedenle araştırmaya sadece bu niteliklere sahip olan birimler dahil edilmektedir. Bu durum ölçüt örnekleme olarak ifade edilmektedir. Kazara veya elverişli örnekleme şeklinde de adlandırılan uygun örnekleme, zaman, maliyet ve emek kavramlarının boşa harcanmasını engellemeyi amaç edinmiş bir örnekleme türüdür (Büyüköztürk vd., 2013:90).

Tez kapsamına bütün Yavaş Şehir'lerin dâhil edilmesi yerine Yavaş Şehir üyeliğinin ilk örnekleri olan Seferihisar (İzmir-2009), Yenipazar (Aydın-2011) ve Akyaka (Muğla-2011) kentleri dâhil edilmiştir. Bu kentlerin tercih edilmesinin diğer nedeni bu işletmelerde, Yavaş Şehir üyelik sürecinin tamamlanması sonucu yerel halk ve gelen ziyaretçilerde Yavaş Şehir bilincinin oluşması ve buna göre davranış sergileneceğinin düşünülmesidir. Tez, alternatif turizm çeşitlerinden biri olan yavaş şehir turizmi (yavaş turizm) kapsamında uluslararası Belediyeler Birliği olarak bilinen Yavaş Şehir Birliği'ne üye belediyeleri kapsamaktadır. Çalışma evrenini, yani verinin toplandığı birimi ise Yavaş Şehir (Türkiye)'e üye belediyeler (belediyede Yavaş Şehir görevlisi olarak çalışanlar, STK yöneticileri ve özel sektör temsilcileri) oluşturmaktadır.

Çalışma evrenini oluşturan 14 belediyenin (Seferihisar (İzmir-2009), Yenipazar (Aydın-2011), Akyaka (Muğla-2011), Gökçeada (Çanakkale-2011), Taraklı (Sakarya-2011), Perşembe (Ordu-2012), Vize (Edirne-2012), Yalvaç (Isparta-2012), Halfeti (Urfa-2013), Şavşat (Artvin-2015), Uzundere (Erzurum-2016), Eğirdir (Isparta-2017), Gerze (Sinop-2017) ve Göynük (Bolu-2017)) 3'ü ile görüşme yapılmıştır. Her Yavaş Şehir'den 3'er kişi (Belediye görevlisi, Kaymakamlık görevlisi, STK görevlisi veya işletme sahibi) belirlenmiş ve toplamda 9 kişiden randevu talep edilmiştir. Kişiler belirlenirken öncelikle ana unsurlar ve yardımcı unsurlar olarak kategorize edilmiştir. Daha sonra ise kategorilere göre kriterler belirlenerek bu kriterlere uyan kişilerle iletişime geçilmiştir. Verinin elde edileceği ana unsurların belirlenmesinde; Yavaş Şehir üyeliği yerel yönetimler tarafından başvuru ve gerekleri yerine getirilen bir süreç olduğundan üyelik sürecinde kişilerin belediye yönetiminde yer alması ve üyelik sürecinde aktif rol oynaması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Yardımcı unsurların belirlenmesinde ise ana unsurlardan bu kişilerin belirlenmesine yönelik öneriler talep edilerek, üyelik sürecinde projeler hakkında bilgi sahibi olması, yapılan projelerde aktif olarak yer alması

ve STK ya da turizm işletmesi olması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. İletişime geçilerek randevu talep edilen 9 kişinin hepsi randevuya olumlu yanıt vermiştir.

2.4. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplanırken nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden görüşme ve gözlem kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006:119-183), görüşme, odak grup görüşmesi ve gözlemin nitel araştırmada en yaygın olarak kullanılan veri toplama araçları olduğunu ve bunların yanında çeşitli türdeki dokümanların da (belgeler, yazışmalar, fotoğraflar gibi), nitel araştırmada kullanılan veriye kaynak oluşturacağını belirtmektedir. Yazar bu yöntemlerin ayrı ayrı kullanılabilceği gibi hepsinin birlikte aynı araştırma içinde kullanılabilceğini ifade etmektedir.

Tezin konusu ile ilgili literatür tarandığında tez konusu ile ilgili bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bunun yanında bugüne kadar Yavaş Şehir’lerde yapılan yenilikçi yatırımların ortaya çıkarılması, bundan sonra yapılacak olanlara yönelik fikirlerin neler olduğunun belirlenmesine yönelik bilgi toplanması, bu araştırmanın keşifsel bir özellik taşıdığını ortaya koymuştur. Keşifsel bir araştırmada en fazla veriye ulaşabilmek için görüşme ya da gözlem yönteminin kullanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle veri toplama aracı olarak görüşme ve gözlem tekniği birlikte kullanılmıştır.

2.4.1. Görüşme Tekniği

Bu tezde Yavaş Şehir’lerde yapılan yenilikçi yatırımların ortaya çıkarılmasına yönelik soruların yöneltildiği bir görüşme gerçekleştirilmiştir. İnsan davranışlarının ne anlama geldiğini anlamak için araştırmacılara yardımcı olan (Mil, 2007:24) görüşme tekniğinin birkaç tanımı bulunmaktadır. Nitel araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama tekniği olan görüşme tekniği (Yıldırım ve Şimşek, 2006:119), “en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir” (Büyüköztürk vd., 2013:150). Yıldırım ve Şimşek, (2006:119) görüşme tekniğini “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” şeklinde, Altunışık vd. (2007:82) ise, “iki veya daha fazla insan arasında belli bir amaç etrafında yapılan tartışmalar” şeklinde tanımlamaktadır.

Büyüköztürk vd. (2013:151) görüşme tekniğinin diğer tekniklerden farklı olarak bazı avantajlara ve dezavantajlara sahip olduğunu söylemektedir.

Görüşme tekniğinin avantajları (Kozak, 2015:93);

- Belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmenin mümkün olması,
- Elde edilecek daha kapsamlı bilgi ile neden-sonuç ilişkisini ortaya koymanın daha kolay olması,
- Anlaşılmayan kısımlarda müdahale etmenin daha kolay olması,

Görüşme tekniğinin dezavantajları (Büyüköztürk vd., 2013:151);

- Görüşülen kişinin eğitilmesi ve hazırlaması için geniş zaman gerekir,
- Görüşülen kişi ile araştırmacının tanışması, dostça ilişki kurabilmesi ve elde edilen veri analizlerinin zaman alması,
- Araştırmacının görünüşü, konuşması, beklentileri, görüşme tipi/çeşidinin yapılacak olan görüşme için çok önemli olması,
- Araştırmacının görüşülen kişiye ayak uydurmak zorunda kalması,
- Araştırmacının sosyal ortama kabul edilebilme, söylenenleri onaylama gereği veya itiraz edememesi gibi durumlar yanlış davranmasına sebep olabilir.

Bu tezde ulaşılabilecek verinin maksimize edilmesi ve soru işaretlerinin giderilmesi amacıyla, yarı yapılandırılmış görüşmedeki gibi hazırlanan standart görüşme sorularına ek olarak, katılımcılara yeni sorular yöneltilmiştir.

Görüşmeler, görüşme kurallarının katılığına göre, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Bu teknikler, görüşme yapılacak konunun içeriğine, görüşülecek kişilere ve incelenecek olgulara göre araştırmacı tarafından seçilmektedir (Demir, 2009).

Yapılandırılmış görüşmede, araştırmacının katılımcıya soracağı sorular ve bunların sırası önceden belirlenmiştir. Katılımcı, sorular dışında yorum yapamaz. Bu görüşme çeşidinde, araştırmacının kontrolü en üst düzeydedir (Geray, 2006). *Yarı yapılandırılmış görüşmede*, araştırmacı, katılımcıdan araştırma kapsamıyla ilgili veri alabilmek için önceden belli başlı soruları hazırlar ve bu soruları görüşme esnasında yöneltir. Ancak, araştırmacı görüşme esnasında, yeni sorular sorma gereğini hissederse, onları da katılımcıya yöneltebilir (Mil, 2007:8). *Yapılandırılmamış görüşmede*, araştırmacı soruları önceden hazırlamamakla birlikte, konu hakkında bilgi sahibidir. Başlangıç sorusunu

sorarak görüşmeye başlayan araştırmacı, görüşmenin karşılıklı dialoga dönmesiyle beraber konu ile ilgili detaylı bilgi toplamaya çalışır (Erdoğan, 2012:220-221).

2.4.2. Gözlem Tekniği

Bu tez kapsamında Yavaş Şehir üye kentlerin üyelik kriterlerinin yerine getirilmesiyle yapılan yenilikçi yatırımlar incelenmektedir. Görüşme sonucu elde edilen veride insanların Yavaş Şehir kriterlerine yönelik yapmış oldukları çalışmalara yönelik ifadeleri bulunmaktadır. Görüşmenin yanında gözlem tekniği de kullanılarak daha fazla ve derinlemesine bilgi elde etme isteğinin yanında “insanların söyledikleri ile yaptıkları arasında herhangi bir farklılık olup olmadığı” da (Yıldırım ve Şimşek, 2006:169) araştırılmak istenmiştir.

Gözlem, insanları nesnelere ya da olayları soru sormaya gerek duymadan sadece gözleyerek sergiledikleri davranışları teşhis ve not etme sürecidir (Akturan vd., 2008:99). Gözlemsel bir çalışmada, araştırılan konu insan davranışlarıyla ilgili ise soru sormadan gözlem yapılarak veri toplama yoluna gidilir (Altunışık vd., 2007:91). Gerçekleşen davranışın detaylı olarak tanımlanması için kullanılan gözlem, bu davranışla ilgili detaylı ve zamana yayılmış bir görüntü almak için ideal bir yöntem olarak görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006:169).

Gözlem yöntemi kullanılarak veri toplanırken yapılandırma durumuna göre gözlem türlerinden, yapılandırılmış alan çalışması türü kullanılmıştır. Aynı zamanda araştırma, gözleme katılım durumuna göre değerlendirildiğinde araştırmanın katılımsız gözlem türüne örnek olabileceği düşünülmektedir. Yıldırım ve Şimşek’e (2006:172) göre yarı yapılandırılmış alan çalışması olarak da bilinen yapılandırılmış alan çalışması, araştırmacının önceden hazırlamış olduğu bir gözlem aracı ile veri toplamasıdır.

Yapılandırılmış gözlemin, araştırmacının bilgi toplaması için daha önceden yapmış olduğu hazırlık nedeniyle diğer gözlem türlerine göre daha sistemli olduğu söylenebilir. Bu anlamda güvenilirlik ve geçerliliğe ulaşmanın daha kolay olduğu düşünülmektedir (Büyüköztürk vd., 2013:141).

Araştırmacının gözlemin içinde yer alması ve almaması durumuna göre katılımlı ve katılımsız gözlem olarak ayrılmaktadır. Araştırmacı gözlemin içerisinde yer alıyorsa

katılımlı gözlem, yer almıyorsa katılımsız gözlem şeklinde ifade edilmektedir (Altunışık vd., 2007:91).

Gözlem yönteminin başlıca avantajları şöyle sıralanabilir (Gegez, 2007:169-170):

- Araştırmacı olaya doğrudan müdahalede bulunmadığı için, soru sormadığı için daha objektif bilgi elde edilir.
- Anket yönteminde çok sık karşılaşılan cevaplayıcının hatırlayamama olasılığı ortadan kalkar.
- Çocuklar gibi sözlü ve yazılı iletişimin zor olduğu gruplardan, gözlem yoluyla rahatça bilgi alınır.
- Sosyal açıdan kabul edilmeyen olayların soru sorularak ortaya çıkarılması zor olabilir. Gözlem bu zorluğu ortadan kaldırabilir.

Gözlem yönteminin başlıca dezavantajları ise şunlardır (Büyüköztürk vd.,2013:141):

- Gözlemcinin etkisinin diğer yöntemlere göre daha fazla olması,
- Zaman kaybının yaşanması,
- Gözlemin kontrol edilmesinin güç olması,
- Gözleme ilişkin verinin sayısallaştırılmasının zorluğu ve
- Örneklem sınırlı sayıda olmasıdır.

2.4.3. Görüşme ve Gözlemde Kullanılan Soru Formlarının Oluşturulması

Görüşme gözlem kriterleri hazırlanırken Yavaş Şehir üyelik kriterleri ve yenilik kavramını ilişkilendiren sorular hazırlanmaya çalışılmıştır. Buna göre, Yavaş Şehir Türkiye internet sitesinden üyelik kriterleri alınarak, OECD'nin Oslo kılavuzunda bahsettiği yenilik kavramı ile birlikte kullanılıp sorular hazırlanmıştır. "Görüşme kriterleri hazırlanırken; kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı sorular hazırlama, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu soru sormaktan kaçınma, alternatif sorular ve sondalar hazırlama, farklı türden sorular yazma, soruları mantıklı bir biçimde düzenleme ve soruları geliştirme ilkeleri dikkate alınmalıdır" (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 128).

Gözlem kriterleri hazırlanırken, nitel araştırmalarda her şeyi gözlemenin mümkün olmamasından dolayı araştırmacının neyi hangi amaçla ve hangi kapsamda gözleyeceğini önceden belirlemesi ve buna yönelik çalışması gerekmektedir. “Gözlenecek olgunun çok yönlü olarak gözlenmesine olanak verecek biçimde gözlem boyutlarının belirlenmesi ve fiziksel ortamın tanımlanması gerekmektedir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 175-176).

Görüşmede ve gözlem kriterleri; Yavaş Şehir, yatırım ve yenilik konularıyla ilgili gerekli literatür taraması yapıldıktan sonra oluşturulmuştur. Görüşme kriterleri araştırmaya konu 9 kişinin Yavaş Şehir, turizm yatırımları ve yenilik ilişkisine yönelik bakış açılarının ölçümüne ilişkin sorulardan oluşmaktadır. 11 sorudan oluşan görüşme kriterleri ve 7 bölümden oluşan gözlem kriterleri hazırlandıktan sonra alanında uzman 5 akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Akademisyenlerden alınan geri bildirimler dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve görüşme sorularının anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla Türkiye'nin ilk yavaş şehri Seferihisar'dan belirlenen yerel yönetici ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Görüşme kriterlerinde yer alan sorular test edildikten sonra son şekli verilmiştir.

Görüşme bittikten sonra gözlem kriterlerinin test edilmesi için elde edilen verinin analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları ışığında Seferihisar'da fiziksel ortamın gözlemi yapılarak pilot bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Gözlem kriterlerinin, analiz sonucunda elde edilen bulguları gözleme konusunda yeterli olup olmadığı incelenerek güncellenmiştir.

2.5. Nitel Araştırmalarda Geçerlilik ve Güvenilirlik

“Nitel araştırmada geçerlilik, araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız bir şekilde incelemesi anlamına gelmektedir. Araştırmacının araştırdığı olgu veya olay hakkında bütüncül bir resim oluşturabilmesi için araştırma sonucunda elde ettiği veriyi ve ulaştığı sonuçları teyit etmesine yardım eden bazı yöntemler (çeşitleme, katılımcı teyidi, meslektaş teyidi, vb.) kullanması gerekmektedir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006:255-256).

Geçerlilik, iç geçerlilik ve dış geçerlilik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. *İç geçerlilik*, araştırma sonucunda elde edilen bulguların doğruluğu, yapılan araştırmanın amacı ile araştırmada görüşülen kişilerin sosyal gerçeklerinin yansıtılıp yansıtılmadığı ile

ilgilidir. *Dış geçerlilik*, araştırmacı tarafından yapılan araştırma sonucunda tanımlanan özel bir durumun veya popülasyonun diğer bireylere veya çevrelere genişletilebilmesidir (Yıldırım, 2010:83).

Araştırmanın geçerliğinin sağlanması için Yıldırım ve Şimşek'in (2006:255-274) belirttiği "Toplanan verinin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması, bulguların kendi içerisinde tutarlı ve anlamlı olması ve bir bütünlük arz etmesi, daha önce oluşturulan kavramsal çerçeveye uyumlu olması, benzer ortamlarda test edilebilme kolaylığının olması, seçilen örneklemin genellemeye izin verebilmesi" önlemleri dikkate alınmıştır.

Birbirinden farklı gibi görünen geçerlilik ve güvenilirlik arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bu bağlamda geçerlilik ve güvenilirlik arasındaki bu ilişki tanımlandığında; "geçerlilik aynı şeyi farklı yöntemlerle ölçme ve aynı sonucu elde etme amacına dayanırken, güvenilirlik aynı şeyi aynı yöntemlerle ölçme ve aynı sonucu elde etme çabasıdır" (Gegez, 2007:213-214). Güvenilirliğin sağlanmasındaki ana unsur, veri toplanırken araştırmacının bizzat içinde yer alması ve veriyi kayıt altına almasıdır (Kozak, 2015:137).

Araştırmanın güvenilirliğinin sağlanması için, Yıldırım ve Şimşek'in (2006:255-274) "araştırmacının, araştırma sürecindeki rolünü açık bir şekilde tanımlaması (başka araştırmalara rehberlik için), araştırma yöntemi ve aşamalarının (süreçlerin) ayrıntılı bir biçimde tanımlanmış olması veri toplama, işleme, analiz etme, yorumlama ve sonuçlara ulaşma konularında ayrıntılı bilgi verilmesi, aynı konu üzerinde yapılmış başka araştırmaların sonuçlarının sunulması, araştırmada elde edilen ham veri ile sonuçların uyum içinde olması" gibi faktörler dikkate alınmıştır.

Bu araştırmanın geçerliliğinin sağlanabilmesi için pilot uygulama yapılmıştır. Soruların geçerliliğinin ve güvenilirliğinin denetlenmesinde alanında çalışmalar yapan 5 akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Ayrıca araştırmada iki veri toplama tekniğinin bir arada kullanılması da araştırmanın güvenilirliğini artırmıştır.

2.6. Verinin Toplanması

Mart 2017 itibariyle Yavaş Şehir Birliği'nin internet sitesinde listelenen 14 Yavaş Şehir araştırmanın uygulama alanını oluşturan şehirlerdir. Araştırmanın zaman alıcı ve

maliyetinin yüksek olması sebebiyle Yavaş Şehir'in ilk üyelerinden olan 3 şehir ve 9 katılımcı araştırma örneklemini olarak belirlenmiştir. Araştırmaya konu olan şehir ve kişiler belirlendikten sonra ilgili belediyeler aranıp konu ile ilgili veri toplanacak ana unsura dair iletişim bilgisi istenmiştir. İletişim adreslerindeki telefonlar aranarak, kişiler ile iletişime geçilmiş ve randevu talep edilmiştir. 17.03.2017 tarihinde pilot görüşme, 30.06.2017 ve 27.10.2017 tarihleri arasında diğer görüşmeler yapılmıştır. 19.06.2017 tarihinde pilot çalışmanın gözlemi 04.11.2017 ve 05.11.2017 tarihleri arasında ise diğer gözlemler yapılmıştır. Araştırma verisi 3 Yavaş Şehir'deki 9 kişi ile yapılan görüşmeler ve 3 yavaş şehre yönelik gözlem sonucunda elde edilmiştir.

Görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Katılımcılardan randevu talep edildiği dönemde görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi konusunda izin alınmıştır. Görüşmelerin gerçekleştiği dönemde ise bu durum tekrar hatırlatılmış olup ses kayıt izni teyit edilmiştir. Görüşmeler, kamera ile ses kaydı yapılarak kayıt altına alınmıştır. Böylelikle herhangi bir veri kaybına neden olmadan sağlıklı bir şekilde veri toplanmıştır.

Gözlem yapılırken veri kaybının engellenmesi adına ses kayıt cihazı ve fotoğraf makinesi kullanılmıştır. Katılımcılardan alınan veri değerlendirilerek gözlem yapılacak alanlar belirlenmiş bu alanlara gidilerek fiziksel ortam gözlenmiştir. Fiziksel ortam gözlenerek fotoğraf çekimi yapılmış, bazı yerlerde ise video çekimi ve ses kaydı yapılmıştır. Bu durum verinin metin haline dönüştürülmesi açısından kolaylık sağlamıştır. Daha sonra cihazlarda bulunan veri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bilgisayardaki ses kayıtları, fotoğraf ve video kayıtları metne dönüştürülerek analiz için uygun hale çevrilmiştir.

2.7. Verinin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veri betimsel analiz kullanılarak düzenlenip yorumlanarak daha anlaşılır hale getirilmeye çalışılmıştır. Bir araştırmanın nitelik yönünden analiz edilmesi o araştırmada elde edilen verinin içerik, anlam ve anlamsal yapı açısından incelenmesidir. Analiz edilecek olan yazılı metin, mesaj, film sahnesi veya konuşma da olabilir (Erdoğan, 2012:273). Nitel araştırma yönteminde verinin analiz sürecinde betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere iki analiz çeşidi bulunmaktadır. Betimsel analiz, katılımcılardan elde edilen veriyi düzenleyerek ve yorumlayarak, doğrudan alıntılar yaparak okuyucuya çarpıcı bir şekilde yansıtmaktır (Yıldırım ve

Şimşek, 2006:223-224). İçerik analizi, basılı, görsel vb. materyallerin sistematik bir şekilde taranarak belli kategoriler bakımından tematik olarak analiz edilmesidir (Saban, 2009:1)

Veri toplama yöntemleriyle elde edilen verinin içinde yer alan kelime ve kavramları belirlemeye yönelik yapılan içerik analizinde, araştırmacılar bu kelime ve kavramların anlamlarını ve ilişkilerini belirleyerek içerisinde yatan mesajla ilgili çıkarımlarda bulunur (Büyüköztürk vd., 2013:240).

Bu araştırmada elde edilen veri betimsel analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizin amacı katılımcıların sorulara verdikleri yanıtların altında yatan mesajların ortaya çıkarılmasından ziyade katılımcıların Yavaş Şehir’lerde yapılan yenilikçi yatırımlara yönelik ifadelerinin neler olduğunu öğrenmektir.

Araştırmacının önceden belirlediği başlıklar altında elde edilen veri özetlenir ve yorumlanır. Veri sınıflandırılırken araştırma sorularına göre sınıflama yapılacağı gibi veri toplama sürecinde elde edilen ön bilgilere göre de sınıflama yapılabilir. Betimsel analizde katılımcılardan alınan veri yansıtılırken doğrudan alıntılar yapılarak çalışmanın güvenilirliğine katkı sağlanabilir (Altunışık, vd, 2007:268).

Verinin yorumlanıp hazırlanması için betimsel analiz sürecinden geçmesi gerekmektedir. Bu bağlamda betimsel analiz dört aşamadan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2006):

Betimsel analiz için çerçeve oluşturma: Araştırma soruları, kavramsal çerçeve ya da görüşme boyutlarından, verinin analizi için bir çerçeve oluşturulur.

Tematik çerçeveye göre verinin işlenmesi: Bu aşamada daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veri okunur ve düzenlenir.

Bulguların tanımlanması: Bu aşamada veri tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir.

Bulguların yorumlanması: Tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması bu aşamada gerçekleştirilir.

Betimsel analiz yönteminde, araştırma sonucunda elde edilen veri, görüşülen kişilerden elde edildiği gibi değiştirilmeden alıntılar şeklinde çalışmada belirtilmektedir.

Farklı kişilerin aynı soru hakkındaki farklı düşünceleri görüşülen kişilerden elde edildiği gibi aktarılmaktadır (Demir, 2009).

Bu tezde, Yavaş Şehir'lerdeki kişilerden elde edilen veri, araştırma soruları kapsamında özetlenip, yorumlanmıştır. Katılımcıların görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir. Bu analizin kullanılmasındaki amaç, elde edilen bulguları düzenleyip yorumlayarak anlatmaya çalışmaktır. Bu nedenle elde edilen veri, öncelikle sistematik ve açık bir şekilde betimlenmiştir. Daha sonra yapılan betimlemeler açıklanmış ve yorumlanarak bir takım sonuçlara ulaşılmıştır.

Veri, özetlenip yorumlanırken katılımcıların kimliklerinin açıklanmayacağı söylenmiş ve belli kodlar kullanılarak kodlanmıştır. Kodlar, görüşmelerin gerçekleştiği kentlerin baş harflerinden oluşturularak 1'den 3'e kadar sıralanmıştır. Her kentten 3 kişi ile görüşme yapıldığından 9 kod kullanılmıştır. Sıralama ise birinci sırada Yavaş Şehir sürecinin yürütücüsü, ikinci sırada kooperatif sorumlusu ve üçüncü sırada ise dernek sorumlusu veya özel sektör çalışanı yer almıştır. Buna göre Akyaka'nın Yavaş Şehir sürecini yürüten kişi A1, belediye görevlisi A2 ve dernek sorumlusu A3 şeklinde, Seferihisar'ın Yavaş Şehir sürecini yürüten kişi S1, kadın kooperatifi başkanı S2 ve özel sektör çalışanı S3 şeklinde, Yenipazar'da ise Yavaş Şehir sürecini yürüten kişi Y1, kadın kooperatifi başkanı Y2 ve dernek sekreteri Y3 şeklinde kodlandırılmıştır.

Tablo 2.1. Katılımcılara ilişkin bilgiler

Yavaş Şehir	Kod	Yaş	Meslek
Akyaka	A1	42	Acenta Sahibi ve Çalışanı
	A2	42	Ula Belediyesi Çalışanı
	A3	58	STK Çalışanı (Gökova Ekolojik Yaşam Derneği)
Seferihisar	S1	32	Seferihisar Belediyesi Çalışanı
	S2	52	STK Çalışanı (Tarımsal Kalkınma Kooperatifi)
	S3	38	Otel Sahibi ve Çalışanı
Yenipazar	Y1	38	Otel Çalışanı
	Y2	55	Yenipazar Kaymakamlık Çalışanı
	Y3	56	STK Çalışanı (Kadın Kooperatifi)

3. BÖLÜM

3. BULGULAR

Araştırma sonucunda Yavaş Şehir’lerde yapılan yenilikçi yatırımlara ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular Yavaş Şehir üyelik kriterlerine göre kategorize edilmiştir. Bunun yanında katılımcılardan Yavaş Şehir’in tanımı ve geleceği, turizm yatırımı yaparken izlenecek yol ve yenilikçi yatırımlar yapılırken yararlanılan bilgi kaynakları ile ilgili bulgular elde edilmiştir. Toplam 11 başlık altında sunulan bu bulgular bu bölümde özet tablolar eşliğinde sunulmuştur.

3.1. Akyaka

3.1.1. Turizm Yatırımı Yapmak İçin İzlenecek Yola İlişkin Bulgular

A1- Akyaka’nın turizm yatırımlarında, 10-12 sene önceden Akyaka sakinleri tarafından belirlenen Akyaka vizyonuna göre yatırım yapıldığını belirten katılımcı A1, bu vizyonu Tablo 3.1. de görüldüğü gibi; doğayı koruyan, mimariye sahip çıkan bir Akyaka olmak şeklinde açıklamaktadır. Mimariye uygun malzemeler kullanılarak çok katlı yapılaşmayı engelleyen, yeşil alanların imara açılmasını engelleyerek, Akyaka Körfezi’nde ve Azmak Koyu’nda denizi ve nehri kirletmeyen tekneler kullanarak, yakıt kullanmadan su sporları yaparak doğayı koruyan bir anlayış benimsediklerini ifade etmektedir. Azmak Koyu’nda elektrikli tekneler kullanarak nehri koruduklarına dikkat çeken katılımcı A1, su sporlarında da uçurtma sörfü yaparak Akyaka Körfezi’nin temiz kalmasını sağladıklarını söylemektedir.

Tablo 3.1. Yatırım Yaparken İzlenen Yol

Akyaka		
Katılımcı	Yatırım Yaparken İzlenen Yol	Dikkate Alınan Kriterler
A1	Doğayı ve mimariyi koruyan, ekolojik turizme odaklı bir yatırım hedeflenmektedir.	-Doğayı Koruma -Mimariyi Koruma - Yavaş Şehir Kriterleri
A2	Hedef kitleye yönelik ve bölgenin mimarisine yönelik yatırım hedeflenmektedir.	-Mimariyi Koruma -Konuk Beklentileri
A3	Doğayı koruyan, taşıma kapasitesini aşmayacak yatırım hedeflenmektedir.	-Turizm master planları -Doğa Koruma planları

A2- Turizm yatırımı yaparken, öncelikle hedef kitlenin belirlenmesi gerektiğini düşünen katılımcı A2, böylelikle kişilerin ihtiyacını karşılayacak yatırımlar yapılacağını ifade etmektedir. Öte yandan, Akyaka’da yatırım yapmak için yatırım yapacak kişinin en az bir yılını bu bölgede geçirmesi gerektiğine dikkat çeken katılımcı A2, bu sayede bölgenin özellikleri ve mimarisi hakkında bilgi edileceğini ve nasıl bir turizm yatırımı yapılacağına karar verilebileceğini söylemektedir.

A3- Katılımcı A3 ise turizm yatırımı yapılırken öncelikle turizm master planlarının hazırlanması gerektiğine değinerek, hazırlanan bu planların doğayı koruma planlarıyla uyumlu olması gerektiğini ve “kıyı, mera, yayla, orman, sulak alan tarım ekosistemlerine zarar verecek, taşıma kapasitelerini zorlayacak, insan baskısını arttıracak yatırımlara” izin verilmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

3.1.2. Yavaş Şehir Kavramına İlişkin Bulgular

A1- Yavaş Şehir’i örnek oluşturabilecek bir davranış ve başarı unsuru olarak gören katılımcı A1, bu felsefenin sahip olduğu özellikleri yöre halkına anlatmada da önemli bir eğitim aracı olduğunu söylemektedir. Yavaş Şehir kavramının fast food’a karşı çıkan slow food akımından ortaya çıktığını belirterek, Yavaş Şehir’i, bu karşı çıkışın yaşam tarzına uygulanan bir modeli olduğunu vurgulamaktadır.

Tablo 3.2. Yavaş şehir kavramı

Akyaka	
Katılımcı	Yavaş Şehir’in Ne Anlama Geldiği
A1	Slow food felsefesinden sonra ortaya çıkan ve slow food felsefesinin yaşam kültürüne uyarlanmış halidir.
A2	Yerele dönük özellikleri olan ve bu özellikleri koruma altına alan bir model.
A3	Yaşam kalitesini arttırmayı temel alan bir modeldir.

A2-A3- Yavaş Şehir’in yerele dönük özellikleri olan ve yereli korumaya yönelik bir model olduğunu belirten katılımcı A2, Tablo 3.2. de görüldüğü gibi insanların sakin ve huzurlu tatil geçirebileceği, dinlenebileceği bir yereli koruyan bir kent olduğunu açıklamaktadır. Akyaka’nın Yavaş Şehir hakkında net olmadığını belirten katılımcı A2, “öncelikle turizm kenti mi olacağız, Yavaş Şehir mi olacağız, yoksa öğrenci kenti mi olacağız?” konularından herhangi birine karar verilmesi gerektiğini, eğer Yavaş Şehir tercih edilirse diğer konuların buna nasıl entegre edileceğine karar verilmesi gerektiğini söylemektedir. Yavaş Şehir’in bir turizm projesi olmadığını belirten katılımcı A3, bir

turizm markasıymış gibi pazarlama aracına dönüştürülmesi içinin boşaltılması anlamına geldiğini vurgulamaktadır.

3.1.3. Yenilikçi Bir Yatırım Yaparken Yararlanılan Bilgi Kaynaklarına İlişkin Bulgular

A1- Akyaka'ya yapılacak yatırımlarda interneti ve basın yayın organlarını kullanarak araştırma yapıldığını belirten katılımcı A1, bunun yanında Tablo 3.3. de görüldüğü gibi gerçekleştirilen başarılı projelerden de yararlandığının altını çizmektedir. Yeni teknolojik gelişmelerin takip edildiğini belirterek doğa dostu yenilenebilir enerjiyle ilgili bilgilerden de faydalandıklarını ifade etmektedir.

Tablo 3.3. Yararlanılan bilgi kaynakları

Akyaka	
Yavaş Şehir	Yararlanılan Bilgi Kaynakları
A1	-İnternet -Basın ve Yayın Organları -Gerçekleştirilen Başarılı Projeler -Yeni Teknolojik Gelişmeler
A2	-Yurtdışındaki Diğer Yavaş Şehirler - Yavaş Şehir Kriterleri -Yerel Mimari Özellikleri
A3	-Turizmle İlgili Oluşturulan Planlar -Doğayı Koruma Kanunları

A2- Yenilikçi bir yatırım yaparken yurtdışındaki diğer Yavaş Şehir'leri gezip görmek gerektiğini belirten katılımcı A2, bu durumun kendileri için ufuk açıcı olduğunu söylemektedir. Bunun yanında katılımcı A2, alaturka düşünülmemesi gerektiğini, örneğin, “burada balık bol, balık restoranı açayım” şeklinde düşünmenin yanlış olduğunu, burada doğup büyüyen yerel halkın kültürünün öğrenilmesi gerektiğini, buna göre bir yatırım yapılması ve bunu nasıl sürdürülebilir hale getireceğini düşünmesi gerektiğini dile getirmektedir. Son olarak yapılacak yatırımda yerel mimariye uygun “yüksekliği altı metreyi aşmayan” bir yatırım yapılması gerektiğini eklemektedir.

A3- Katılımcı A3 ise, yapılacak yatırımlarda daha önceden hazırlanan turizm master planlarına uyularak yapılması gerektiğini ve doğaya ve ekosisteme zarar vermeyen bir yatırım yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

3.1.4. Çevre Politikalarıyla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

A1- Çevre politikaları kapsamında, Tablo 3.4. de görüldüğü gibi evlerin kaplamasında yöre mimarisine uygun ahşap malzemelerin, restoranlarda plastik yerine ahşap masa ve sandalyelerin, yöre mimarisine uygun ahşaptan yönlendirme levhalarının kullanıldığını ifade eden katılımcı A1, yapılan bu çalışmalarla birlikte yöre mimarisine sahip çıkılarak görsel bir güzellik oluşturulduğuna dikkat çekmektedir. Sahil kenarındaki yapılaşmanın minimuma indirildiğini, elektrik kablolarının yer altına alındığını, katı atık ayrıştırma işleminin evlerden itibaren başlatıldığını, evlerden çıkan atık suların biyolojik sistemle bertaraf edildiğini söyleyen katılımcı bu çalışmalarla da çevre ve görüntü kirliliğinin engellendiğini ve doğanın korunmaya çalışıldığını vurgulamaktadır. İlave su depolarının yapılması, güneş panellerinin yapılması, susam ve mısır yetiştiriciliğinde yerel tohumların kullanılmasının desteklenmesi, orkidenin korunması için bilgilendirmeler yapılması, balıklara yaşam ve üreme alanı yapılması şeklinde çalışmalar da gerçekleştirdiklerini belirten katılımcı, bu çalışmalar sayesinde su ihtiyacının giderildiğini, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak enerji tasarrufu yapıldığını, yerel tohumların kullanılarak ekolojik tarım yapıldığını, bitkilerin korunmasıyla ilgili bilgilendirmeler yapılarak ve canlılar için avlanmanın yasak olduğu yerler belirlenerek biyoçeşitliliğin korunmaya çalışıldığını söylemektedir.

Tablo 3.4. Çevre politikaları

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Çevre Politikaları	Turizm-Çevre	Katı atık ayrıştırma işleminin evlerde yapılması.
		Restoranlardaki atık yağın toplanması
		Sahilde yapılaşmanın minimuma indirilmesi
		Evlerden çıkan atık suların biyolojik sistemle ayrıştırılması
		Yöre mimarisiyle dost yönlendirme levhalarının kullanılması
		Evlerin görselliğinin ahşaplarla sağlanması
		Restoranlarda plastikten çok ahşap malzeme kullanılması

A2- Katılımcı A2, çevre politikalarıyla ilgili bir çalışmanın şu anda olmadığını, olması durumunda ise katılımcı bir belediye modeliyle ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte yapılması gerektiğini dile getirmektedir.

A3- Katılımcı A3 de Akyaka'nın Yavaş Şehir olduktan sonra Yavaş Şehir kriterleriyle ilgili herhangi bir çalışma yapmadığını, Muğla'nın büyükşehir olması ile birlikte Ula'ya bağlanan Akyaka'nın mahalle gibi yönetildiğini, Ula'nın ise Yavaş Şehir'e karşı ilgisiz olduğunu, her şeyin unvanı olarak kağıt üzerinde kaldığını, Yavaş Şehir kriterleri ile ilgili herhangi bir eylem planı oluşturulmadığını, Ula'da böyle bir şey varsa bile bununla ilgili herhangi bir planlamanın olmadığını düşündüğünü ifade etmektedir.

Gözlem - Çevre Politikaları - Akyaka: *Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufuna yönelik birçok binada güneş enerjili su ısıtma sistemlerinin kurulu olduğu görüldü. Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması kapsamında çalışmalar yapıldığı bilgisine ulaşıldı fakat herhangi bir gözlem yapılamadı. Görsel kirliliğin azaltılması konusunda elektrik kablolarının yer altına alındığı, yöre mimarisine uygun yönlendirme levhalarının olduğu, binaların çoğunun beyaz renk olduğu, kapı pencere ve balkonların ahşaplarla bezendiği tespit edilmiştir. Bunun yanında kafe ve restoranların bir kısmında ahşap masa sandalyelerin yoğun olduğu görüldü. Trafik gürültüsünün azaltılması konusunda şehir içinde özel otobüsler için durak yapıldığı görüldü fakat özel araçlarla girişin serbest olmasının trafik gürültüsü ve kirliliğinin artmasına neden olduğu gözlemlendi. Biyoçeşitliliğin korunması kapsamında şehir içinde sağlıklı sollu birçok ağaç ve bitki çeşidinin yanında kuş türlerinin de bulunduğu ve ağaçlık alanlara imar verilmediği görüldü.*

3.1.5. Altyapı Politikalarıyla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

A1- Katılımcı A1, altyapı politikaları kapsamında, kanalizasyon sistemi yapıldığını, telefon ve elektrik kablolarının yer altına alındığını, yayalaştırma çalışmalarının yapıldığını, bisiklet park alanlarının yapıldığını, otobüslerin şehir içine girmesinin engellendiğini, engellilerin yürüyebileceği akıllı kaldırımlar yapıldığını ifade etmektedir.

A2-A3- Katılımcı A2 ve A3, Tablo 3.5. de görüldüğü gibi altyapı politikaları kapsamında herhangi bir çalışma yürütülmediğini belirtmektedirler. Fakat katılımcı A2, Akyaka'yı ziyaret eden insanların araçlarını kent dışında yapılacak otoparklara park edip, belediye tarafından çalıştırılacak ücretli servislerle kent içine geçmelerini sağlayacak yayalaştırma projelerinin ve yerel halkın ise evlerinde otopark yapılması koşulu ile kent içine girebilmelerini sağlayacak taşıt tanıma sistemi projelerinin olduğunu ifade

etmektedir. Katılımcı A2, bu projenin yanında gerçekleştirmeyi düşündükleri bisiklet yolları ve bisikleti özendirme yönelik projeler olduğunu açıklamaktadır.

Tablo 3.5. Altyapı politikaları

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Altyapı Politikaları	Turizm-Altyapı	Kanalizasyon sisteminin yapılması
		Yayalaştırma çalışmalarının yapılması
		Bisiklet park alanlarının yapılması
		Otobüslerin kente girişinin engellenmesi
		Engellilerin mimari engellerden kurtarılması

Gözlem - Altyapı Politikaları - Akyaka: Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları kapsamında herhangi bir bisiklet yolu çalışması görülmedi. Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri kapsamında Atatürk Caddesi'nde bisiklet park yeri yapıldığı görüldü. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması kapsamında yapılan herhangi bir çalışma görülmedi. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması kapsamında kaldırımlara engelli rampalarının yapıldığı görüldü. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler kapsamında kaldırım başlangıç ve bitişinde hamile kadınların ve çocuklu ailelerin yürüyebileceği rampalar olduğu tespit edildi.

3.1.6. Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

A1- Kentsel yaşam kalitesini geliştirmek adına özel girişimci desteği ile insanların Akyaka sokaklarında rahatlıkla internete girebilmeleri için Tablo 3.6. da görüldüğü gibi sosyal alanlara ücretli kablosuz internet ağı kurduklarını ifade eden katılımcı bu hizmeti sunabilmek için Akyaka'nın farklı noktalarına Hotspot'lar kurulduğunu belirtmektedir. Akyaka'nın Yavaş Şehir olmadan önce zaten birçok Yavaş Şehir kriterini yerine getirdiğini söyleyen katılımcı A1, kent mimarisi konusunda Yavaş Şehir olmadan önce oluşturulan vizyon gereği mimariye belli standartlar getirildiğini ifade etmektedir. Akyaka yapılacak herhangi bir yapının belirlenen standartlara göre yapılması gerektiğini yineleyen katılımcı, yapının “kapısından penceresine, ölçüsünden boyuna kadar” bu standartlara uyması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca kadınlar için etkinlikler yapıldığını, kadınlara eğitici kurslar verildiğini, kadın çalışma grupları oluşturulduğunu

ve bu kapsamda koro çalışması yapıldığını, kadınların ürettiklerini satabilmeleri için yerel üretici tezgahları kurulduğunu belirtmektedir.

A2-A3- Katılımcı A2, kentsel yaşamı geliştirecek programlar kapsamında ücretli Akyaka Wifi ağının kurulduğunu, Azmak Koyu'nun sivrisinek sorununun çözümüne ilişkin yapmış oldukları çalışmaların oradaki diğer canlılara da zarar vermeden başarılı bir şekilde yürütüldüğünü belirtmektedir. Katılımcı A2, gerçekleştirecekleri yayalaştırma projesi ile de trafiğin yaratmış olduğu sıkıntıların çözüleceğini ve insanların rahat bir şekilde yürüyebileceklerini ifade etmektedir. Katılımcı A3 ise bu kapsamda herhangi bir çalışma yapılmadığını ifade etmektedir.

Tablo 3.6. Kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar	Turizm-Destinyasyon Kalitesi	Akyaka'da sosyal alanlara hotspotlar (kablosuz ağ alanı) kurulması
		Bütün ev ve işyerlerinin Akyaka mimarisine uygun yapılması

Gözlem - Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar - Akyaka: Kentin direnci için planlama kapsamında ev, kafe ve restoranlarda petrol bazlı ürünler yerine ahşap malzemeler kullanıldığı, Azmak Nehri'nde kullanılan teknelerde dizel motorlar yerine elektrikli motorun kullanılmaya başlandığı, yerel üretimi teşvik amacıyla çalışma tezgahlarının kurularak hediyelik eşya üretimi yapıldığı, doğanın korunduğu, imara izin verilmediği, imara açık alanların belli mimari kurallara uyarak yapılaşmasına izin verildiği gözlemlendi. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için sokaklara kent mobilyaları koyulduğu, evlerin aynı renklere boyanarak ve ahşaplara bezenerek mimari kültür oluşturulduğu, fakat restore edilmeyi bekleyen binaların da olduğu tespit edildi. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi, verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması kapsamında çevreye birçok zeytin, incir ve ceviz ağacı dikildiği, bütün ev, iş yeri ve bahçelerde peyzaja önem verildiği birçok bitki ve ağaç türü olduğu tespit edilmiştir. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması kapsamında belediye ekipleri tarafından Nail Çakırhan mimarisine sahip çıkılıp tek tip mimariye izin verilmiştir. Kentin internet ağına sahip olması kapsamında insanların internet ihtiyacının giderilmesi için Akyakawifi ve

Akyakawifi2 adında iki internet ağı olduğu tespit edilmiştir. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması kapsamında insanların evde ürettikleri hediyelik eşyaların satılabilmesi için yerel üretici tezgahları kurulduğu gözlemlendi. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı ile ilgili herhangi bir ölçüm yapılmadı fakat foğal yapıyı korumaya yönelik girişimlerde bulunduğu için bu alanlardaki beton miktarının çok az olduğu söylenebilir. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması kapsamında belediye internet sitesinin interaktif hizmetlere yönelik düzenlendiği tespit edildi.

3.1.7. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

A1- Tarımsal politikalarla ilgili, Akyaka'nın kaliteli susam konusunda Türkiye'nin önemli bir kenti olduğuna dikkat çeken katılımcı A1, bu anlamda coğrafi ürün başvurusunda bulduklarını açıklamaktadır. Bunun yanında Susam ve mısırdaki GDO kullanımının engellenerek ekolojik tarım odaklı çalışmalar yaptıklarını belirtmektedir. Salep için çok sayıda orkide tahrip edildiğini belirten katılımcı A1, orkide hakkında halk bilgilendirilerek orkidenin koruma altına alındığını söylemektedir. Avlanmaya uygun balıkların tutulması ve zamanı gelen, balığın tutulması konusunda çalışmalar yapıldığını ifade eden katılımcı A1, bu konuda balıkçıların eğitildiğini dile getirmektedir.

A2-A3- Katılımcı A2 Gökova havzasında kaliteli susam yetiştirildiğine dikkat çekerek, tarımsal politikalar kapsamında susam ve narenciye yetiştiren çiftçilerin toprak yoldaki tozun tarım alanlarına zarar verdiğine yönelik şikayetlerinin değerlendirilerek yolların yapıldığını belirtmektedir. Ayrıca katılımcı A2, sadece sivrisinekleri etkileyen ilaçların kullanılmasının tarım arazilerini olumlu yönde etkilediğini eklemektedir. Katılımcı A3 ise bu kapsamda herhangi bir çalışma yapılmadığını ifade etmektedir.

A1- Esnaf ve sanatkarlara yönelik, Azmak Deresi'nin tekne turlarına açılarak esnafa imkanlar sağlandığını belirten katılımcı, elektrikli teknelerin kullanılmasıyla birlikte Azmak Deresi'nin de koruma altına alındığına dikkat çekmektedir. Kadınları kendi ürettikleri ürünleri satabilmeleri için tezgahlar kurulduğunu açıklayan katılımcı, böylelikle kadınlara istihdam sağladıklarını dile getirmektedir.

A2-A3- Katılımcı A2, esnaf ve sanatkarların mevzuata uygun davranma konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirtmektedir. Bu anlamda esnaf ve sanatkarların ticari faaliyetlerine zarar vermeden mevzuatı uygulamaya yönelik çalışmalar yapılacağını belirtmektedir. Katılımcı A3 ise bu kapsamda herhangi bir çalışma yapılmadığını ifade etmektedir.

A1- Turistik politikalarla ilgili, ev pansiyonculuğu eğitimi verildiğini söyleyen katılımcı, sertifika alan yerel halkın yüzde altmışının bu mesleği icra ettiğini belirtmektedir. Uçurtma sörfü ile hem denizin korunduğu hem de bu su sporu için gelen turist sayısını arttırdığını belirten katılımcı, elektrikli teknelerle de Azmak Koyu temiz tutulurken tekne turlarıyla da insanlara görsel açıdan güzel turlar düzenlediklerini ifade etmektedir. Tablo 3.7. de görüldüğü gibi ev yemeği veren restoranların bulunduğunu söyleyen katılımcı bu sayede yöresel yiyeceklerin tanıtıldığını ifade etmektedir. Ayrıca bu yemeklerde de Akyaka'nın yerel ürünleri kullanıldığını vurgulamaktadır. Turizmde misafirperverliğe Akyaka esnafının önem verdiğini ve misafirlere buna göre davrandıklarını da eklemektedir.

Tablo 3.7. Tarımsal, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Tarımsal, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Turizm- Tarım- İstihdam	Susam yetiştiriciliğine önem verilmesi ve sertifikalandırma
		Susam ve mısırdaki GDO kullanılmasının engellenmesi
		Balıkçılık ve balık tutma ile ilgili eğitimler verilmesi
		Azmak Koyu'nun tekne turlarına açılması
		Orkidenin korunması
		Kadınların İstihdamı
Turistik Politikalar	Turizm	Ev pansiyonculuğu Eğitimi
		Uçurtma sörfü (Kiteboard)
		Tekne turları
		Ev yemeği veren restoranlar
		İşletmelerde yerel ürün kullanılması
		Misafirperverliğe önem verilmesi

A2-A3- Katılımcı A2, turistik politikalar bakımından sadece deniz, güneş kuma odaklı bir turizmden ziyade Akyaka'nın alternatif turizm çeşitleriyle de anılmasını istediklerini belirtmektedir. Uçurtma sörfünün Akyaka'da çok trend olduğunu, Akyaka'yı hareketlendirdiğini ve bu durumun diğer turizm esnafına da yansıdığını belirten katılımcı A2, hem doğayı koruduklarını hem de turizmi canlandırdıklarını ifade etmektedir. Susam ana temalı, içinde konserlerin bulunduğu bir Akyaka Festivali düzenlemeye yönelik

çalışmaları olduğunu söyleyen katılımcı A2, festivalle birlikte Akyaka'daki turizm sezonunun uzatılabileceğini ve Akyaka'nın daha çok canlandırılabilceğini eklemektedir. Katılımcı A3 ise bu kapsamda herhangi bir çalışma yapılmadığını ifade etmektedir.

Gözlem - Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar - Akyaka:
Agroekolojinin geliştirilmesi, tarımda GDO kullanımının yasaklanması kapsamında çalışmalar yürütüldüğü bilgisine ulaşıldı fakat herhangi bir tespit yapılamadı. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması, el yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması kapsamında yerel üretici tezgahlarıyla esnafın desteklendiği gözlemlendi. Otel kapasitelerin artırılması kapsamında birçok evin otel ve pansiyona dönüştürüldüğü tespit edildi.

3.1.8. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

A1- Misafirperverlikle ilgili Akyaka esnafının neredeyse tamamının buranın yerlisi ve aile işletmelerinden ibaret olduğunu dile getiren Katılımcı A1, gelen konuklara da aile bireyleri gibi davrandıklarını ve bu durumun turistlerin hoşuna gittiğini belirtmektedir. “Şurada amcaoğlunun düğünü var. Buyurun gelin, gidelim” şeklinde bir samimiyetle turistlerin karşılandığını belirten katılımcı A1, Tablo 3.8. de görüldüğü gibi misafirperverliği iyi bir noktada olduğuna dikkat çekmektedir.

Tablo 3.8. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalar	Turizm- Misafirperverlik	Misafirperverliğe Önem Verilmesi
		Yavaş Şehir Referandumu
		Bilgilendirme Toplantıları
		Ev Pansiyonculuğu eğitimi
		Esnafa verilen eğitimler

A1- Farkındalıkla ilgili, Yavaş Şehir üye kentler arasında referanduma giden tek Yavaş Şehir olduklarını ifade eden katılımcı A1, halkla yan yana gelip Yavaş Şehir'i anlattıklarını ve Yavaş Şehir hakkında halkı bilgilendirdiklerini, bunun sonucunda ise yüzde doksanlık bir “evet” oyu ile adaylık çalışmalarını başlattıklarını belirtmektedir. Farkındalık anlamında Yavaş Şehir'i anlatırken gençler tarafından yanlış anlaşıldıklarına da dikkat çeken katılımcı A1, sonradan bu durumun düzeltildiğini ifade etmektedir.

Katılımcı A1, ev pansiyonculuğu eğitimi, balıkçılara veya tekne turu yapan esnafa yönelik eğitimler verdiklerini söylemektedir.

A2-A3- Misafirperverlik, farkındalıkla ve eğitimle ilgili sadece Yavaş Şehir unvanı alındığı yıl dernek başkanlarıyla bir toplantı yapıldığını belirten katılımcı A2, esnaflarla, halkla ve derneklerle toplantılar yapılarak misafirperverlik, farkındalık ve eğitimle ilgili planlamalar yapılacağını açıklamaktadır. Fakat Muğla'nın büyükşehir olmasıyla Akyaka'nın mahalle statüsüne geçmesinden dolayı şu an Yavaş Şehir ile ilgili tekrar bir başvuru sürecinden geçtiğini belirten katılımcı, üyelik aidatlarının ödendiğini ve süreç olumlu olursa Ula belediyesi altında devam edebileceklerini eklemektedir. Katılımcı A3 ise bu kapsamda herhangi bir çalışma yapılmadığını ifade etmektedir.

Gözlem - Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalar - Akyaka: İyi karşılama kapsamında Akyaka esnafının gayet misafirperver olduğu tespit edildi. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak, yöre halkına Yavaş Şehir'in anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek kapsamında sürekli bir bilgi akışı sağlanmadığı fakat Yavaş Şehir adaylık sürecinde esnafın ve halkın bilgilendirildiği ve referandum yapıldığı, referandum sürecinde halkla bir araya gelinerek eğitim verildiği bilgisine ulaşıldı. Yavaş Şehir logosunun internet sayfasında kullanıldığı tespit edildi. Yavaş Şehir üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı kapsamında Gökova Akyaka Sakin Şehir Derneği'nin bulunduğu fakat aktif olmadığı tespit edildi.

3.1.9. Sosyal Uyum ile İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

A1- Akyaka'da dışardan gelen pek fazla insan olmadığını belirten katılımcı, azınlık olarak sadece İngilizlerin bulunduğunu ve onlarla ilgili herhangi kültürel çatışma yaşanmadığını, bundan dolayı rahat olduklarını, dolayısıyla bir çalışma yapmadıklarını söylemektedir. Tablo 3.9. da görüldüğü gibi engellilerle ilgili akıllı kaldırımlar yaptıklarını belirten katılımcı, bu konudaki en büyük projelerinin denize girmek isteyen engelli insanlar için bir sistem geliştirdiklerini ve bu sayede rahatlıkla denize girebildiklerine dikkat çekmektedir.

A2-A3- Sosyal uyum kapsamında, engelliler ve çocuk arabaları için kaldırımlara rampalar yapıldığını ifade eden katılımcı A2, en büyük projelerinin engellilerin denize girmelerini kolaylaştıran yüzer şezlonglar olduğunu belirtmektedir. Üç tane engelli

şezlongu olduğunu söyleyen katılımcı A2, sahile gelen engellilerin çalışanlar eşliğinde yüzer şezlonga alınıp denize girmelerinin sağlandığını söylemektedir. Katılımcı A2, sokak hayvanları kanunundan ötürü sokak hayvanları ve hayvanları koruma derneğiyle sıkıntı yaşadıklarını, tehlike arz eden hayvanların aşı ve kısırlaştırma işlemleri yapıp sokağa geri bırakıldığını ifade etmektedir. Fakat Avrupa’da hayvanların hayvan barınaklarına götürüldüğü ve sahiplendirme yoluyla korunduklarını, bu projeyi gerçekleştirmek istediklerini belirtmektedir. Böylelikle hamile bayanların da sosyal uyum kapsamında sokaklarda rahat yürüyebileceğini savunmaktadır. Geliri düşük olan vatandaşlarla ilgili ise susam üzerine bir kooperatif kurulup bir tahin fabrikası açılarak bu insanlara istihdam sağlanabileceğini belirtmektedir. Katılımcı A3 ise bu kapsamda herhangi bir çalışma yapılmadığını ifade etmektedir.

Tablo 3.9. Sosyal Uyum

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Sosyal Uyum	Turizm-Sosyoloji-Sosyal Sorumluluk	Engelli entegrasyonunun sağlanması

Gözlem - Sosyal Uyum - Akyaka: Engelli kişilerin entegrasyonu kapsamında engelli rampalarının yanında bir engelli plajının yapıldığı, engellilerin denize girebilmesi için plajdan denize doğru uzanan bir engelli platformu yapıldığı, engelli tuvaletleri yapıldığı ve tekerlekli engelli şezlongları alındığı tespit edildi. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti kapsamında Gökova Akyaka’yı Sevenler Derneği’nin olduğu tespit edildi.

3.1.10. Ortaklıklar ile İlgili Yapılan Yenilik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

A1- Ortaklıklarla ilgili Akyaka’daki derneklerle birlikte hareket ettiklerini belirten katılımcı, Tablo 3.10. da görüldüğü gibi Muğla Üniversitesi ile birlikte tarım ürünlerinin üretilmesi ile ilgili bir AB projesi yaptıklarını dile getirmektedir.

Tablo: 3.10. Ortaklıklar

Akyaka		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Ortaklıklar	Turizm-Slow Food	Muğla Üniversitesi ile AB Projesi

A2-A3- Katılımcı A2 ve A3 ortaklıklarla ilgili şu an için herhangi bir çalışma yapılmadığını belirtmektedir. Bu konuda görüşükleri, yardım alabilecekleri ve birlikte çalışmak isteyen kişi ve kurumlar olduğunu belirten katılımcı A2, kısa, orta ve uzun vade de yapılacak işler olduğunu dile getirmektedir.

Gözlem – Ortaklıklar - Akyaka: *Konu ile ilgili herhangi bir çalışma görülmedi.*

3.1.11. Yavaş Şehir'in Geleceği İle İlgili Düşüncelere İlişkin Bulgular

A1- Türkiye’de ve Dünya genelinde Yavaş Şehir’in üye sayısını artırarak büyüyeceğine inanan katılımcı A1, “Yavaş Şehir her zaman bir bayraktır ve dalgalanması gerekir” şeklinde bir açıklama yapmaktadır. Yavaş Şehir’in denetim mekanizması olmadığına dikkat çeken katılımcı A1, bu mekanizmanın kurulması gerektiğini, eğer kurulmazsa Yavaş Şehir’in ilkeleri dışına çıkacağını ve değerini kaybedeceğini düşünmektedir.

A2- Türkiye’de ve Dünya’da üye sayısının artacağını ve Yavaş Şehir Birliği’nin büyüyerek devam edeceğini belirten katılımcı A2, Yavaş Şehir unvanı alma isteğinin eğitimle birebir ilgili olduğunu eğitim durumu yüksek olan insanların “canla başla” üye olmak istediklerini belirtmektedir. Öte yandan katılımcı A2, Türkiye’de de Seferihisar Belediyesi’nin üstlendiği bu koordinasyon görevinin, bir kente yüklenmesinin doğru olmadığını, görev paylaşımına gidilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

A3- Katılımcı A3 ise Dünyaya bir karşı çıkış olarak ifade ettiği Yavaş Şehir’in, ilkeleri doğrusunda hareket ederse, büyüyerek devam edeceğini belirtmektedir. Türkiye’de ise belediyelerin gerçek anlamda yerinden yönetilen birimler olmadığını ve bağımsız planlama yapamadıklarını, örneğin, imara açık olmayan alanların merkez hükümet tarafından imara açılabilmesi sonucu Yavaş Şehir’lerdeki sit alanlarının imara açıldığı ve özelliklerini yitirdiğini savunan katılımcı A3, bu durumun Yavaş Şehir’leri olumsuz etkileyeceğini düşünmektedir. Bunun yanında belediyelerin “demokratik ve katılımcı olmayan karar mekanizmalarından” dolayı, halkın kararlara etkin katılmadığını fakat halkın kararlara etkin katılımının Yavaş Şehir için olmazsa olmaz olduğunu vurgulayan katılımcı, bu anlamda belediyeler kanununun değiştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Tablo: 3.11. Akyaka Gözlem Verisi

Çevre Politikalarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>- Elektrik kablolarının yeraltına alınarak görüntü kirliliğinin önlenmeye çalışıldığı gözlemlendi.</p> <p>-Sahil bölgesinde yapılaşmanın az olduğu ve mevcut yapıların da iki katı aşmadığı görüldü. Ormanlık alanlara dokunulmadığı kentin içinde iki tane ormanlık alan tespit edildi.</p> <p>-Yöre mimarisine uygun kiremit çatılı yönlendirme levhaları gözlemlendi.</p> <p>-Evlere ve diğer yapılara beyaz rengin hakim olduğu, pencere, kapı ve tabelaların ahşap olduğu ve binaların iki katı geçmediği görüldü.</p> <p>-Çevredeki yiyecek içecek işletmelerin bir kısmında kullanılan masa sandalyenin ahşap olduğu diğerlerinde ise plastik malzemede kullanıldığı tespit edildi.</p>
Altyapı Politikalarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Şehir içinde herhangi bir bisiklet yolu gözlemlenmedi. Bisiklet park alanları gözlemlendi. Bisiklet ya da motosiklet kullanan kimseye rastlanmadı.</p> <p>-Ulaştırma işlemlerinin belediye otobüsleriyle sağlandığı tespit edildi. Yazın gelen ziyaretçi sayısının artmasıyla trafik yoğunluğunun olduğu görüldü. Otoparkların yetersiz olduğu gözlemlendi.</p> <p>-Engelliler için yürüyüşünü kolaylaştıran akıllı kaldırımlara rastlanmadı. Fakat yaşlı, engelli ve hamileler için kaldırım bitimlerinde ve başlangıçlarında rampalar yapıldığı görüldü.</p> <p>-Şehrin yolların genel anlamda iyi durumda olduğu fakat azmak nehri kıyısı ve sahil yolunun bakıma ihtiyacının olduğu tespit edildi.</p>
Kentsel Yaşam Kalitesi Programlarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Halkın internet ihtiyacını karşılamak adına iki adet ücretli “Akyakawifi” ağının olduğu tespit edildi.</p> <p>-Ev ve işyerlerinin kent mimarisine uygun yapıldığı görüldü. Binaların çok yüksek olmadığı çoğunluğun beyaz renkte olduğu ve ahşaplarla bezendiği gözlemlendi.</p> <p>-Sivrisinek sorununun tam olarak çözülmediği tespit edildi.</p> <p>-Kadınların istihdamı için sahilde Yerel Üretici Tezgahlarının olduğu görüldü.</p>
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Çay Deresi üzerinde turlar düzenlendiği görüldü.</p> <p>-Bir tane elektrikli tekne olduğu gözlemlendi, geri kalanların mazotla çalıştığı tespit edildi.</p> <p>- Hediyeelik eşya için sahilde yerel üretici tezgahlarının olduğu görüldü.</p>
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Akyaka esnafının misafirperver olduğu tespit edildi.</p> <p>-Üyelik sürecinde halkın bilgilendirildiği ve referandum yapıldığı tespit edildi.</p>
Sosyal Uyuma Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Neredeyse bütün kaldırımlara yaşlı, hamile ve engelliler için rampalar yapıldığı görüldü.</p> <p>-Engellilerin denize girebilmeleri için bir engelli rampası, engelli şezlongları ve engelli tuvaletleri yapıldığı gözlemlendi.</p> <p>-Şehir içinde gezen sokak hayvanlarının birçoğunda kulak küpesinin olduğu tespit edildi.</p>
Ortaklıklara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Konu ile ilgili herhangi bir çalışma görülmedi.</p>

Tablo: 3.12. Turizm yatırımı ve inovasyon ilişkisi (Akyaka)

Yavaş Şehir Politikaları	Turizm-Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri	İnovasyon
Çevre Politikaları	Turizm ve Çevre	Atıkların ayrıştırılması, atık yağın toplanması, biyoçeşitliliğin korunması.	Ürün, Pazarlama
Altyapı Politikaları	Turizm ve Altyapı	Toplu taşıma kullanımına özendirilmesi hava kirliliğinin önlenmeye çalışılması, engelli rampalarının yapılması, elektrik kablolarının yeraltına alınması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet, Süreç, Sosyal
Kentsel Yaşam Kalitesi Programları	Turizm ve Destinasyon Kalitesi	Halkın internet ihtiyacının karşılanması, kent mimarisine uygun binaların yapılması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Turizm, Tarım ve İstihdam	Orkide ve susam üretiminin desteklenmesi, balıkçılık eğitimi verilmesi, Restoranlarda yerel ürünlerin sunulması, yatak kapasitelerinin artırılması, yerel ürünlerin satıldığı küçük hediyelik eşya tezgahlarının kurulması, Azmak nehrinde tekne turlarının düzenlenmesi, uçurtma sörfünün yapılması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet, Süreç
Misafirperver, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalar	Turizm ve Misafirperverlik	Ev pansiyonculuğu eğitimleri, balıkçılık eğitimleri verilmesi	Pazarlama, Hizmet, Süreç
Sosyal Uyum	Turizm ve Sosyoloji Turizm ve Sosyal Sorumluluk	Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması, engellilerin entegrasyonu, sokak hayvanlarına sahip çıkılması	Pazarlama, Sosyal
Ortaklıklar	Turizm ve Slow Food	Slow food'un desteklenmesi, kooperatiflerin kurulması, stratejik işbirliği ve ortaklıklar	Pazarlama, Süreç, Organizasyonel

3.2. Seferihisar

3.2.1. Turizm Yatırımı Yapmak İçin İzlenecek Yola İlişkin Bulgular

S1- Yatırım yaparken 7 başlık altında bulunan 72 Yavaş Şehir kriterinin dikkate alındığını belirten katılımcı S1, Tablo 3.13. de görüldüğü gibi yerelin korunması ve sürdürülebilirlik kavramları ışığında hareket ettiklerini ifade etmektedir. Turizmin, bu kriter ve kavramların öncülüğünde yapılan projeler sonucunda ortaya çıktığına vurgu yapan katılımcı S1, işte bu yol izlendikten sonra yenilikçi bir turizm yatırımının ortaya çıktığını ifade etmektedir. Aynı şekilde izlenmesi gereken diğer bir yolun ise sezonluk yatırımlardan uzak durulması ve sezonu uzatmaya yönelik yatırımlar yapılması gerektiğine dikkat çeken katılımcı S1, Seferihisar’da kurulan üretici pazarlarıyla birlikte hem yerel halkın ekonomik anlamda desteklendiğini hem de bu pazarları ziyaret eden turistler sayesinde sezonu daha uzun bir süreye yaydıklarını söylemektedir.

Tablo: 3.13. Yatırım yaparken izlenen yol

Seferihisar		
Yavaş Şehir	Yatırım Yaparken İzlenen Yol	Dikkate Alınan Kriterler
S1	Sezonu uzatmaya ve yerel üreticiyi korumaya yönelik yatırım hedeflenmektedir.	- Yavaş Şehir Kriterleri -Sürdürülebilirlik -Yereli Koruma
S2	Doğayı koruyan, kadın çocuk ve engelliye hizmet edebilen bir yatırım amaçlanmaktadır.	- Yavaş Şehir Kriterleri
S3	Misafir istek ve beklentilerini karşılamaya yönelik yatırım hedeflenmektedir.	-Misafir istek ve beklentileri

S2-S3- Yapılacak yatırımların doğayı korumayı temel alması gerektiğini belirten katılımcı S2, insan yaşamını kolaylaştırıcı, kadın, çocuk ve engellilere uyumlu ve onlara hizmet edebilecek yatırımların olması gerektiğini ifade etmektedir. Katılımcı S3 ise konuk ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak yatırımların daha mantıklı olduğunu, misafirin ne istediğini dikkate alarak yatırım yapılması gerektiğini savunmaktadır.

3.2.2. Yavaş Şehir Kavramına İlişkin Bulgular

S1- Yavaş Şehir kavramının 1999 yılında İtalya’da başlayan ve şu an 30 ülke 228 kentten oluşan uluslararası bir hareket olduğunu belirten katılımcı S1, 2009 yılında Seferihisar’ın üye olmasıyla Türkiye’de de bu sürecin başladığını ve günümüzde ise 14 belediyenin Yavaş Şehir ünvanı aldığını ifade etmektedir. Yavaş Şehir’in bire bir turizm

projesi olmadığına, yerel bir kalkınma modeli olduğuna ve turizmi beraberinde getiren bir proje olduğuna dikkat çeken katılımcı S1, genel olarak hızı reddedip, yavaşı savunduğu ve buradaki yavaş kavramının ise yerel değerleri, kültürü, tarihi, yerel lezzetleri ve doğal güzellikleri koruma anlamına geldiğini belirtmektedir.

Tablo: 3.14. Yavaş Şehir Kavramı

Seferihisar	
Yavaş Şehir	Yavaş Şehir'in Ne Anlama Geldiği
S1	1999 da İtalya'da ortaya çıkan bir yerel kalkınma modelidir.
S2	Sakin ve yavaş bir kent modeli
S3	Hayatın yavaş olduğu huzurlu bir kent

S2-S3- Katılımcı S2, Tablo 3.14. de görüldüğü gibi Yavaş Şehir'in yavaş ve sakin bir yer olarak bilindiğini, teknolojiyi tamamen reddetmeyen fakat insan birinci önceliği olmaktan çıkıp, insan hayatını bitirmeyecek şekilde kullanılmasına izin verilen, geleneklerini koruyup gelecekle buluşturmayı amaç edinmiş bir kent modeli olarak tanımlamaktadır. Yavaş Şehir'in hayatın yavaş aktığı ve huzur dolu bir ortama sahip bir kent olarak bilindiğini ifade eden katılımcı S3, aslında para harcamak isteyen kişileri mevcut pazara yönlendiren, tanınırlık ve bilinirlik sağlayan bir pazarlama aracı olduğunu savunmaktadır.

3.2.3. Yenilikçi Bir Yatırım Yaparken Yararlanılan Bilgi Kaynaklarına İlişkin Bulgular

S1- Yavaş Şehir bir ilçe olan Seferihisar'a yatırım yaparken Yavaş Şehir kriterlerinin baz alındığını ifade eden katılımcı S1, 1986 yılında ortaya çıkan Slow Food hareketinden ve 1999 yılında ortaya çıkan sefertası hareketinden de faydalandıklarını belirtmektedir.

S2-S3- Yenilikçi bir yatırım yaparken yararlanılan bilgi kaynaklarına ilişkin soruya katılımcı S2 ve S3 de katılımcı S1'e paralel cevap vererek Yavaş Şehir kriterlerini ve gözlemledikleri Yavaş Şehir üyelerini dikkate aldıklarını dile getirmektedirler. Katılımcı S2, 2009 yılından bu yana çok yol kat ettiklerinin altını çizerek bundan sonraki süreçte Seferihisar'ın Yavaş Şehir üye kentler arasında bir model örneği oluşturduğunu ve artık herkesin Seferihisar'ı örnek alacağını iddia etmektedir. S3 ise Tablo 3.15. de görüldüğü gibi üyelik sürecinde diğer Yavaş Şehir'leri inceleme imkanı bulduğunu şu an yönettiği

pansiyonun yatırımını projelendirirken, İtalyan modeli olan Yavaş Şehir'i kendi girişimine uyarlamak için Türkiye'deki butik otelleri gezerek bilgi topladığını açıklamaktadır.

Tablo: 3.15. Yararlanılan bilgi kaynakları

Seferihisar	
Yavaş Şehir	Yararlanılan Bilgi Kaynakları
S1	- Yavaş Şehir Kriterleri - Yavaş Şehir Üyeleri -Slow Food Hareketi -Sefertası Hareketi
S2	- Yavaş Şehir Kriterleri - Yavaş Şehir Üyeleri
S3	- Yavaş Şehir Kriterleri - Yavaş Şehir Üyeleri -Türkiye'deki Butik İşletmeler

3.2.4. Çevre Politikalarıyla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

S1- Çevre politikalarıyla ilgili yatırımlar yapılmadan önce çevresel yapının analiz (yeşil alanların, su kaynaklarının ve betonlaşmanın tespit edilmesi) edilmesi gerektiğini açıklayan katılımcı S1, Seferihisar'da birçok çevre düzenleme yatırımının yapıldığını belirtmektedir. Seferihisar'ın Sığacık Mahallesi'nde Avrupa Birliği'nden alınan hibe desteğiyle birlikte, çimlendirme çalışmaları, ağaçlandırma çalışmaları(100 tür), Seferihisar'a özgü yerel otların yetiştirilmesi, elektrik kablolarının yer altına alınması, güneş panellerinin eklenmesi, şeklinde çalışmalar yapıldığını belirtmektedir. Yapılan bu çalışmalarla birlikte alanın daha yeşil, temiz ve sürdürülebilir hale geldiğini ve şu an yerel halk ve dışarıdan gelen ziyaretçilerin o alan içerisinde güzel vakit geçirebildiklerini belirtmektedir. Seferihisar merkezinde bulunan Atatürk Caddesi'ne de elektrik kabloları ve güneş panelleri ile ilgili benzer çalışmaların yapıldığını belirten katılımcı S1, kapalı pazar yerinin çatısına kurulan fotovoltaik güç santrali ile belediye binasının elektriğinin karşılandığını ve fazlasının satıldığını belirtmektedir.

S2-S3- Çevre politikaları kapsamında öncelikle müteahhitlerle bir araya geldiğini ve Seferihisar'a bir kimlik kazandırılması için çalışmalar yapıldığını söyleyen katılımcı S2, bu kapsamda Atatürk Caddesi'ndeki evlerin halka dağıtılan ücretsiz sardunya çiçekleriyle donatıldığını, sardunyanın Seferihisar için artık bir sembol olduğunu ve her mahalle için bir renk belirlendiğini ve bu mahalledeki evlerinde bu renklere göre boyanması için çalışmalar yapıldığını ileri sürmektedir. Katılımcı S3 ise, Tablo 3.16. da

görüldüğü gibi özellikle yenilenebilir enerjiye yönelik çalışmaların yapıldığına dikkat çekerek rüzgar ve güneş enerjisine yönelik yatırımlar yapıldığını ifade etmektedir. Yenilenebilir enerjinin avantajları olduğu gibi yeşil alan tahribatı, gürültü ve görüntü kirliliği şeklinde dezavantajlarının da bulunduğu dikkat çeken katılımcı katı yakıtta göre daha avantajlı olduğunu eklemektedir. Son olarak yukarıda bahsedilen konularda başarılı çalışmalar yapıldığını temiz havanın korunabilmesi için gerekli çalışmalar yapılmadığına yönelik eleştiride bulunan katılımcı, katı yakıt kullanan evlere sulu sistem baca takılması ve karbon emisyonunun düşürülmesi konularında çalışma yapılmadığını vurgulamaktadır.

Tablo: 3.16. Çevre politikaları

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Çevre Politikaları	Turizm-Çevre	Elektrik kablolarının yeraltına alınması
		Fotovoltaik güç santrali kurularak elektrik elde edilmesi.
		Güneş panelleri ile yenilebilir enerji kaynaklarından yararlanarak enerji tasarrufu
		Deniz ve plajların temizlenerek mavi bayrak sayısının artırılması
		Ağaçlandırma (100 tür), yerel ot yetiştirme ve çimlendirme ile biyoçeşitlilik ve temiz hava imkanının yanında görsel güzellik oluşturulması

Gözlem - Çevre Politikaları - Seferihisar: Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu ve yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimine yönelik çalışmaların olduğu gözlemlendi. Seferihisar Belediyesi'nin enerji ihtiyacı kapalı pazarın çatısına kurduğu fotovoltaik güç santrali ile karşılandığı görüldü. Bunun yanında Atatürk Caddesi ve Sığacık'ta kamusal alanların aydınlatılmasında güneş panelleri kullanıldığı tespit edildi. Görsel kirliliğin azaltılması hususunda elektrik kablolarının yer altına alındığı, evlerin balkonlarının sardunya çiçekleriyle süslendiği, pencere ve kapılara söveler yapıldığı görüldü. Trafik gürültüsünün azaltılması ile ilgili kaldırımların genişletilmesi şeklinde yayalaştırma çalışmalarının yapıldığı tespit edildi fakat şehir içinde trafiğin hala yoğun ve gürültülü olduğu tespit edildi. Biyoçeşitliliğin korunması konusunda Avrupa Birliği projesiyle Sığacık'ta tür ağaç dikildiği ve Seferihisar'a özgü yöresel otların yetiştirildiği görüldü.

3.2.5. Altyapı Politikalarıyla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

S1- Atatürk Caddesi'nde elektrik kablolarının yeraltına alınması, güneş panelleri eklenmesi şeklinde çalışmaların hem çevre politikalarını hem de altyapı politikalarını kapsadığını belirten katılımcı S1, bunun yanında Tablo 3.17. de görüldüğü gibi altyapı çalışmaları olarak 2013 yılında bisiklet yollarıyla ilgili çalışmalar yapılması, Sığacık ve Ürkmez mahallelerine bisiklet koyulması, bisiklet güzergahları ve park alanlarının belirlenmesi, toplu taşıma imkanının sağlanması, kaldırımların engellilerin kullanabileceği şekilde düzenlenmesi, yeraltındaki su kanallarının sağlıklılaştırılması, yağmur sularından doğacak risklere karşı drenaj sistemi yapılması şeklinde projeleri de tamamladıklarını ifade etmektedir.

Tablo: 3.17. Altyapı politikaları

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Altyapı Politikaları	Turizm-Altyapı	Bisiklet güzergahlarının belirlenmesi
		Bisiklet güzergahlarındaki yol çalışmalarının yapılması
		Bisiklet park alanlarının yapılması ve buralara bisiklet koyulması
		Belediye araçlarıyla toplu taşıma imkanının sağlanması
		Engellilerin mimari engellerden kurtarılması
		Yağmur sularından doğacak risklere karşı drenaj sistemi yapılması
		Su kanallarının iyileştirilmesi

S2-S3- Altyapı çalışmaları kapsamında Türkiye'de genel olarak sorunlar yaşandığını ve kendilerinin de bu durumdan dolayı projelerini hayata geçiremediklerini dile getiren katılımcı S2, bisikletlerinin kimlik karşılığında ücretsiz olarak geçici kullanım için insanlara verildiğini, güneş enerjili bisiklet projelerinin getirildiğini, altyapı ile ilgili yaşanan sıkıntılardan dolayı bisiklet yollarının tamamlanmadığını, güneş enerjili bisikletin hayata geçirilemediğini belirtmektedir. Bisiklet yollarıyla ilgili katılımcı S2 ile benzer sorunlardan bahseden katılımcı S3, bu anlamda belediyenin yetersiz olduğunu dile getirmekte ve trafik yoğunluğu ve otopark ile ilgili de sıkıntılar yaşandığına dikkat çekmektedir.

Gözlem - Altyapı Politikaları - Seferihisar: Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları ile ilgili yeterli çalışmanın yapılamadığı görüldü. Sığacık'ta kısa mesafe bir

bisiklet yolu olduğu tespit edildi. Fakat kamu binalarına bağlanmadığı görüldü. Araç yollarının bisiklet yollarıyla karşılaştırılmayacak kadar fazla olduğu görüldü. Sığacık'ta bisiklet park alanının olduğu tespit edildi. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlaması ile ilgili herhangi bir çalışma görülmedi. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması ile ilgili Atatürk Caddesi'nde engelli yollarının ve rampalarının yapıldığı tespit edildi. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimlere yönelik çocuk oyun alanlarının yapıldığı, kaldırımların geniş olduğu ve kaldırım başlangıç ve bitişlerinde rampalar olduğu görüldü.

3.2.6. Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

S1- Kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar açısından yapılan çalışmaların halkın yerel düzeyde daha aktif olmalarına imkan sağlama amacını benimsediğini ileri süren katılımcı S1, halkın belediye ortamında erişmeleri gereken bilgiye daha kolay erişme imkanı sağladıklarını belirtmektedir. Yapılan en önemli çalışmalardan birinin İzmir Kalkınma Ajansı'ndan alınan hibe desteğiyle birlikte hayata geçirilen kent bilgi ekranları olduğunu ifade eden katılımcı S1, yapılan diğer çalışmaların ise Seferihisar merkezine ve belediye binasına kablosuz internet ağı kurulması, şehir merkezine büyük led ekranın yerleştirilmesi ve etkinlik takvimi hazırlanması şeklinde olduğunu ifade etmektedir.

S1- Seferihisar'da spor alanında da etkili çalışmalar yapıldığını belirten katılımcı S1, Seferihisar'ın Akarca mevkiine Türkiye'nin en iyi plaj futbol sahası kurularak, takımların hem yerel anlamda başarılarına ulaşmasını hem de uluslararası ortamlarda kenti tanıttıklarını dile getirmektedir.

S1- Seferihisar'ın Yavaş Şehir olması, tanınması ve gelişmesiyle beraber göç almaya başladığını ve bununla birlikte yapılaşmanın arttığını belirten katılımcı S1, Seferihisar'da bulunan heykeltıraş ve sanatçılarla beraber estetik kurul oluşturulduğunu ve bu kurul sayesinde Seferihisar'daki binaların görsel güzelliğinin korunmaya çalışıldığını ifade etmektedir. Böylece estetik kurul sayesinde Seferihisar'da ya da diğer mahallelerinde yapılan binaların Seferihisar'ın dokusunu bozmayacak şekilde yapılacağını ileri sürmektedir. Atatürk Caddesi üzerindeki binaların belli renklere boyandığını, balkonlarına da çiçeklendirme çalışmasının yapıldığını, yine cadde

üzerindeki boş alanlara Yavaş Şehir sembolü salyangoz heykellerinin koyulduğunu ifade etmektedir. Bunun sonucunda da Atatürk Caddesi'nin daha güzel bir görünüme kavuştuğunu, cadde üzerindeki binalara yapılan düzenlemelerle birlikte de Seferihisar kent kültürünün oluşturulmaya çalışıldığını açıklamaktadır.

Tablo: 3.18. Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar	Turizm-Destinyasyon Kalitesi	Seferihisar'ın 8 mahallesine kent bilgi ekranlarının koyulması
		Seferihisar merkeze büyük led ekranın koyulması
		Seferihisar merkeze ve belediye binasına wifi ağının kurulması
		Türkiye'nin en iyi plaj futbolu sahasının yapılması
		Seferihisar merkezindeki binaların belli renklere boyanması ve balkonlarına çiçeklendirme çalışmalarının yapılması
		Kaleiçi restorasyon çalışmalarının yapılması
		Teos Antik Kent çevresinde bulunan doğal oluşumun bir doğa parkı haline dönüştürülmesi
		Çocuk parkı çalışmaları
Mavi bayraklı plaj sayısının artırılması		

S1- Tablo 3.18. de görüldüğü gibi 2013 yılında restorasyon çalışması ile Sığacık Kaleiçi'nin, görsel güzellik açısından yeni bir görüntüye kavuştuğunu ve pazar günleri üretici pazarının kurulmasıyla ziyaretçilerin ilk rotası olduğunu belirtmektedir.

S1- Teos Antik Kenti çevresinde bulunan doğal oluşumun bir doğa parkı haline gelmesi için alan temizliğinin yapıldığı ve yürüyüş yollarının yenilenerek ziyaretçilere açıldığını ifade etmektedir.

S1- Sığacık mahallesinde çocuklar için bir park yapıldığını ve bu parkla birlikte oradaki çocukların vakit geçirmelerine olanak sağlandığını açıklamaktadır.

S1- Plajlarda da çalışmaların sürdüğünü 2011 yılında 3 olan mavi bayraklı plaj sayısını 2016 yılı itibarıyla 13'e çıkardıklarını ve 49,5 km'lik sahil şeridini mavi bayraklı hale getirebilmek için çalışmaya devam ettiklerini ifade etmektedir.

S2-S3- Belediye bünyesinde bulunan kent konseyinin bütün sivil toplum kuruluşlarını topladığı STK'ların görüş ve önerilerini aldığını ve sundukları projeleri değerlendirdiklerini belirten katılımcı S2, kent konseyi tarafından toplanan görüş öneri

ve projelerin belediye meclisine aktarıldığını ifade etmektedir. Böylelikle katılımcı belediye anlayışıyla yönetildiğini dile getirmektedir. Kentsel yaşamda kadın, çocuk ve engellilerin düşünülmesi gerektiğini savunan katılımcı S2, buna yönelik Seferihisar’da gençlik merkezinin kurulduğunu yetişkinlerin de katılımının sağlanarak daha çok söz hakkı ve daha şeffaf bir yönetim anlayışının sağlandığını savunmaktadır. Bu kapsamda kurulan kadın danışma merkezinde kadınların eğitim almaları sağlanırken, kadına şiddetle mücadele edildiğini, kadının hukuk mücadelesine destek verildiği ve ayrıca psikolojik destek de sağladıklarını da eklemektedir. Parklarda çocukların daha sağlıklı bir ortamda eğlenebilmeleri için Avrupa standartlarına uygun parkları yapmaya ve mahallelere göre park sayısını arttırmaya çalıştıklarını ifade etmektedir. Özellikle yaz akşamları çocukların geç saatlerde de parklarda oynayabilmeleri açısından ışıklandırma ihtiyacının giderildiğini, son olarak parklarda bulunması gereken çocuk bakım odaları ile ilgili çalışma yaptıklarını belirten katılımcı S2, annelerin çocuklarının bakımını yapamadıktan sonra o parkların anlamsız olduklarını söylemektedir. Belediyenin kültürel ve sanatsal anlamda pozitif yaklaşımının bulunduğunu açıklayan katılımcı S3, belediye ve kent meydanında sunulan ücretsiz wifi hizmetinin bulunduğunu, parklarla ilgili önemli yatırımlar yapıldığını, çocuk belediyesinin kurulduğunu, birçok eğitimin verildiği gençlik merkezlerinin kurulduğunu, kent bilgi ekranlarının kurulduğunu, fakat çok başarılı bir yatırım olmadığını, bu durumun, para yatırma, para çekme vb. özelliklerinin bulunmamasından kaynaklandığını ileri sürmektedir.

Gözlem – Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar - Seferihisar: Kentin direnci için planlamaya yönelik yerel üretimi destekleyen kooperatiflerin kurulduğu, tohum takas şenliği yapıldığı, okul kantinlerinde kooperatif tarafından hazırlanan kurutulmuş mandalina satıldığı tespit edildi. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için sokaklara kent mobilyaları koyulduğu, evlerin mahalle mahalle farklı renklere boyandığı, kamuya ait binaların tadilatının yapıp eğitim, toplantı ve kültürel sanatsal faaliyetlerin yürütülmesi amaçlarının gerçekleştirilmesi adına kooperatiflere, sanatçılara ve eğitimcilere verildiği tespit edildi. Bu kapsamda Anı Evi, Masal Evi, resim, boyama, ve heykeltıraşlık atölyelerine yönelik projelerin bu binalarda yapıldığı tespit edildi. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması kapsamında, Sığacık Kaleiçi’nin Restore edilip tekrar kullanıma açıldığı tespit edildi. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi veya oluşturulması kapsamında Avrupa birliği projesiyle

Sığacık'a 100 tür ağaç dikildiği, yöresel otların yetiştirildiği tespit edildi. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması kapsamında kadınların çalışabilmesi için ve çocuklarının eğitimlerini alabilmeleri için masal evi projesinin hayata geçirildiği görüldü. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması kapsamında Atatürk caddesinin yeniden yapılandırıldığı tespit edildi. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması kapsamında insanların yerel yönetimlere hızlıca ulaşabilmelerini sağlamak için Seferihisar'ın 8 Mahallesi kent bilgi ekranı koyulduğu tespit edildi. Fakat gözlem yapılan süreç boyunca bu ekranları kullanan hiç kimsenin olmadığı görüldü. Bunun yanında insanların bilgilendirilmesi adına Atatürk Caddesi'ne büyük bilgilendirme ekranının yerleştirildiği görüldü. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması kapsamı mimar, mühendis ve heykeltıraşlardan oluşan Estetik Kurulu'nun kurulduğu tespit edildi. Kentin internet ağına sahip olması kapsamında Seferihisar Belediye binasında ve kent merkezinde wifi ağlarının kurulduğu tespit edildi. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması, yerel alışveriş merkezlerinin yaratılmasına yönelik, Seferihisar merkezde ve Sığacık'ta köylü pazarı ve üretici pazarlarının kurulduğu tespit edildi. Yerel ürünlerin satıldığı Seferi Bakkal isimli alışveriş yerlerinin kurulduğu gözlemlendi. Bunun yanında yerel ürünlerin pazarlanıp satılabilmesi açısından sanal market kurulduğu görüldü.

3.2.7. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

S1- Tarımsal politikalarla ilgili yapılan en büyük çalışmanın 2009 yılında başlanan çiftçinin kendi ürettiği, sadece yerel ürünlerin satıldığı üretici pazarları olduğunu açıklayan katılımcı S1, üretici pazarları sayesinde kadınların kendi ev ekonomilerine katkı sağladıklarını, kendi yaratıcılıklarını ortaya koyduklarını, hem ilçe halkına hem de dışarıdan gelen ziyaretçilere hizmet vermeye devam ettiklerini ifade etmektedir.

S1- Bunun yanında en önemli projelerden bir diğerinin ise yerel üreticilerden toplanan tohumlarla kurulan Can Yücel Tohum Merkezi olduğunu belirten katılımcı S1, Seferihisar ilçesi içerisindeki birçok köyden alınan tohumların tohum merkezinde tutulduğunu ve çeşitlendirildiğini dile getirmektedir. 5553 sayılı kanun gereğince tohum satışının yasak olduğu bu süreçte tohum merkezinde biriken yerel tohumların Türkiye çapında daha çok yayılması için takas ortamı oluşturulduğunu söyleyen katılımcı S1,

bunun bir festival ortamına çevrilerek hayata geçirilen tohum takas şenlikleriyle Türkiye çapında birçok bölgeden gelen insanların takas ortamı sayesinde aracısız bir şekilde kendi yerel tohumlarını doğrudan değiş tokuş yaparak alabilmelerine yeni tohumları elde etmelerine imkan sağlandığını belirtmektedir.

Tablo: 3.19. Tarımsal, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Tarımsal, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Turizm-Tarım-İstihdam	Tohumların saklandığı ve takas edildiği tohum merkezinin kurulması
		Üretici pazarlarının kurulması
		Anıt ağaç projesi, zeytinyağı üretim tesisinin yenilenmesi, zeytinyağı dolum-paketleme tesisinin kurulması
		Mandalina reçeli ve enginar konservesi üretim hattının kurulması
		Jeotermal Sera İşletmesi ve Meyve Kurutma Tesisinin kurulması
		Türkiye ve İtalya Ortaklığında Sürdürülebilir Balıkçılık Projesinin hayata geçirilmesi
		Pekmez üretim tesisinin kurulması
Turistik Politikalar	Turizm	Ev pansiyonculuğu eğitiminin verilmesi
		Kaleiçi'nin restore edilerek insanların ziyaretine açılması
		Seferihisar Anı Evi kurulması ve halkın ziyaretine açılması
		Geleneksel mandalina festivali
		Turizmde Ekolojik markalaşma projesinin hayata geçirilmesi
Seferihisar lokantası		

S1- Seferihisar Belediyesi “Cittaslow” Yavaş Şehir Markası altında yürütülen yerel ürünlerin ekonomiye kazandırılması, markalaştırılması ve istihdam yaratılması hedef programı kapsamında Beyler Mahallesi’nde var olan zeytinyağı sisteminin teknolojisi yenilenecek üretime başlandığı ve marka değeri yaratılarak zeytinyağının iç ve dış pazara sunulduğunu ifade etmektedir. Tablo 3.19. da görüldüğü gibi anıt zeytin ağaçları projesi ile de asırlık zeytin ağaçlarından toplanan zeytinleri kendi fabrikalarında sıkarak elde edilen yağları özel şişelemeye gerçekleştirilen müzayede ile satılıp değerlerinin ortaya koyulduğunu vurgulamaktadır.

S1- T.C. Tarım ve Köy işleri Bakanlığı “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı” çerçevesinde Zeytinyağı Dolum-Paketleme Tesisinin

Kurulması Projesi'yle de Seferihisar'da istihdam ortamı yarattıklarını, ürünlerin kalitesini arttırdıklarını ve yerel ürünleri koruduklarını belirtmektedir.

S1- Seferihisar'ın tarım alanında zengin bir altyapıya sahip olduğunu ileri süren katılımcı S1, enginar yetiştiriciliği ve mandalina üretimi yapıldığını, çeşitliliği arttırmak ve hem yurtiçi hem de yurtdışında pazara sunmak için Mandalina Reçeli ve Enginar Konservesi Üretim Hattını hayata geçirdiklerini açıklamaktadır. Doğanbey Jeotermal Sera İşletmesi ve Meyve Kurutma Tesisi ile de dilimlenerek kurutulan Seferihisar mandalinalarını yılın herhangi bir ayında tadabilme imkânı yarattıklarını ifade etmektedir. Soğuk Hava Depolama Tesisi ile mandalinayı Mandalina Üreticiliği Birliği'nin 12 ay boyunca satışa sunabilmelerine ve tüketicilerin ise her daim mandalina tüketebilmesine olanak verildiğini söylemektedir.

S1- Türkiye ve İtalya Ortaklığında Sürdürülebilir Balıkçılık Projesi ile Avrupa Birliği tarafından finanse edilerek hayata geçirilen, Seferihisar'daki küçük ölçekli balıkçılık standartlarının yükseltilmesi için İtalya'daki ortaklarıyla bilgi alışverişi sağlandığını, balıkçılıkta avlanma, saklama ve satış standartlarını AB standartlarına yükseltmek, paydaşlarla yapılan eğitimlerle yeni balıkçılık teknikleri hakkında balıkçıları bilgilendirmek, günübirlik satış (mezat) alanını yeniden tasarlamak, kooperatife balıkçılık standartlarını yükseltmek için gerekli ekipman, makina ve teçhizat desteğini sağlamak üzere çalışmalar yaparak Seferihisar'ın balıkçılık alanında daha verimli olması ve üreticinin bilgi sahibi olmasını sağladıklarını ifade etmektedir.

S1- Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin "Seferihisar Yerel Üzümü Pekmez Üretimi ile Katma Değerinin Arttırılması Satış Pazarlama Olanaklarının Geliştirilmesi" projesi kapsamında İzmir Kalkınma Ajansı desteğiyle Payamlı'da 3 ton/gün kapasiteli pekmez üretim tesisi kurulduğunu, bina tadilatı, pekmez üretim hattı kurulumu, markalaşma sürecinde 'asmadan' markasının tasarımı ve marka tescili çalışmalarının gerçekleştirildiğini belirtmektedir.

S1- Turistik politikalarla ilgili Yavaş Şehir'in aslında turizmi beraberinde getiren bir proje olduğunu yineleyen katılımcı S1, turizmde yereli korumanın, sürdürülebilirliğin ve tanıtımın önemli olduğuna vurgu yaparak yerelimizi en başından korumakla bunu bir marka haline getirmek ve bunun sürdürülebilirliğini sağlamayı amaçladıklarını belirtmektedir.

S1- Yavaş Şehir'in dünya genelinde önemli bir ağa sahip olduğunu Seferihisar ilçesi olarak 2009 yılından beri sadece Türkiye'den değil dünyanın birçok kentinden birçok ülkesinden birçok misafirin ilçeyi ziyaret edip hem Yavaş Şehir hakkında bilgi aldıklarını, tatil yaptıklarını, yerel ürünlerden faydalandıklarını, ilçenin doğal güzelliklerini görebildiklerini ifade etmektedir.

S1- Bunun yanında Seferihisar'ın Sığacık mahallesinde Kaleiçi olarak bilinen Osmanlı döneminden kalan sur içerisinde yaşayan bir bölgede bulunan 300'e yakın konutun ve surların restorasyonu yapılarak daha güzel bir görünüme kavuşturulduğunu açıklayan katılımcı S1, bunun sonunda gelen ziyaretçilerin köy pazarını gezmekle birlikte, Kaleiçi'nin görselliğinden faydalanabileceği ve vakit geçirebileceği bir ortamın yaratıldığını belirtmektedir.

S1- Bununla birlikte ev pansiyonculuğu eğitimi verilerek, Kaleiçi'nde yaşayan ev sahiplerinin evlerinin 1 odası ya da evinin tamamını pansiyona çevirebilme imkanı sağlandığını belirten katılımcı S1, şu anda Kaleiçi'nde 7 ya da 8'i aşkın pansiyonun bulunduğunu ve hem ulusal hem de uluslararası anlamda misafirleri ağırladıklarına dikkat çekmektedir.

S1- Seferihisar Anı Evi projesiyle merkezde yer alan tarihi Zenşiye Güler Konağı kiralanarak içerisine Seferihisarlıların değerli eşyalarını bağışlayabildiği bir Kent Belleği ve Anı Evi kurulduğunu belirten katılımcı S1, Seferihisar'ın kültürünün ne kadar eski ve kalabalık olduğunu yerli halka ve ziyaretçilere gösterdiklerini ifade etmektedir.

S1- 17.'si düzenlene Geleneksel Mandalina Festivali ile hem en değerli parçaları olan mandalinayı tanıttıklarını, hem de ilçe halkına ve ilçe dışından ziyaret eden vatandaşlara bir arada olma imkanı sunduklarını söylemektedir.

S1- İzmir Kalkınma Ajansı destek programı çerçevesinde Seferihisar Kaymakamlığı işbirliğiyle gerçekleştirilen Turizmde Ekolojik Markalaşma projesiyle ekoloji odaklı yerel ekonominin canlandırılması için bir Sektör Analizi ortaya çıkarttıklarını ifade etmektedir.

S1- Hayata geçirilen Seferihisar Kadınlar Kooperatifi tarafından işletilen Sefertası Lokantası ile birlikte yerel ürünler kullanılarak hazırlanan eski Seferihisar ve Ege'ye ait yerel lezzetlerin gelen ziyaretçilere sunulması Slow Food hareketine destek verildiğini,

Seferihisarlı kadınların ev ekonomisine katkı sağladığı ve yerel lezzetlerinin tanıtıldığını belirtmektedir.

S2- Tarımsal anlamda belediye bünyesinde yerel üretime yönelik çalışmak üzere tarımsal işler müdürlüğünün kurulduğunu belirten katılımcı S2, bu kapsamda ata yadigarı olarak nitelendirilen karakılçık tohumunun üretildiğini bununla birlikte organik ürün olan ata ekmeğinin yapıldığını ifade etmektedir. Tarım alanlarının sulama sıkıntılarının çözüldüğünü belirterek, lavanta üretiminin desteklendiğini, Seferihisar için değerli olan mandalınanın desteklendiği mandalina birliğinin belediye desteğiyle kurulduğunu ve kooperatiflerin desteklendiğini, önem verilen bir diğer ürün olan zeytinle ilgili müzayede yapıldığını ifade etmektedir. Bunun yanında köylülerin ürettikleri ürünleri aracısız satabildiği köylü pazarının kurulduğunu, bu anlamda Türkiye’de ilk olduklarını ileri süren katılımcı, Seferihisar ve Sığacık’ta bulunan bu pazarlarda köylülerin tarlalarında ürettikleri ürünleri belgelemek kaydıyla bir gün süreyle aracısız olarak satabildiğini eklemektedir.

S2- Sığacık kale içindeki evlerin pansiyon olarak çalıştırılması koşulu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yürütülen proje kapsamında kale içinde yenileme çalışmalarının yapıldığını, sosyal çalışmaların yapıldığını ve evlerin yenilendiğini belirtmektedir. Kale içinde evleri olanlara, evleri pansiyon olarak kullanmaları koşulu ile de misafirperverlik ve ev pansiyonculuğu eğitimleri verildiğini söylemektedir. Bu projedeki temel amacın Yavaş Şehir felsefesi olan yerel kalkınmayı desteklemek olduğunu vurgulayan katılımcı, evlerin değerlendirildiğini gören yerel halkın, ellerindeki farkında olmadıklarını ve evleri satmaya başladıklarını üzülerek söylemektedir. Şu an ise bazı evlerin pansiyon, bazılarının butik otel, bazılarının ise kafe ve restoran olarak kullanıldığına dikkat çekmektedir. Sığacık Kaleiçi’nde kurulan pazarda satın alıp satmanın yasak olduğunu, kişilerin sadece kendi ürettiklerini satabildiklerini, bu işleyişin belediye zabıtalari kontrolünde olduğunu fakat mülk sahiplerine serbest ekonomiden dolayı bu uygulamayı yapamadıklarını açıklamaktadır.

S2- Esnaf ve sanatkarlara yönelik Sığacık’ta belediyeye ait binalar bulunduğunu ve bu binalarda sanata yönelik çalışmak isteyen kişilerin çalışabileceği atölyeler bulunduğunu resim, boyama, heykeltıraşlık vb. branşlarla ilgili atölyelerde çalışmalar yapılması konusunda destek sağlandığını ifade eden katılımcı, belediye ve sanatçılar işbirliği ile kurulan estetik kuruluyla da Seferihisar’da çalışmalar yapıldığını söylemektedir.

S3- Belediye başkanının tarımsal anlamda çok ciddi işler yaptığını belirten katılımcı S3, Turgut Köyü'ne kurulan lavanta bahçelerinin Seferihisar'a kazandırıldığını, mandalina birliğinin kurulduğunu, kooperatifler kurulduğunu, zeytinyağı ile ilgili Teos Antik Kenti'nde bir müzayede düzenlendiğini ve düzenlenen müzayede de 1800 yıllık anıt ağaçtan belediyeye ait tesiste geleneksel yöntemlerle çıkarılan yarım litrelik zeytinyağının 22 bin TL'ye satıldığını vurgulamaktadır. Bunun dışında Seferihisar ve Sığacık'ta kurulan üretici pazarlarının kurulduğunu bu durumun köylülere ve bütün üreticilere istihdam ve gelir yaratıcı bir etki sağladığını dile getirmektedir. Belediye başkanının birçok çalışmasının bulunduğu fakat bunlar içinde en başarılı olanlarından birinin kadınların istihdamının olduğuna dikkat çeken katılımcı, bu pazarlar sayesinde ara sıra eşine yardım eden kişi konumunda olan ev kadınının ekonomik katkı anlamında büyük fayda sağlar hale getirildiğinin altını çizmektedir. Balıkçı kasabası olarak nitelendirdiği Sığacık'ta kadınların eşlerine balık ağı örme, tamirat vb. sınırlı konularda yardım eden kişi konumundayken şimdi ise pazarda tezgah sahibi, çocuğunu okutabilen, eve ekonomik anlamda büyük katkısı olan, hatta balıkçı eşini ve çocuklarını yanına alıp birlikte çalışan bir kişi olduğunu dile getirmektedir.

S3- Tarımsal anlamda ne yapıldıysa bunların sonuçlarının tanınırlık ve bilinirlik açısından turizme de yansıdığını turizmcinin bundan kazandığını ve turizmin gelişmesine ön ayak olduğunu söyleyen katılımcı S3, üretici pazarı, mandalina festivali, tohum takas şenliği şeklinde gerçekleştirilen turizme yönelik uygulamalar sayesinde esnafın kazandığını dile getirmektedir. Seferihisar'ın bir turizm bölgesi ilan edildiğini fakat bazı uygulamaların bu durumu desteklemediğinden yakınan katılımcı, bir pansiyon işletmecisi ve tur teknesi olarak, deniz-güneş-kum, huzur ve sakinlik sattığını fakat Sığacık'taki koya balık çiftliğinin kurulmasının turizmi olumsuz etkilediğini üzülen ifade etmektedir. Balık çiftliğinin yetiştirdikleri balıklara canlı yem vermesinden kaynaklı denizde kirliliğin oluşması gelen misafirlerin denize girebilmek için Çeşme'ye gitmelerine neden olduğunu dile getirmektedir. Bunu turizm esnafı için bir kayıp olarak nitelendiren katılımcı, bu konuda turizm bölgeleri ilan edilen yerler de balık çiftliklerinin kurulmaması, koya çok uzak mesafede kurulması ya da balık çiftliklerine yönelik uzak bir bölgede sanayi bölgesi kurulması gerektiğini vurgulamaktadır.

S3- Pazarcı esnafına büyük destekleri olduğunu açıklayan katılımcı S3, turizm esnafına Sığacık Kaleiçi'nin kazandırıldığını, verilen misafirperverlik ve ev

pansiyonculuğu eğitimleriyle destek olunduğunu ifade etmektedir. Esnafa verilen desteğin az olduğunu ileri süren katılımcı, esnafla bir araya gelinip sorunların çözümüne ilişkin kararlar alınması gerektiğine de dikkat çekmektedir.

Gözlem - Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar - Seferihisar: Agroekolojinin geliştirilmesi kapsamında tohum takas şenlikleri düzenlenerek üreticilerin yerel tohumları kullanmasına özendirildiği tespit edildi. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırma kapsamında kırsalda yaşayan halkın şehir merkezine gitmeden bilgi edinebilmesi için kent bilgi ekranlarının yapıldığı tespit edildi. Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması kapsamında okul kantinlerinde kurutulmuş mandalina satıldığı görüldü. Kişisel kullanımda ve yemek endüstrisinde tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi kapsamında öğrencilere tat eğitimi verildiği tespit edilmiştir. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin arttırılması kapsamında Seferihisarlılar Buluşması, Seferihisar Mandalina Şenliği, Orhanlı Şevketi Bostan Şenliği, Tohum Takas Şenliği yapıldığı tespit edilmiştir. Otel kapasitelerin arttırılması kapsamında Sığacık Kaleiçi'nde yapılan restorasyon çalışmalarıyla eski evlerin pansiyon ve butik otellere dönüştürüldüğü görüldü.

3.2.8. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

S1- Seferihisar'da 2009 yılında üyelik öncesinde halka iletilen Yavaş Şehir kavramının Türkçe anlamının yavaş kent olarak geçmesinin başta olumsuzluk yaratan bir algı oluşturduğunu söyleyen katılımcı S1, farkındalık oluşturmak için Yavaş Şehir adaylık sürecinden bu yana kahvehanelerin hepsine gidip bütün insanlara ulaşip Yavaş Şehir sürecini anlattıklarını belirtmektedir.

S1- Eğitim ve bilgilendirme üzerine Seferihisar'da hem öğrenciler açısından hem de vatandaşlar açısından yapılan çalışmaların Yavaş Şehir'in ne olduğu ve bu sürecin nasıl ilerlediğini ortaya çıkarmaya çalıştıklarını ifade etmektedir. Seferihisar'da bulunan ilkokul ve ortaokullarda tarla kurarak öğrencilere yerel ürünleri dikme imkanı sunduklarını söyleyen katılımcı S1, bu okul tarlalarıyla birlikte öğrencilerin kendi

diktikleri ürünlerinin aslında ne kadar değerli olduğunu ve yerel ürün yetiştirme sürecinin nasıl olduğunu öğrenme imkanı sunduklarını belirtmektedir.

S1- Orhanlı Mahallesi'nde Doğa Okulu ve Seferihisar Doğa Mirası projesiyle geçmişten bugüne kadar ulaşan ve kaybolmaya yüz tutmuş kültürel değerleri tekrar gün ışığına çıkarmak için Doğa Okulu'nu kurduklarını ifade eden katılımcı S1, doğa derneği ile birlikte bir doğa envanteri ortaya çıkartarak birçok farklı orkide çeşidinden bitki örtüsünün olduğu bir envanter ortaya çıkarttıklarını söylemektedir.

S1- Seferihisar'da çocukların hayatı öğrenmeleri, eğitim hayatlarının sadece okulda olmadığı bir ortam oluşturmak amacıyla 2013 yılında Seferihisar Çocuk Belediyesini hayata geçirerek ilçede yaşayan tüm çocukların yeteneklerine göre eğitim alabildiği, her daim okumak için vakit bulabildiği ve yönetebildiği bir imkânı sunduklarını belirtmektedir. Tablo 3.20. de görüldüğü gibi Seferihisar Belediyesi ve Toplum Gönüllüleri Vakfı ile birlikte yürütülen Genç Bank projesi ile ilçede yaşayan gençlerle ortaklaşa hayata geçirilen projeler ile sosyal sorumluluk alanında genç yaşta deneyim kazanmalarını sağladıklarını ifade etmektedir. Türkiye'de 2008 yılında Ulusal Ajans tarafından hayata geçirilen ve tüm AB ülkelerinde kurulu Eurodesk'e Gençlik programları, eğitim verilmesi, konferans ve seminer düzenlenmesi konularında destek verdiklerini dile getirmektedir.

Tablo: 3.20. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalar	Turizm-Misafirperverlik	İlkokul ve ortaokullarda tarlalar kurulması
		Doğa Okulu ve Seferihisar Doğa Mirası projesinin hayata geçirilmesi
		Seferihisar Çocuk Belediyesi projesinin hayata geçirilmesi
		Genç Bank projesinin hayata geçirilmesi
		Eurodesk gençlik programlarının desteklenmesi

S2- Misafirperverlikle ilgili bir proje kapsamında özellikle Sığacık'ta yaşayanlara misafirperverlik ve ev pansiyonculuğu eğitimlerinin verildiğini dile getirmektedir. Bunun yanında agro turizm eğitimi verildiğini de ekleyen katılımcı bu eğitimlerin aynı zamanda farkındalığı artırmak için verildiğini vurgulamaktadır.

S3- Farkındalıkla ilgili bütün mahallelerde bulunan kahvelere gidildiğini, meydanlarda halkla buluşulduğunu o dönem Atatürk Caddesi'nin restorasyonu ile ilgili projenin de tanıtıldığını ve herkesten olumlu geri dönüş alındığını halk arasında Yavaş Şehir kavramının konuşulmaya başlaması ile farkındalık oluşmaya başladığını belirten katılımcı S3, bunun yanında misafirperverlik ve ev pansiyonculuğu eğitimlerinin de verildiğini açıklamaktadır.

Gözlem - Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalar - Seferihisar:

İyi karşılama kapsamında Sıgacık Kaleiçi'ndeki esnafa Misafirperverlik ve ev pansiyonculuğu eğitimi verildiği, Seferihisar esnafının gayet misafirperver olduğu tespit edildi. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak, yöre halkına Yavaş Şehir'in anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek kapsamında sürekli bir bilgi akışı sağlanmadığı fakat Yavaş Şehir adaylık sürecinde esnafın ve halkın bilgilendirildiği, bütün kahvelere ve meydanlara gidilip Yavaş Şehir'in anlatıldığı tespit edildi. Yavaş Şehir üzerine yerel yönetim ile çalışan kooperatif, birlik ve dernekler olduğu ve görüldü. Yavaş Şehir logosunun internet sayfasında kullanıldığı tespit edildi.

3.2.9. Sosyal Uyum ile İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

S1- Seferihisar'da Türkiye'nin farklı bölgelerinden ve Türkiye dışından farklı kökenlerde insanların yaşadığını belirten katılımcı S1, bu durumdan dolayı kültür çatışması yaşandığından bahsetmektedir. Sosyal uyum politikası adına Tablo 3.21. de görüldüğü gibi Seferihisarlılar buluşması adı altında bir proje geliştirdiklerini belirten katılımcı S1, her yılın bir haftasını bu buluşmaya ayırarak bir hafta boyunca her gün bir kökenin kendi yerel değerlerini tanıtılabildiği, kendi geleneksel halk oyunlarını oynayabildiği, kendi geleneğini Seferihisar'da gösterebilme imkanı verdiklerini ifade etmektedir. Bu projeye birlikte sadece yerel halkın değil dışarıdan gelen misafirlerin, bu durumu görüp ortak olduğu bir süreç haline getirdiklerini açıklamaktadır.

Tablo: 3.21. Sosyal uyum

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Sosyal Uyum	Turizm- Sosyoloji- Sosyal Sorumluluk	Seferihisarlılar buluşmasının yapılması
		Seferihisar'ın Çınarları kitabının çıkarılması
		Engelli entegrasyonunun sağlanması
		Hoş geldin bebek projesinin hayata geçirilmesi
		Seferi kart projesinin hayata geçirilmesi
		Sokak hayvanları için modern bir tesisin kurulması

S1- Belediye başkanı öncülüğünde Seferihisar'daki 75 yaş ve üzeri insanlar için özel bir gece düzenlediklerini, bu gece ile birlikte bu insanlardan Seferihisar hakkında bilgiler aldıklarını belirten katılımcı S1, bu bilgilerden oluşan Seferihisar'ın Çınarları adı altında bir kitap çıkardıklarını ifade etmektedir. Bu kitabı okuyanların Seferihisar hakkında bilgi alabildiklerini, Seferihisar'ın geçmişini öğrenebildiklerini ve Seferihisar'da yaşayanların kökeni hakkında bilgi sahibi olduklarını söylemektedir.

S1- Engellilerin ulaşımı için engelli araçlarının satın alınarak engellilere istedikleri yere daha rahat ulaşabilme imkanı sağladıklarını belirtmektedir.

S1- Hoş geldin Bebek projesi ile ihtiyaç sahibi vatandaşların bebek bakımına dair tüm ihtiyaç malzemelerini sağladıklarını ve ihtiyaca göre ayrıca ücretsiz mama yardımı yapıldığını belirtmektedir. Sosyal yardıma muhtaç vatandaşların tüm ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için Seferikart (Halkkart) projesini hayata geçirerek halkın zorunlu ihtiyaçlarını giderebilmelerini sağladıklarını ifade etmektedir.

S1- Seferihisar'da kedi ve köpeklerin de yaşam haklarını önemseyerek ameliyat gereksinimlerinden, sağıklaştırılmasına kadar tüm ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için 20 dönümlük araziye modern bir tesis olan Prof. Dr. İsmet Sungurbey Seferihisar Sokak Hayvanları Yuvası kurulduğunu dile getirmektedir.

S2- Sosyal uyum kapsamında maddi açıdan dezavantajlı olan kişilere Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından seferi kart adı altında bir kart verildiğini, bu karta belli dönemlerde bazı kişilere ayda bir, bazılarında iki ayda bir, bazılarında da üç ayda bir kişinin durumuna göre belirlenen tutarda para yatırıldığını ve anlaşmalı marketlerde alışveriş yapılabildiğini söyleyen katılımcı, bu karta sahip olmak için kişinin mal varlığının bulunmaması gibi bazı kriterler taşıması gerektiğini açıklamaktadır.

S2- Üniversiteyi kazanan öğrencilere ise her yıl bir defaya mahsus olmak üzere bir ödül verildiğini belirten katılımcı, yine bütün öğrencilere her eğitim-öğretim yılı başında kırtasiye desteği verildiğini de eklemektedir.

S2- Engellilerle ilgili Kent Konseyi'nin bir engelli meclisi olduğunu ve burada engellilerin Seferihisar'da yaşamını kolaylaştıracak projeler geliştirildiğini ifade eden katılımcı, son zamanlarda engelsiz turizm adı altında projeler geliştirildiğini anlatmaktadır.

S2- Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yaşlıların öğle yemeklerinin karşılanması adına haftanın 6 günü kadın kooperatifinin hazırladığı yemeklerin sefertaslarıyla verildiğini vurgulamaktadır.

S2- Kadınlara yönelik kadın haklarıyla ilgili çalışmalar yapıldığını, sağlık konusunda destek sağlandığını, bez ve mama desteği verildiğini, kadın istihdamının sağlandığını ifade eden katılımcı, kadın istihdamı konusunda Masal Evi projesini de gerçekleştirdiklerini belirtmektedir.

Masal Evi projesiyle dezavantajlı kadınların istihdama katılımını sağlamak, bu bağlamda da onların engel olarak gördüğü çocuklarının eğitimlerine destek olmak için bir masal evi adı altında bir bakımevi kurulduğunu, kadın bakış açısına sahip anlayışla buraların işletildiğini ifade etmektedir. Masal evinin işleyiş anlamında belki de Türkiye'de ilk olabileceğini de eklemektedir.

S2- Azınlıkların uyumu kapsamında "Seferihisarlılar" haftası yapıldığını ifade eden katılımcı, Seferihisar'da yaşayan bütün farklı etnik kökene sahip insanların dernekleri tarafından her gün bir etnik kökene yönelik etkinlik yapıldığını son gece de hepimiz "Seferihisarlıyız" etkinliğinin düzenlendiğini belirtmektedir. Son zamanlarda ise Suriyelilere yönelik çalışmalar yapıldığını, eğitimlerinin desteklendiğini ve toplumla barış içinde yaşamalarının sağlandığını dile getirmektedir.

S3- Azınlıkların entegrasyonu ile ilgili Seferihisar'da uzun zamandır ciddi bir çalışma olan Seferihisarlılar Buluşması diye bir etkinlik yapıldığını, Cuma günü hariç haftanın 6 günü pazar kurulan yerde bütün derneklerin toplanıp (Ahıskalılar, Doğu-Güneydoğu Anadolu lular, Yozgatlılar, Tokatlılar vb.) kendilerini ifade ettiği yöresel

kültürlerini tanıttığı, ürünlerini sattığı aynı zamanda akşamında da eğlencesini düzenlediği bir etkinlik olduğunu belirtmektedir.

S3- Engelliler ile ilgili belediye başkanının iyimser olduğunu fakat esnafın ve yapılan inşaatların kaldırım işgalinden dolayı engellilerin sıkıntı yaşadığını açıklamaktadır.

S3- Belirli bir gelir seviyesi altındaki ailelerin belli gıdaları alabilmeleri için halk kart adı verilen kartlara belli bir para yatırıldığını ve belli marketlerden alışveriş yapmaları sağlandığını söylemektedir.

S3- Çocukların kırtasiye ihtiyaçlarının karşılanması için tüm okullarda yeni başlayan çocuklara kırtasiye yardımı yapıldığını belirtmektedir.

S3- Son zamanlarda ise sağlık ekipleri oluşturulduğunu ve yaşlı insanların evlerine gidip tırnak kesiminden tansiyon ölçümüne onlara bakım yapıldığını, buna ek olarak da şimdi temizlik hizmeti başlatıldığını yaşlı insanların evlerinin temizlenmesi ile ilgili bir firma ile anlaşıldığını ifade etmektedir.

Gözlem - Sosyal Uyum - Seferihisar: *Engellilerin entegrasyonu kapsamında Seferihisar Kent Konseyi bünyesinde Engelliler Meclisi kurulduğu, Sığacık'ta engelli vatandaşların kullanabileceği aletlerden oluşan engelsiz park kurulduğu, mavi bayraklı plajlarda engelli denize giriş parkuru yapıldığı, ilçede rahat hareket edebilmeleri için kaldırımlara engelli rampası ve yolları yapıldığı, akülü tekerlekli sandalye kullanan engelliler için şarj istasyonu kurulduğu tespit edildi. Çocuk bakımının desteklenmesi kapsamında Hoş geldin bebek projesiyle bez ve mama yardımı yapıldığı, masal evi projesiyle kadınların istihdamı ve çocukların eğitiminin desteklendiği tespit edildi. Yoksullukla mücadele kapsamında maddi durumu kötü olan insanlara alış veriş yapabilmeleri için seferi kart verildiği görüldü. Farklı kültürlerin entegrasyonu ve azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar kapsamında Seferihisar'da yaşayan farklı etnik kökene sahip insanları biraraya getirmek için Seferihisarlılar Buluşması etkinliği düzenlendiği tespit edildi. Gençlik faaliyetlerinin yürütülmesi kapsamında gençlik merkezinin kurulduğu, Genç Bank projelerinin yürütüldüğü tespit edildi. Suriyelilere de eğitim ve toplumla barış içinde yaşama konusunda destek verildiği bilgisine ulaşıldı.*

3.2.10. Ortaklıklar ile İlgili Yapılan Yenilik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

S1- Ortaklıklarla ilgili birçok kooperatif kurduklarını, bunun yanında birçok dernek ve üniversiteyle birlikte çalıştıklarını belirten katılımcı S1, kurulan kooperatiflerle yerel üretimin korunduğu, yerel mutfağın korunduğu ve yerel lezzetlerin desteklenerek ortaya koyulduğunu ileri sürmektedir. Sadece projelerle değil, yapılan etkinliklerle beraber ortaklaşa hareket ettiklerini, kent tanıtımı ile ilgili birlikte hareket ettiklerini açıklayan katılımcı S1, birbirlerini destekleyerek süreci iyi bir şekilde yönettiklerini savunmaktadır.

S1- Kadınların bir birlik altında buluşmasını istediklerini belirten katılımcı S1, Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifini kurduklarını, bunların birlikte, Seferihisar'ın yerel değerlerini gün ışığına çıkarmayı hedeflediklerini ifade etmektedir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Anadolu Efes, Seferihisar Belediyesi desteği ile "Seferihisar'ın geleneksel mutfağı" adlı projenin en iyi proje seçilerek, Seferihisar'da yaşayan kadınların, Seferihisar'ın yöresel yemekleri konusunda atölye çalışmalarına katıldığını ve aktif birey olma konusunda kooperatif altında birleşmeye devam ettiklerini açıklamaktadır.

S1- Seferihisar'da tüm üreticilerin bir birlik çatısı altında birleşmesini istediklerini söyleyen katılımcı S1, Yavaş Şehir felsefesinin en önemli parçası olan yerel üreticiyi koruma amacından hareketle Tablo 3.22. de görüldüğü gibi Mandalina ve Zeytinyağı Üreticiliği Birliği'nin kurularak üretici ve tüketici arasındaki aracıyı kaldırıldığını ve tüm üreticilerin kendi ürünlerini mevcut değerinde satabilmelerini sağladıklarını ifade etmektedir. Böylelikle Seferihisar'ın en önemli yerel tarım ürünü ve markası olan mandalina ve zeytinin birlikler sayesinde korunduğunu ve varlığını sürdürebilme imkanı sağlandığını açıklamaktadır.

Tablo: 3.22. Ortaklıklar

Seferihisar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Ortaklıklar	Turizm-Slow Food	Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifini kurulması
		Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Anadolu Efes ve Seferihisar Belediyesinin desteği ile Seferihisar'ın geleneksel mutfağı projesinin hayata geçirilmesi
		Mandalina ve Zeytinyağı Üreticiliği Birliği'nin

S2- Yavaş Şehir Seferihisar'ın bütün STK'lar ile ortaklık yaptığını ileri süren S2 , Toplum Gönüllüleri Vakfı ve 9 Eylül Üniversitesi ile Genç Bank projesini gerçekleştirildiğini, Yaşlı Bakımevi ile ilgili öğrencilere yaşlı bakımı eğitimi verildiğini sonrasında ise Almanya'ya gönderilip orada staj yapmalarının sağlandığını, bazılarının Almanya'da kaldıklarını bazılarının ise geri döndüklerini ifade etmektedir.

S3- Belediyenin birçok projede birlikte çalıştığı kurumlar olduğunu ifade eden katılımcı, STK'lar, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İZKA, Yaşar Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir Ticaret Odası, Kültür ve Turizm Bakanlığı, UCLG, Yarım Adalar Birliği ve SODEM ile birlikte çalışmalarını olduğunu ifade etmektedir.

Gözlem - Ortaklıklar - Seferihisar: *Seferihisar Belediyesi'nin birçok bakanlık, üniversite, STK, kooperatif, dernek ve birlikle proje ortaklığı yaptığı görüldü. Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek kapsamında Slowfood organizasyonlarına katılım gerçekleştirildiği, Slowfood organizasyonlarının Seferihisar Belediyesi internet sitesinde paylaşıldığı tespit edildi. Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile destekleme kapsamında yerel mutfağın tanıtıldığı üzerinde slowfood logosunun bulunduğu el broşürlerinin basıldığı gözlemlendi.*

3.2.11. Yavaş Şehir'in Geleceği İle İlgili Düşüncelere İlişkin Bulgular

S1- Tüketicinin gün geçtikçe arttığını, yerel değerlerin farkındalığının azaldığını ve dünyanın tehlike altına girdiğini ileten katılımcı S1, Slowfood ve Yavaş Şehir hareketiyle bu durumun farkına daha çok varıldığını altını çizmektedir. Giderek artan Yavaş Şehir üye sayısına dikkat çeken katılımcı S1, dünyada birçok ülkenin yerel değerlere önem vermeye başladığını, tüketirken aynı zamanda üretilmesi gerektiğinin Yavaş Şehir sayesinde öğrenildiğini ifade etmektedir. Yavaş Şehir ile birlikte üreten bir yerel yönetim olarak sürdürülebilirliğin ne kadar önemli olduğunun farkına varıldığını söyleyen katılımcı S1, bundan dolayı Yavaş Şehir hareketinin daha çok kente daha çok ülkeye, Türkiye'deki birçok kente daha yayılacağını ileri sürmektedir.

S2- Türkiye'de Yavaş Şehir'in Seferihisar'da başladığını bu nedenle Türkiye'nin Yavaş Şehir başkenti olarak kabul edildiğini, hızla büyüyen bugün 14 üyesi olan bir ağ olduğunu dile getiren katılımcı, "gerçekten başka bir dünya mümkün" felsefesiyle yola

çıkacağı için bu büyümenin devam edeceğini söylemektedir. Kriterlerinin tamamının yerine getirilemediğini bunun nedeninin kriterlere uygun bir kent inşa edilemeyip, kriterlerin mevcut bir kente uyarlanmasından kaynaklandığını vurgulayan katılımcı, Türkiye’de ve Dünya’da bu büyümenin devam edeceğini iddia etmektedir.

S3- Yavaş Şehir projesini önemseydiğini, gelir getirdiği, yerli desteklediği, hava kalitesini desteklediği, çevrenin daha iyi olması için belli kriterler getirdiğini, bu kriterlerin genelde insan sağlığı ve mutluluğu açısından gerekli kriterler olduğunu belirten katılımcı S3, Türkiye’de üye sayısının artarak devam edeceğini, çünkü insanların Yavaş Şehir’ler tanıdıkça bilindikçe pozitif yanlarının görüldüğünü ve diğer kentlerinde pozitif yanlarının artırılması için Yavaş Şehir modeline yöneceklerini vurgulamaktadır. Sürekli başvurular olduğunu ve bunların değerlendirildiğini eklemektedir. Dünyada üye sayısının sürekli arttığını çünkü dünya için güzel bir model olduğunu bu nedenle artmaya devam edeceğini dile getirmektedir. İtalya’dan Kore’ye kadar ulaştığını, Yavaş Şehir’in duyuldukça görüldükçe daha artacağını ileri sürmektedir.

Tablo: 3.23. Seferihisar gözlem verisi

Çevre Politikalarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Elektrik kablolarının yeraltına alınarak görüntü kirliliğinin önlenmeye çalışıldığı gözlemlendi.</p> <p>-Kapalı pazar çatısının fotovoltaik güneş panelleri ile kaplandığı, yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak belediye binasının enerji ihtiyacının çözülmeye çalışıldığı görüldü.</p> <p>-Atatürk Caddesi ve Sığacık Mahallesi'nde kullanılan güneş panelleri ile aydınlatma için gerekli enerji ihtiyacının çözülmeye çalışıldığı gözlemlendi.</p> <p>-Ağaçlandırma, yerel yetiştirme ve çimlendirme ile biyoçeşitlilik korunması ve temiz hava imkanının yanında görsel güzellik sağlanması adına çalışmalar yapıldığı tespit edildi.</p>
Altyapı Politikalarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Sığacık merkezde 200 m'lik bir bisiklet yolu gözlemlendi. Bisiklet yolunun karşısında bisiklet kafe ve kafe önünde 10'un üzerinde bisiklet görüldü. Atatürk Caddesi'nde bisikletli 2 kişi görüldü.</p> <p>-Ulaştırma işlemlerinin minibüs ve belediye otobüsleriyle sağlandığı tespit edildi. Fakat Atatürk Caddesi ve Sığacık'ta birçok özel araca rastlandı.</p> <p>-Atatürk Caddesi bağlantı yollarında engelli kaldırımlarına rastlandı.</p> <p>-Sığacık mahallesinde uzun kanallardan oluşan drenaj sistemi gözlemlendi.</p>
Kentsel Yaşam Kalitesi Programlarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Sığacık Mahallesi ve Atatürk Caddesi'ne, halkın belediye hizmetlerine uzaktan erişebilme imkanı sağlamaları için yerleştirilen kent bilgi ekranlarının birinin bozuk diğerinin ise DSL bağlantısının olmadığı tespit edildi.</p> <p>-Bilgilendirme ve Seferihisar'da düzenlenen etkinliklerin duyurulması için Atatürk Caddesi üzerine yerleştirilen büyük ekranın amacına hizmet etmeye çalıştığı gözlemlendi.</p> <p>-Mavi bayraklı Akarca Plajı'na modern bir plaj futbolu sahası kurulduğu gözlemlendi.</p> <p>-Atatürk Caddesi üzerindeki evlerin bir kısmında hem söve hem de çiçeklendirme çalışmaları yapıldığı, bir kısmında sadece söve bir kısmında da sadece çiçeklendirme çalışmalarının yapıldığı gözlemlendi. Yeni yapılan binalarda sövelerin olduğuna dikkat çekildi. Böylelikle Seferihisar kent kültürü oluşturulmaya çalışıldığı görüldü.</p> <p>-Kaleiçi'nde bulunan yaklaşık 300 konutun restore edilerek güzel bir görünüme kavuşturulmaya çalışıldığı gözlemlendi.</p> <p>-Sığacık Mahallesi peyzaj çalışmaları ile çocuklar için park çalışmaları yapıldığı gözlemlendi. Birkaç tane oyun alanı tespit edildi.</p> <p>-Teos Antik Kenti ve Çevresinin bir doğa parkı olmasıyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmadı. Projenin durum tespiti aşamasında olduğu düşünülüyor.</p>
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Tohum takası için kurulan Can Yücel Tohum Merkezi ziyaret edildi. Bahçede fide yetiştiriciliği için sulama sisteminin döşendiği tespit edildi. Merkez kapalı olduğundan tohumlar ve çeşitlendirilmesi görülemedi.</p> <p>-Anıt ağaçlar yerinde gözlemlendi. Müzayedeye dair herhangi bir şey görülemedi.</p> <p>-Jeotermal Sera İşletmesi ve Meyve Kurutma Tesisinin ürünleri test edildi.</p> <p>-Sığacık Mahallesi'nde yerel ürünlerin satılması için Sığacık bakkalı isimli bir yapının olduğu görüldü. Aynı şekilde Seferihisar ürünlerinin satış ve pazarlaması için www.seferihisarbakkalı.com isimli online satış sitesinin kurulduğu tespit edildi.</p> <p>-Ev pansiyonculuğu eğitimi verilerek turizm endüstrisine katkı sağlandığı, Kaleiçi'ndeki ev pansiyonları gözlemlenerek tespit edildi.</p> <p>-Kaleiçi mimari yapısının bozulmaması için burada kurulan otellerinde bu yapılara uygun bir mimariyle yapıldığı tespit edildi. Aynı şekilde çevrede bulunan otellerin de butik tarzda işletmelerden oluştuğu gözlemlendi.</p> <p>-Kaleiçi'nde ve etraftaki kafe ve restoranlar da yerel lezzetlerin satıldığı ve slow food hareketine destek verildiği gözlemlendi.</p> <p>-Restoran ve kafelerde üretici pazarından alınan ürünlerle yiyeceklerin hazırlandığı tespit edildi.</p> <p>-Tekne restoran şeklinde küçük balık restoranları gözlemlendi.</p>

Tablo 3.23.'ün Devamı

<p>-Kaleiçi'nde kadınlar tarafından üretilen takı, kolye ve hediyelik eşya ürünlerinin de satıldığı görüldü.</p> <p>-Seferihisarlılar tarafından bağışlanan eşyalarının sergilendiği Seferihisar Anı Evi ziyaret edildi. Anı Evi'nin, ziyaretçilere hem müzeyi gezmek hem de yiyecek-içecek tüketme imkanı sunan modern bir müze olduğu gözlemlendi.</p> <p>-Kadınların yerel lezzetleri üretilen ziyaretçilere sundukları Seferihisar Lokantası'nın artık hizmet vermediği gözlemlendi.</p>
<p>Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar</p>
<p>- Yavaş Şehir hakkında halka bilgi verildiği tespit edildi.</p> <p>-Misafirperverlik ve ev pansiyonculuğu eğitimi verildiği tespit edildi.</p> <p>-Seferihisar Sığacık esnafının misafirperver olduğu tespit edildi.</p>
<p>Sosyal Uyuma Yönelik Yenilikçi Yatırımlar</p>
<p>-Engelli kaldırımları ve engelli rampaları yapıldığı görüldü.</p> <p>-Maddi durumu kötü olanlara Seferi kart adı verilen içine para yüklenen kart verildiği tespit edildi.</p> <p>-Hoş geldin bebek projesiyle bez ve mama yardımı yapıldığı tespit edildi.</p> <p>-“Seferihisarlılar Buluşması” etkinliğiyle toplumsal uyumun sağlanmaya çalışıldığı tespit edildi.</p>
<p>Ortaklıklara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar</p>
<p>-Belediye binası yanında Seferihisar Pazar Yeri Çarşısı'nın kurulduğu gözlemlendi. Küçük dükkanlardan oluşan bu çarşıda, kooperatif ve derneklerin, gençlik merkezinin, ve kamu kurum ve belediye birimlerine yer verildiği tespit edildi.</p>

Tablo: 3.24. Turizm yatırımı ve inovasyon ilişkisi (Seferihisar)

Yavaş Şehir Politikaları	Turizm-Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri	İnovasyon
Çevre Politikaları	Turizm ve Çevre	Temiz hava, su kullanımı ve denetimi, enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, biyoçeşitliliğin korunması.	Ürün, Pazarlama
Altyapı Politikaları	Turizm ve Altyapı	Bisiklet kullanımının özendirilmesi, toplu taşıma kullanımına özendirilmesi hava kirliliğinin önlenmeye çalışılması, engelli yürüyüş yollarının yapılması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet, Süreç, Sosyal
Kentsel Yaşam Kalitesi Programları	Turizm ve Destinasyon Kalitesi	Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve halkın belediye uzaktan erişiminin sağlanması, kentsel yaşanabilirliğin artırılması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Turizm, Tarım ve İstihdam	Tohum takasıyla üretimin desteklenmesi, üreticilere ürünleri doğrudan satma imkanının sağlanması, yeni üretim batlarının kurulması, yeni ürün üretimi, balıkçılık eğitimi verilmesi ve makine, teçhizat desteği alınması Restoranlarda yerel ürünlerin sunulması, yatak kapasitelerinin artırılması, tekne restoranların açılması, yerel ürünlerin satıldığı küçük hediyelik eşya dükkanlarının kurulması, Teos doğa parkı projesi	Pazarlama, Ürün veya Hizmet, Süreç
Misafirperver, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalar	Turizm ve Misafirperverlik	Okul tarlaları, doğa okulu, genç bank, EURODESK şeklinde projelerle eğitimin desteklenmesi ve farkındalık oluşturulması	Pazarlama, Hizmet, Süreç
Sosyal Uyum	Turizm ve Sosyoloji Turizm ve Sosyal Sorumluluk	Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması, farklı kültürlerin entegrasyonu, engellilerin entegrasyonu, maddi durumu kötü olanlara destek sağlanması, yeni doğan bebeklere ve aile yardım, sokak hayvanlarına sahip çıkılması	Pazarlama, Sosyal
Ortaklıklar	Turizm ve Slow Food	Slow food'un desteklenmesi, kooperatiflerin kurulması, stratejik işbirliği ve ortaklıklar	Pazarlama, Süreç, Organizasyonel

3.3. Yenipazar

3.3.1. Turizm Yatırımı Yapmak İçin İzlenecek Yola İlişkin Bulgular

Y1- Turizm çeşitlerinin her yerde alternatiflerinin bulunduğu dikkat çeken katılımcı Y1, Tablo 3.25. de görüldüğü gibi küçük kentlerde böyle bir alternatifin bulunmadığı dolayısıyla, kendi yaşam biçimleri ve kültürlerinin bulunduğunu ve buna göre turizm yatırımlarının yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Yenipazar pidesinin demirbaş olduğunu yöresel yemeklerin sunulduğu lokantalara yönelik yatırımların da yapılması gerektiğini söyleyen katılımcı Y1, aynı zamanda Yenipazar'ın ev pansiyonculuğuna yatırım yapması gerektiğini de eklemektedir. Bu nedenle büyük yatırımlar yapıp yüksek maliyetlere katlanmak yerine, bugüne kadar yaşanılarak biriktirilen kültürün Yavaş Şehir üzerinden pazarlanması şeklinde yatırımlar yapılması gerektiğini de eklemektedir.

Tablo: 3.25. Yatırım yaparken izlenen yol

Yenipazar		
Katılımcı	Yatırım Yaparken İzlenen Yol	Dikkate Alınan Kriterler
Y1	Yöresel kültürü ön plana çıkarmaya yönelik, yerele dönük ve daha butik tarzda yatırım hedeflenmektedir.	-Kültürü Koruma -Yereli Koruma -Yavaş Şehir Kriterleri
Y2	Doğayı koruyan, kent kültürünü ve kent mimarisini koruyan yatırım hedeflenmektedir.	-Doğayı Koruma -Mimariyi Koruma -Kent Kültürünü Koruma
Y3	Küçük yatırımlar hedeflenmektedir.	-Kent Yapılaşması -Coğrafi Yerleşim

Y2-Y3- Yenipazar'da turizm yatırımı yaparken bu yörenin doğasını bozmamaya dikkat ederek yatırım yapılması gerektiğini belirten katılımcı Y2, “madem sakin şehiriz, bu sakinliği bozmadan yatırım yapmalıyız” şeklinde görüşünü ifade etmektedir. Fakat çevresine baktığında bu durumun maalesef böyle olmadığını, Yenipazar'ın adeta bir şantiyeye döndüğünü ve eski yapıların korunmasına dair bir şey yapılmadığıyla ilgili gözlemlerini paylaşmaktadır. Yeni pazarın kent yerleşimine bakıldığında Etrafının tarım arazileriyle çevrili olduğuna dikkat çeken katılımcı Y3, ilçenin yatak kapasitesinin yetersiz olduğunu ve bu bölgede büyük bir turizm tesisi yatırımı yapılmasının mümkün olmayacağını, daha küçük olan apart veya pansiyon tarzında yatırımlar yapılabileceğinin altını çizmektedir. Üniversite öğrencilerinin konaklama ihtiyacının öğrenci

pansiyonlarıyla karşılandığını söyleyen katılımcı Y3, yaz döneminde bu pansiyonların gelen ziyaretçiler tarafından kullanıldığını belirtmektedir.

3.3.2. Yavaş Şehir Kavramına İlişkin Bulgular

Y1- Yavaş Şehir'in 1992'lere dayanan Türkiye'de ve Dünya'da yeni bir kavram olduğunu söyleyen katılımcı Y1, ilkelerine bakıldığında Tablo 3.26. da görüldüğü gibi "dünya üzerinde yozlaşmamış dejenere olmamış kendi özelliğini kaybetmemiş özel yerler" olduğunu belirtmektedir. Yavaş Şehir'i dünyanın kurtarılmış bölgeleri şeklinde tanımlayan katılımcı Y1, bu hareketin, turizmin kurtuluşu olduğunu hatta ekonominin ve kadınların ekonomik olarak da kurtuluşu olduğunu ifade etmektedir. Yavaş Şehir'lerin bir turizm destinasyonu olarak görülmesinin ve derslerde işlenmesinin büyük bir adım olduğunu ileri süren katılımcı, "dünyada nasıl UNESCO bir işaretse, Slowfood bir işaretse", Yavaş Şehir'in de bir işaret olduğunu ve dünya pazarının bu işaretlere yönelmesini sağladığını dile getirmektedir.

Tablo: 3.26. Yavaş şehir kavramı

Yenipazar	
Katılımcı	Yavaş Şehir'in Ne Anlama Geldiği
Y1	Slow food hareketi sonucu 92'lerde ortaya çıkan Türkiye'de ve hatta Dünya'da yeni olan bir kavram.
Y2	Geleneksel yapıyı koruyarak ilerleyen bir sistem.
Y3	İtalyanca "şehir" ve İngilizce "yavaş" kelimelerinden oluşan bir kavram

Y2-Y3- Yavaş Şehir'i geleneksel yapıyı koruyarak ilerleyen bir kavram olarak tanımlayan katılımcı Y2, tüketilen yöresel yiyecekler ve kent kültürü açısından geleneği geleceğe sağlıklı bir şekilde aktaran bir yapı olduğun, havayı doğayı ve görüntüyü kirletmeden yerele ve kültüre sahip çıkan, ilerleyici ve geliştirici olduğunu belirtmektedir. İngilizce "yavaş" ve İtalyanca "şehir" kelimelerinin birleşiminden oluştuğunu söyleyen katılımcı Y2, Yavaş Şehir'in yavaş ve sakin olduğunu aynı şekilde Yenipazar'ında bu özelliklere sahip olduğunu vurgulayan katılımcı Y3, Yenipazar'da gürültü kirliliğinin olmadığını, bu anlamda yaşanılacak yerler arasında olduğunu ve Yavaş Şehir unvanı ile de bunun tescillendiğine dikkat çekmektedir.

3.3.3. Yenilikçi Bir Yatırım Yaparken Yararlanılan Bilgi Kaynaklarına İlişkin Bulgular

Y1- Yenilikçi bir turizm yatırımı yaparken yapılacak yatırımın global olmasına baktıklarını belirten katılımcı Y1, İtalya’da fastfood şirketlerine karşı verilen savaşın, kültürel özelliklerini yitirmeye başlayan Yenipazar’da da verilebileceğini ifade etmektedir. İtalya’da yapılanların örnek alındığını söyleyen katılımcı Y2, imkanların kısıtlı olduğu Yenipazar’da bu mücadeleyi turizm açısından uygulamaya çalıştıklarını dile getirmektedir. Bunun yanında diğer Yavaş Şehir’lerin yaptıkları uygulamaların toplandığı bir bilgi havuzunun varlığından söz eden katılımcı Y2, bu havuza bakılarak uluslararası örneklerin yöresel özellikler dikkate alınarak Yenipazar’a uyarlandığını eklemektedir.

Tablo: 3.27. Yararlanılan bilgi kaynakları

Yenipazar	
Yavaş Şehir	Yararlanılan Bilgi Kaynakları
Y1	-Global Örnekler -Yavaş Şehir Üye Kentleri
Y2	-Yavaş Şehir Kriterleri -Gelenek ve Görenekler
Y3	-Kent Mimarisi

Y2-Y3- Katılımcı Y2 ve Y3, Tablo 3.1. de görüldüğü gibi yenilikçi bir turizm yatırımı yapılıyorsa bunun Yavaş Şehir kriterlerine bakılarak yapılmasının uygun olduğu hakkında ortak görüş bildirmektedirler. Yavaş Şehir’in yaşatılması isteniyorsa öncelikle bunun kriterlerinin incelenmesi ve buna göre yatırım yapılması gerektiğini vurgulayan katılımcı Y2, kriterler yeterli gelmiyor ise gelenek-görenekler ve bunları iyi bilen büyüklerle işbirliği yapılması gerektiğini ifade etmektedir.

3.3.4. Çevre Politikalarıyla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

Y1- Çevre politikaları kapsamında, yapılan ilk işin güneş enerjisinden yararlanılarak bir parkın aydınlatmasının yapıldığını, bu sayede hem temiz enerji kullandıklarını hem de enerji tasarrufu sağladıklarını ifade eden katılımcı Y1, Yenipazar yakınındaki bir köyün aydınlatma ihtiyacının güneş enerjisiyle karşılanmasına yönelik bir projeleri olduğunu dile getirmektedir. Bunun yanında Yenipazar’da değil ama çevre

ilçe ve köylerdeki çiftçilere çevrede bulunan jeotermal kaynaklardan yararlanarak seraların ısı ihtiyacının nasıl karşılanacağına dair yardım ettiklerini dile getirmektedir.

Tablo: 3.28. Çevre politikaları

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Çevre Politikaları	Turizm-Çevre	Yenilenebilir enerji kullanılarak parkların aydınlatılması
		Jeotermal kullanılarak ısıtılan seralar
		Yel değirmeninin görselliğinin yenilenmesi
		Elektrik ve telefon kablolarının yer altına alınması
		Eski evlerin restorasyonu

Y2-Y3- Tablo 3.28. de görüldüğü gibi geçmişte elektrik kablolarının yer altına alındığını belirten katılımcı Y2, yel değirmeninin restore edilerek görsel güzelliğinin kazandırıldığını ve ileride kafe olarak kullanılmasına yönelik projeler olduğunu söylemektedir. Kendileri tarafından kurulan kadın kooperatifinin yel değirmenini kafe olarak kullanma taleplerini belediyeye ilettiklerini açıklayan katılımcı Y2, kooperatif tarafından yapılan yöresel yiyeceklerin burada sunulabileceğine veya Yenipazar'ın pidesini yiyen konukların çay içip manzarayı seyretmeleri için bir seyir terası olarak da kullanılabileceğine dikkat çekmektedir. Katılımcı Y3 de elektrik kablolarının yer altına alınması işleminin yapıldığını bunun dışında Yenipazar'da 24 ila 26 tane antik ev bulunduğunu ifade eden katılımcı, bunların restorasyonu ile ilgili çalışmaların olduğunu belirtmektedir. Restorasyon yapıldıktan sonra bu evlerin ev pansiyonculuğu ve müze olarak kullanılabileceğini dile getirmektedir.

Gözlem - Çevre Politikaları - Yenipazar: *Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu kapsamında güneş enerjili su ısıtma sistemlerinin kullanıldığı görüldü. Yenipazar'da bir parkın aydınlatmasının solar enerjiyle yapıldığı bilgisine ulaşıldı fakat böyle bir çalışma görülmedi. Görsel kirliliğin azaltılması kapsamında baz istasyonlarının şehrin dışına alındığı, yel değirmeninin görsel güzelliğinin artırıldığı, yel değirmenine çıkan merdivenlerin farklı renklere boyanıp görsel güzelliğinin artırıldığı tespit edildi. Biyoçeşitliliğin korunması kapsamında Yenipazar etrafının tarım arazileriyle çevrili olduğu tespit edildi.*

3.3.5. Altyapı Politikalarıyla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

Y1- Katılımcı Y1, altyapı çalışmaları açısından yenilikçi bir çalışma ile aynı anda kanalizasyon, elektrik ve telefon kablolarının yer altına alınma işleminin aynı anda bitirildiğine dikkat çekmektedir. Bu durumun Türkiye’de nadir olduğuna vurgu yapan katılımcı Y2, bu açıdan yenilikçi bir çalışma olduğunu düşünmektedir.

Tablo: 3.29. Altyapı politikaları

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Altyapı Politikaları	Turizm-Altyapı	Kanalizasyon sisteminin yapılması
		Elektrik ve telefon kablolarının yer altına alınması
		Bisiklet yolu ağının kurulması

Y2-Y3- Katılımcı Y1 ile aynı görüşe sahip katılımcı Y2 de altyapı çalışmaları kapsamında Tablo 3.29. da görüldüğü gibi elektrik ve telefon kablolarının yer altına alınma işleminin yanında kanalizasyon çalışmalarının yapıldığını belirtmektedir. Altyapı çalışmaları kapsamında Avrupa bisiklet ağı içerisine alındıkları ve bu kapsamda Yenipazar-Bozdoğan arasında bir bisiklet yolunun yapılması ile ilgili projeler olduğunu dile getirmektedir.

Gözlem - Altyapı Politikaları - Yenipazar: *Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları, mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması, metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri kapsamında bisiklet yolu ile ilgili herhangi bir çalışma görülmedi. Fakat Yenipazar’ın Avrupa bisiklet ağı içerisine alındığı Yenipazar-Dalama arası bisiklet güzergahı planlandığı bilgisine ulaşıldı. Halkın bir kısmının da bisiklet ve motosiklet kullandığı görüldü. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması, kapsamında, kaldırımların bir kısmında engelli rampalarının olduğu gözlemlendi. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler kapsamında kaldırımların bir kısmında başlangıç ve bitişler de rampalar olduğu tespit edildi.*

3.3.6. Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

Y1- Kentsel yaşam kalitesinin göreceli olduğuna dikkat çeken katılımcı Y1, yaşanan bu coğrafyanın bir realitesi olduğunu da eklemektedir. İnsanların rahatlıkla

yürüyebileceği trafiğe kapalı yollarla ilgili bir proje geliştirdiklerini fakat bu projeye ilk olarak babasının karşı çıktığını “ben traktörümü nereye bırakcam” dediğini ifade etmektedir. Kentsel yaşam kalitesini geliştirmek adına baz istasyonlarının şehir dışına çıkararak insan sağlığını tehdit eden bu durumun ortadan kaldırıldığını belirten katılımcı Y1, aynı zamanda görüntü kirliliğinin de yok edildiğini ifade etmektedir. Bisiklet yolları ile ilgili de projelerinin olduğunu eklemektedir.

Tablo: 3.30. Kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar	Turizm-Destinyasyon Kalitesi	Baz istasyonlarının şehrin dışına çıkarılması
		Trafiğe kapalı yollar, yayalaştırma
		Kadın kooperatifinin kurulması
		Yerel Üretici Pazarının kurulması

Y2-Y3- Kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar ile ilgili yapılan en büyük çalışmanın Tablo 3.30. da görüldüğü gibi kadın kooperatifinin kurulması olduğunu savunan katılımcı Y2, bu sayede kadınların ev ekonomisine katkı sağladıklarını, geleneksel yiyeceklerin günümüze taşındığını belirtmektedir. Kentsel yaşam kalitesini geliştirmek adına yerel üretici pazarının kurulduğunu dile getiren katılımcı Y3, pide yemeğe gelen ziyaretçilere hizmet etmek amacıyla kurulan bu pazarın hane halkının gelirini arttırdığını söylemektedir. Katılımcı Y3, bu pazarın büyütülmesi ile ilgili çalışmalar yapılabileceğini önermektedir.

Gözlem - Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirecek Programlar - Yenipazar: Kentin direnci için planlama kapsamında yerel üretimi desteklemek adına yerel üretici pazarının (yavaş pazar) kurulduğu tespit edildi. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin arttırılması kapsamında Yenipazar'daki tarihi yel değirmenin restorasyonu yapılarak kazandırıldığı, yel değirmenine giden merdivenlerin Menderes nehrine benzetilerek kıvrımlı ve mavi tonlu renklerle boyandığı, sokaklara kent mobilyaları koyulduğu görüldü. Fakat restore edilmeyi bekleyen birçok eski yapının olduğu ve bazılarının yıkılmaya başladığı tespit edildi. Binaların ilerleyen zamanlarda restorasyonunun yapıp ev pansiyonculuğu için kullanılacağı bilgisine ulaşıldı. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması, kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi kapsamında Yenipazar'daki parklara ağaç dikildiği tespit

edildi. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması Yenipazar'da Pazar günü kurulan Yavaş Pazar ile yerel üreticilerin ürünlerini sattığı gözlemlendi. Doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması kapsamında kadın kooperatifinin yerel ürünleri üretip sattığı tespit edildi. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarının az olduğu tespit edildi.

3.3.7. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

Y1- Tablo 3.31. de görüldüğü gibi tarımsal politikalarla ilgili, Torbalı'da bulunan Karaot Tohum Derneği'yle birlikte bir çalışma yürüttüklerini ifade eden katılımcı Y1, dernek tarafından 10 yıldır toplanan tohumların Yenipazar ve köylerinde toplanmaya devam ettiğini, daha sonra belediye tarafından kiralanan bir tarlada fide yetiştirildiğini ve bu fidelerin üreticilere ücretsiz dağıtıldığını belirtmektedir. Üreticiler bir sene sonra fidelerden elde ettikleri tohumları hem kendilerine aldıklarını hem de derneğe verdiklerini açıklayan katılımcı, her sene fide dağıtım şenliği düzenlediklerini, bu kapsamda fidelerin ücretsiz dağıtıldığını ve üreticilerin üretim, hasta vb. bilgilendirme kağıtlarıyla bilgilendirildiklerini eklemektedir. Seferihisar Can Yücel Tohum Merkezi ile başlayan yerli tohum toplama ve dağıtma işleminin Yenipazar'la devam ettiğini daha sonra Yenipazar'dan da büyükşehir belediyesine devredildiğini, onlar tarafından hala yürütüldüğünü dile getiren katılımcı, kendilerinin yaptığı bilgilendirme faaliyetlerinin belediye tarafından yapılmadığını eleştirerek anlatmaktadır.

Tablo: 3.31. Tarımsal, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Tarımsal Politikalar	Turizm-Tarım	Yerel tohumların toplanıp ücretsiz dağıtılması
		Doğal tarımın yapılması
Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Turizm ve İstihdam	Hediyelik eşya yapılıp satılması
		Yöresel yiyeceklerin üretilip satılması
		Yöresel şapkaların yapılıp satılması
Turistik Politikalar	Turizm	Yerel üretici pazarının kurulması

Y2-Y3- Tarımsal alanda insanların geleneksel kültürlerini sürdürdüklerini ifade eden katılımcı Y2, sertifikalı çiftçiler tarafından incir ve zeytinin dağ köylerinde organik tarım yapılarak yetiştirildiğini, diğer yerel ürünlerin ise doğal ortamda hayvan gübresi kullanılarak yetiştirildiğini ifade etmektedir. Katılımcı Y1 ile aynı görüşleri paylaşan

katılımcı Y3, yerel tohumların ön plana çıkarılarak Karaot Tohum Derneği ile birlikte fidelerin üreticilere ücretsiz dağıtımını ile ilgili çalışmalar yapıldığını ifade etmektedir. Şu anda bu işlemin büyükşehir belediyesi himayesinde devam ettiğini belirtmektedir.

Y1- Yenipazar'ın zeybeğiyle efesiyle ünlü bir ilçe olduğunu belirten katılımcı Y1, esnaf ve sanatkarlarla ilgili Halk Eğitim Merkezi ve Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile hediyelik eşya olarak efe bebek projesinin yapıldığını ifade etmektedir. Bu kapsamda bir kadın kooperatifi kurulduğu ve İŞKUR destekli altı ay boyunca kadınların çalıştırıldığı efe bebek yapılıp satıldığını söyleyen katılımcı Y1, bunun yanında tel kırma denilen iğne oyasıyla yapılan el işçiliği sanatıyla Mısır Havayollarından sipariş aldıklarını ve bu el işçiliğiyle havayolunun logosunu yaptıklarını belirtmektedir. Yenipazar kadınlarının yaptığı tel kırmalı logoların mısır havayolları tarafından bütün dünyadaki insanlara ulaştırıldığını dile getirmektedir. Ülke ekonomisinin kötüye gitmesiyle hediyelik eşya almanın bir lüks haline geldiğini belirten katılımcı “dünyada ne olursa olsun insan aç kalmak istemiyor” düşüncesiyle herkesin yiyeceğe para verebileceğinden hareketle yöresel yiyeceklerin (toz biber, tarhana, erişte, hurma) üretilip satılması projesini hayata geçirdiklerini belirtmektedir.

Y2-Y3- Esnaf ve sanatkarlara dair Y1 ile aynı görüşü ifade eden katılımcı Y2, Halk Eğitim Merkezi ve Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile birlikte yürütülen projede kadın kooperatifindeki kadınlar tarafından efe bebek hediyelik eşyasının yapıldığını ve Mısır Havayolları'na tel kırmalı logolar yapıldığını belirtmektedir. Yerel üretici pazarının kısır kaldığına, büyüüp gelişmediğine, yöneticilerin desteklemesi halinde gelişebileceğine dikkat çeken katılımcı Y2, pazarda kooperatif olarak kendilerinin de satış yaptıklarını, yavaş pazara en büyük desteğin pıdecilik sayesinde olduğunu, çünkü pıdelerinin çok lezzetli olduğunu bu yüzden insanların gelip pide yiyip pazardan alışveriş yaptıklarını anlatmaktadır. Katılımcı Y3 ise nesli tükenmek üzere olan 8 köşe şapkacılık mesleği ile ilgili esnafa destek verildiği ve bu mesleğin ayakta tutulmaya çalışıldığını vurgulamaktadır.

Y1- Turizm alanında ise yavaş Pazar diye isimlendirilen yerel üretici pazarını kurduklarını belirten Katılımcı Y1, Pazar günleri kurulan bu pazarda kooperatifte görevli kadınlar tarafından yapılan, yerel tohumla üretilen, kadınların kendi evlerinde yaptıkları ürünleri sattıklarını, hafta sonu pide yemeğe gelenlerin yavaş pazarında katkısıyla arttığını iddia etmektedir. Bu artışın Yörük Ali Efe Evi Müzesi tarafından tutulan gelen

sayısı istatistiğiyle tespit edilebildiğini, Yavaş Şehir olmadan bu müzeyi ziyaret edenlerin sayısının yaklaşık bin kişi olduğunu 2013 yılındaki veriye göre ise üç bin beş yüz kişi olduğunu ifade etmektedir.

Y2-Y3- Yavaş Şehir olduklarından dolayı turistlerin artmadığına dikkat çeken katılımcı Y2, turizm açısından yatak kapasiteleri açısından pansiyonlarının olduğu fakat gelip kalan kişilerin pek olmadığını belirtmektedir. Yakınlarda Ortasia Antik Kenti ve Menderes nehrinden kopan Dip gölünün bulunduğunu buraların turizme açılması gerektiğini savunan katılımcı, böylelikle turizmin canlanacağını düşünmektedir. Katılımcı Y2 ile benzer görüşte olan Y3, dip gölünün “ayrı bir cennet” olduğunu balık ve kuş çeşitlerinin bulunduğunu, turizme açılması gerektiğini ve yetkililerin bu anlamda harekete geçmesi gerektiğini savunmaktadır.

Gözlem - Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar – Yenipazar:

Agroekolojinin geliştirilmesi kapsamında tarımsal ürün yetiştirirken fide dağıtım şenliğiyle birlikte yerel tohumlardan oluşan fidelerin kullanıldığı, Yenipazar dağ köylerinde ise zeytin ve incir üretiminde organik üretim yapıldığı bilgisine ulaşıldı. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin arttırılması, el yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması kapsamında sekiz köşe şapka üretiminin ve üreticisinin desteklendiği tespit edildi. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin arttırılması kapsamında Yenipazar Geleneksel Pide Festivali, Yenipazar Yörük Şenliği, Deve Güreşi Festivali, Gençlik Festivali, Antepfıstığı Festivali yapıldığı tespit edilmiştir. Otel kapasitelerinin arttırılması kapsamında herhangi bir çalışma görülmedi. Üniversite öğrencilerinin Yenipazar’a gelmesiyle öğrenci pansiyon ve apartlarının yapıldığı bu şekilde yatak kapasitesinde artış olduğu tespit edildi. Ayrıca Eski yapıların restore edilerek ev pansiyonculuğuna yönelik yatırım yapılacağı bilgisine ulaşıldı.

3.3.8. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalarla İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

Y1- Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalarla ilgili çok fazla bir şey yapılmadığını üzümlere belirten katılımcı Y1, sadece ufak çapta bilgilendirme toplantıları yapıldığını kaydetmektedir. Yapılması gereken, en yakın örneklerden biri olan Seferihisar’a gidilip orada yapılanları Yenipazar halkına göstermek olduğunu dile

getiren katılımcı, bu sayede misafirperverlik, farkındalık ve eğitimle ilgili ilerleme kaydedileceğini ifade etmektedir.

Tablo: 3.32. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalar	Turizm- Misafirperverlik	Bilgilendirme Toplantıları
		Yavaş Şehir Tabelası

Y2-Y3- Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim ile ilgili çok fazla çalışmanın olmadığını yineleyen katılımcı Y2, Yenipazar halkının zaten misafirperver olduklarını, bu anlamda kendilerini iyi yetiştirdiklerini, “hatta pideyi nasıl yiyeceklerini bile gösterirler” samimi bir şekilde ifade etmektedir. Farkındalıkla ilgili Tablo 3.32. de görüldüğü gibi Yenipazar girişine yapılan Yavaş Şehir tabelasından başka bir şey olmadığını belirten katılımcı, daha önce gittiği Seferihisar ve Şavşat’ta neredeyse her sokak ve caddede Yavaş Şehir farkındalığı oluşturacak logo, heykel, resim vb. araçlarla karşılaştığını söylemektedir. Eğitimle ilgili, en büyük eksiklerinin bu olduğuna dikkat çekerek “halkla toplantı yapıp biz Yavaş Şehir olduk demekle olmuyor” şeklinde eleştirmektedir. Katılımcı Y3 de misafirperverliğin zaten Türk halkının bir geleneği olduğuna dikkat çekerek Yenipazar’da misafirperverliği ön plana çıkardıklarını, “Daha böyle ne diyeyim artık adam evine alıp götürüp evinin içerisinde onu yatırabilecek kadarıyla misafirperverliğini gösterebiliyoruz” açıklamaktadır. Farkındalıkla ilgili sadece bilgilendirme toplantılarının yapıldığını söyleyerek katılımcı Y1 ve Y2 aynı görüşte olduğunu belirtmektedir.

Gözlem - Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalar – Yenipazar:

İyi karşılama kapsamında Yenipazar esnafının gayet misafirperver olduğu tespit edildi. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak, yöre halkına Yavaş Şehir’in anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek kapsamında sürekli bir bilgi akışı sağlanmadığı fakat Yavaş Şehir adaylık sürecinde esnafın ve halkın bilgilendirildiği tespit edildi. Bunun yanında Şehrin girişinde “Yavaşlayın” tabelası ve yel değirmenine çıkan merdivenlerdeki salyangoz figürleriyle farkındalık oluşturulmaya çalışıldığı tespit edildi. Yavaş Şehir üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı kapsamında Yenipazar Sakin Şehir Derneği’nin bulunduğu fakat aktif olmadığı tespit edildi. Yavaş

Şehir logosunun internet sayfasında kullanımı kapsamında Yenipazar'ın aktif bir internet sitesinin bulunmadığı tespit edildi.

3.3.9. Sosyal Uyum ile İlgili Yapılan Yenilikçi Çalışmalara İlişkin Bulgular

Y1- Sosyal uyumla ilgili Tablo 3.33. de görüldüğü gibi Yenipazar'da öğrenim görmeye gene üniversite öğrencilerinin topluma kaynaşmasını sağlamak için öncelikle Yenipazar halkının öğrencilerle ilgili önyargılarını yıkmaya çalıştıklarını ifade eden katılımcı Y1, bu anlamda insanlara gidip “senin torunun işte seneye gidecek İzmir’e aynı tepkiyle karşılaşırsa ne yaparsın?” şeklinde empati yapmalarını önerdiklerini söylemektedir. Sonrasında ise üniversite öğrencilerine giderek Yenipazarlı çocuklara derslerinde başarılı olmaları için yardımcı olmalarını istediklerini dile getiren katılımcı, böylelikle Yenipazar halkının üniversite öğrencilerine karşı önyargılarını yıkmayı başardıklarını açıklamaktadır. Maddi durumu kötü olan bayanlar için ise kadın kooperatifi tarafından istihdam imkanı sağlandığını eklemektedir.

Tablo: 3.33. Sosyal Uyum

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Sosyal Uyum	Turizm- Sosyoloji- Sosyal Sorumluluk	Üniversite öğrencilerinin entegrasyonu
		Maddi durumu kötü olan insanların istihdamı
		Giysi mağazası

Y2-Y3- Maddi anlamda yetersiz olanlara yönelik kooperatif olarak “giyim mağazası” kurduklarını ve evde kullanılmayan eşyaların burada toplandığını dile getiren katılımcı Y2, böylelikle ihtiyacı olan insanların ihtiyaçlarının giderildiğini, fakat bu işin bir süre sonra yürümediğini ifade etmektedir. Katılımcı Y3 sosyal uyumla ilgili çok fazla çalışmanın olmadığını fakat halkın sosyal uyumdan kaynaklı sorunu kendi içerisinde çözdüğünü belirterek katılımcı Y2 gibi giyim mağazasının var olduğunu dile getirmektedir.

Gözlem - Sosyal Uyum - Yenipazar: *Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar kapsamında yerel halkın öğrencilere karşı önyargısını yıkmak adına Yenipazar'a ilçe dışından gelen üniversite öğrencilerinin halkla kaynaşması için yerel halkın çocuklarına temel derslerle ilgili ders anlattıkları bir uyum projesi yürütüldüğü*

bilgisine ulaşıldı. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşları kapsamında, Yenipazar Sakin Şehir Derneği, Yenipazar Karaçakal Yörükleri Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği, Yenipazar Efeleri Yaşatma, Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği, Yenipazar Hacıköseler Güzelleştirme ve Yerli Ürünleri Tanıtım Derneği şeklinde dernekler olduğu tespit edildi.

3.3.10. Ortaklıklar ile İlgili Yapılan Yenilik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Ortaklıklarla ilgili Tablo 3.33. de görüldüğü gibi en çok desteği Seferihisar Belediyesi'nden gördüklerini belirten katılımcı Y1, Adnan Menderes Üniversitesi Yenipazar MYO, KOSGEB, İŞKUR gibi kurumlardan da destek aldıklarını ifade etmektedir.

Tablo: 3.34. Ortaklıklar

Yenipazar		
Yavaş Şehir Kriterleri	Turizm & Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri
Ortaklıklar	Turizm-Slow Food	Seferihisar, KOSGEB, İŞKUR, TKDK

Katılımcı Y2 ve Y3 bu anlamda çok fazla bilgilerinin olmadığını ifade etmekle birlikte katılımcı Y3, TKDK ile çiftçilere yönelik ahırların genişletilmesi, modernize edilmesi şeklinde projeler yürütüldüğünü açıklamaktadır.

Gözlem – Ortaklıklar - Yenipazar: Konu ile ilgili herhangi bir çalışma görülmedi.

3.3.11. Yavaş Şehir'in Geleceği İle İlgili Düşüncelere İlişkin Bulgular

Y1- Yavaş Şehir'in Dünya'da ve Türkiye'de üye sayısını arttırarak ilerleyeceğini düşünen katılımcı Y1, bu artışı Yavaş Şehir bilinciyle de alakalı olduğundan bahsetmektedir. Dünya genelindeki birçok insanın Yavaş Şehir'le Dünya'nın korunabileceğine inanıldığı için Yavaş Şehir'in Dünya genelinde artacağını düşünen katılımcı, Türkiye'de ise durma noktasına da gelebileceğine dikkat çekmektedir. Türkiye'de bu durumun böyle olmasının sebebini aşırı ticari düşünmeye bağlayan katılımcı, Yavaş Şehir kriterlerine uymayanın ya da hak etmediği anlaşılan Yavaş Şehir'lerin üyeliklerinin iptal edilebileceğinden bahsetmektedir.

Y2-Y3- Katılımcı Y1 gibi Yavaş Şehir'in Dünya'da ve Türkiye'de büyüüp gelişeceğini düşünen katılımcı Y2, bu işi daha bilinçli yöneticilerin yürütmesi gerektiğini eklemektedir. Türkiye'deki üye sayısı artarken üyelik kriterlerinden sapıldığı ile ilgili şüpheli yaklaşan katılımcı, bu artışın sonunun iyi olmasını ümit ederek, fakat katkısının ne olacağını bilmediğini dile getirmektedir. Yavaş Şehir'in Seferihisar'a çok katkı sağladığını ifade eden katılımcı Yenipazar'da çok çalışma olmadığını, gelen misafiri ağırlayacak yatak kapasitelerinin yetersiz olduğunu ve bu durumu yetkililere aktardığını açıklamaktadır. Katılımcı Y3 Yavaş Şehir'in geleceğinin dünya da nasıl olacağını pek bilemeyeceğini fakat Türkiye'de üye sayısının gün geçtikçe artacağını dile getirmektedir. Yavaş Şehir ağının turizm açısından ilçeye büyük katkıları olacağı kanaatinde olan katılımcı, Türkiye'de artık herkesin bu bilinç içerisinde olduğunu ifade etmektedir.

Tablo: 3.35. Yenipazar gözlem verisi

Çevre Politikalarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Elektrik kablolarının yeraltına alınarak görüntü kirliliğinin önlenmeye çalışıldığı gözlemlendi.</p> <p>-Yenilenebilir enerjinin kullanılarak aydınlatıldığı bir park tespit edilemedi.</p> <p>-Yel değirmeninin güzel bir görünümüne sahip olduğu yanında bulunan çamlığın da güzel bir görünümü olduğu ve Yenipazar'ın tamamını görebilen yüksek bir noktada olduğu görüldü.</p> <p>-Çevrede gözlemlenen eski yapılarda herhangi bir restorasyon çalışması görülemedi. Aksine yapıların yıkılmaya başladığı gözlemlendi.</p>
Altyapı Politikalarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>- Şehir içinde herhangi bir bisiklet yolu ve bisiklet park alanları gözlemlenmedi. Bisiklet, özellikle motosiklet kullanan birçok insan görüldü.</p> <p>-Ulaştırma işlemlerinin minibüs ve belediye otobüsleriyle sağlandığı tespit edildi. Otoparka rastlanmadı.</p> <p>-Engelli kaldırımlarına rastlanmadı. Kaldırımların dar olduğu gözlemlendi.</p> <p>-Yolların çok bakımsız olduğu görüldü.</p>
Kentsel Yaşam Kalitesi Programlarına Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Şehir içinde herhangi bir baz istasyonuna rastlanmadı.</p> <p>-Trafığe kapalı yollar ya da yayalaştırma çalışmalarına rastlanmadı. Proje aşamasında olduğu düşünülüyor. Aydın-Yenipazar yolunun geniş fakat kaldırımların dar olduğu tespit edildi.</p> <p>-Kadın kooperatifinin olduğu görüldü.</p> <p>- Yavaş Pazar adı altında bir yerel üretici pazarı kurulduğu tespit edildi.</p>
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Karaot tohum Derneği tarafından fide yetiştirmek ve halka dağıtmak için kurduğu merkez ziyaret edildi. Bahçede fide yetiştiriciliği için sera sisteminin kurulduğu ve sulama sisteminin döşendiği tespit edildi. Seranın içi gezildi. Biber, patlıcan, marul mısır ve mandalina fideleri ve meyveleri görüldü.</p> <p>-Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından çalışmaları yürütülen yerel tarım ürünleri proje sahası gözlemlendi.</p> <p>-Kaleiçi'nde ve etraftaki kafe ve restoranlar da yerel lezzetlerin satıldığı ve slow food hareketine destek verildiği gözlemlendi.</p> <p>-Yerel pazarında üreticilerin ürettikleri ürünleri sattıkları görüldü. Tamamen gıdaya yönelik olduğu tespit edildi.</p> <p>-Dip gölü ziyaret edildi. Büyük Menderes Nehri'nin bir kolu olan Dip Gölü'nün çok bakımsız olduğu tespit edildi. Turizme yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmadı.</p>
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Şehrin girişinde farkındalık yaratmak amacıyla yapılan Yavaş Şehir tabelası görüldü.</p>
Sosyal Uyuma Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Kıyafeti olmayan dar gelirli insanlara yönelik kurulan giysi mağazasının kapatıldığı tespit edildi.</p>
Ortaklıklara Yönelik Yenilikçi Yatırımlar
<p>-Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün tarım arazilerinin sulanması ile ilgili yürütülen proje alanı görüldü.</p>

Tablo: 3.36. Turizm yatırımı ve inovasyon ilişkisi (Yenipazar)

Yavaş Şehir Politikaları	Turizm-Yavaş Şehir	Uygulama Örnekleri	İnovasyon
Çevre Politikaları	Turizm ve Çevre	Yel değirmeninin görselliğini güzelleştirilmesi	Ürün, Pazarlama
Altyapı Politikaları	Turizm ve Altyapı	Elektrik ve telefon kablolarının yeraltına alınması, toplu taşıma kullanımına özendirilmesi hava kirliliğinin önlenmeye çalışılması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet, Süreç, Sosyal
Kentsel Yaşam Kalitesi Programları	Turizm ve Destinasyon Kalitesi	Baz istasyonlarının şehrin dışına taşınması, kadın kooperatifinin kurulması, yerel üretici pazarının kurulması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Turizm, Tarım ve İstihdam	Yerel tohumdan fide elde edilmesi, doğal tarımın yapılması, yöresel yiyeceklerin üretilip satılması, yerel üretici pazarının kurulması	Pazarlama, Ürün veya Hizmet, Süreç
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlamalar	Turizm ve Misafirperverlik	Şehrin girişine Yavaş Şehir tabelası koyulması	Pazarlama, Hizmet, Süreç
Sosyal Uyum	Turizm ve Sosyoloji Turizm ve Sosyal Sorumluluk	Giysi mağazasının kurulması, maddi durumu kötü olanların istihdamı	Pazarlama, Sosyal
Ortaklıklar	Turizm ve Slow Food	Slow food'un desteklenmesi, kooperatiflerin kurulması, stratejik işbirliği ve ortaklıklar	Pazarlama, Süreç, Organizasyonel

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye'deki Yavaş Şehir'lerde yapılan bu araştırmada söz konusu Yavaş Şehir'lerin yapmış oldukları yenilikçi yatırımlar incelenmiştir. Öncelikle katılımcıların Yavaş Şehir kavramı, Yavaş Şehir'in geleceği, turizm yatırımı yapmak için izlenecek yol ve Yavaş Şehir kriterlerine yönelik yapılan yenilikçi çalışmalara ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Daha sonra ise bu görüşlerin uygulamaya nasıl yansıdığını görmek için gözlem yapılmıştır. Bu değerlendirme analizlerin sonuçları bu bölümde verilmiştir. Öte yandan literatür taraması yapıldıktan sonra elde edilen sonuçlara da yer verilmiştir. Bu bölümde sonuçlar; literatüre yönelik, Yavaş Şehir'lere yönelik ve Yavaş Şehir'lerde yapılan yenilikçi yatırımlara yönelik sonuçlar şeklinde sunulmuştur.

Tezin literatür bölümü incelendiğinde;

- Yatırım kavramıyla ilgili tanımlamaların (Uslu, 1998; Lachman, 1938; Akgüç, 2009; Sezgin, 2000; Şenel, 2007; Ağca, 2013) birbirine paralel olduğu; mevcut kaynağın kullanılarak fayda beklentisi içine girilmesi noktasında ortak kanıya varıldığı görülmektedir. Fakat Ağca (2013)'nın belirttiği gibi beklenen faydanın kullanılan kaynağa göre değiştiği, faiz, kar payı, değer artışı veya gelir şeklinde fayda sağladığı belirtilmektedir. Fakat yatırımların türlerine ayrılması noktasında literatürde birçok ayırım (Uslu, 1998; Akgüç, 2009; Ulmer, 1952; Feldstein ve Rothschild, 1974; Bitros ve Kelejian, 1974:271) olduğu görülmektedir. Öte yandan turizm yatırımları konusunda yazarların (Çımat ve Bahar, 2003; Özen ve Kuru, 1998; Nazaroğlu, 2008) benzer görüşler sundukları görülmektedir. Turizm yatırımlarının turistlerin ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için yapılan yatırımlar olduğunu, yüksek sermaye gerektirdiğini ve geri dönüşünün uzun sürdüğünü ifade etmektedirler.

- İnovasyon kavramıyla ilgili birçok farklı görüş (Eraslan vd., 2008; Toraman vd., 2009; Elçi, 2007) olduğu ve birçok kavramla karıştırıldığı görülmektedir (Damanpour ve Wischnevsky, 2006; Elçi vd., 2008; Atasoy, 2007). Bunun yanında inovasyonun sadece teknolojik alanda değil, her alanda kullanılabildiği kanısına varılmaktadır (Elçi, 2007, Ögüt vd., 2007).

- Yavaş Şehir kavramıyla ilgili birbirine çok benzeyen ifadeler kullanıldığı görülmektedir. Hızlı yaşama ve beraberinde getirdiği olumsuzlukları bertaraf etmeye çalışan, yerel değerlerin korunması, sürdürülebilirlik, yerel halkın desteklenmesi, yerel

ekonominin canlandırılması konularında önemli bir model olarak tanımlanmaktadır (Caffyn, 2018; Clancy, 2018; Acuner, 2014; Coşar, 2013; Güven, 2011; Kazançoğlu ve Dirsehan 2016; Mayer ve Knox 2006; Carp, 2012).

Bu tez kapsamında Yavaş Şehir’lerdeki katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucu kişilerin deneyimlerinden yararlanılarak Yavaş Şehir’lere yönelik ulaşılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

- Yavaş Şehir’in doğayı korumak için çalıştığı ve doğadaki diğer canlılar ile insanın uyum içinde yaşamasını sağladığı görülmektedir (Clancy, 2018). Bunun yanında insanların birbiriyle de uyumlu halde yaşamalarını sağlamaya çalışan Yavaş Şehir farklı etnik kökene sahip, maddi durum kötü olan, hamile veya yaşlı olan insanların da topluma entegrasyonu için mücadele ettiği görülmektedir.

- İnsanların bugüne kadar elde etmiş oldukları kültürel zenginliğe sahip çıkmayı amaçlayan Yavaş Şehir’in bu mirası gelecek nesillere de ulaştırmaya çalıştığı görülmektedir. Bölgedeki tarımsal ürünleri koruyan ve geliştiren, küçük esnafı ve eski meslekleri destekleyen, yatak kapasitesi arttıran bir politika izlediği görülmektedir.

- Yörede yaşayan insanların yörenin iklim, bitki örtüsü vb. coğrafi özelliklerinden yararlanarak yerel kalkınmayı sağlamaya çalıştığı görülmektedir.

- Bölge halkının istihdam oranını yükselterek işsizliği düşürmeye çalışan Yavaş Şehir’in, kadının istihdamıyla da aile ekonomisinin güçlenmesini sağlamaya çalıştığı görülmektedir.

- Yöre insanının doğayla uyumlu yaşamasını sağlamaya çalışan Yavaş Şehir, doğayı tahrip etmeden insanların yaşam kalitesini arttırmayı hedeflemektedir. Teknolojinin insan hayatının önüne geçmesini engelleyerek insanların daha kaliteli bir yaşam sürmesi için kullanılmasını amaçlamaktadır. İnsanların sakin ve huzurlu bir hayat yaşamasını sağlamaya çalışmaktadır.

- Tarımsal ürünlerin doğal ve organik yetiştirilmesine önem veren Yavaş Şehir’in insanların daha sağlıklı beslenerek daha kaliteli ve sağlıklı bir yaşam sürmeleri açısından Slow Food akımına destek verdiği görülmektedir.

- Yavaş Şehir’in gerçekleştirmeye çalıştığı bu çalışmalar incelendiğinde bölge dışındaki insanların dikkatini çekerek turistik açıdan bir cazibe merkezi haline getirmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir.

- Yavaş Şehir’lerin iyi bir model olduğu fakat denetim mekanizmasının olmadığı tespit edilmiştir. Yavaş Şehir kriterlerini yerine getirip bu unvanı alan yerlerin tekrar denetlenmediği görülmektedir.

- Yavaş Şehir modelinin kentsel kalkınma özelliğinin dışında temel özelliği olan sakin ve huzurlu bir yaşam vaadinin pek mümkün olmadığı tespit edilmiştir. Nüfusu 50 binden az olan yerler için uygulanan bu model gelen ziyaretçi sayısı ile bu sayının çok üstüne çıktığı görülmektedir.

- Sürdürülebilirlik ilkesine dayalı çalışan Yavaş Şehir’in taşıma kapasitesini aşması bu ilkenin gerçekleştirilmesini zorlaştırmaktadır.

- Yavaş Şehir kavramının yöre halkı tarafından yeterince anlaşılmadığı ve benimsenmediği görülmektedir.

- Yavaş Şehir kriterlerinin birçoğunun yerine getirilmediği görülmektedir. Gerçekleştirilmesi zorunlu olan kriterlerle birlikte yüzde ellilik bir oran yakalandığında Yavaş Şehir unvanı almaya hak kazanılmakta fakat enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerji üretimi gibi gelecek vadeden konularda ciddi çalışmalar yapılmadığı görülmektedir.

Turizm yatırımı yapılırken izlenecek yol ile ilgili ulaşılan sonuçlar;

- Akyaka’daki katılımcıların hepsi bölgede yapılacak olan turizm yatırımının doğaya aykırı olmaması, doğayla uyumlu ve doğayı koruyan bir yatırım olması konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Katılımcılardan A1 ve A3 turizm yatırımlarının doğayı korumasının yanında kent mimarisine uygun olması gerektiğini ifade etmektedirler. Katılımcı A2 ise gelen ziyaretçilerin ne istediğinin önemli olduğunu dolayısıyla ziyaretçilerin talep ve ihtiyaçlarına yönelik bir turizm yatırımı yapılması gerektiği yönünde görüş bildirmektedir. 3 katılımcının turizm yatırımı yaparken dikkate aldıkları kriterler ise Yavaş Şehir kriterleri, doğayı korumaya yönelik mevzuat, mimari planlar, turizm planları ve konuk profilleridir. Bu değerlendirmelere göre, Akyaka’da yapılacak olan turizm yatırımlarının doğayı koruyan, doğaya uyumlu Akyaka Nail Çakırhan mimari özelliklerini taşıyan, gelen konukların istek ve beklentilerini karşılayan bir yatırım yapılması hedeflenmektedir.

- Seferihisar’daki katılımcıların görüşlerinin farklılaştığı görülmektedir. Buna göre; katılımcı S1 bölgede yapılacak turizm yatırımının bölgenin turizm sezonunu uzatmaya yönelik bir yatırım yapılmasını doğru olacağını düşünmektedir. Bunun yanında, yapılacak turizm yatırımlarının yerel üreticiye odaklı, yerel üreticiyi koruyan bir yatırım

yapılması gerektiğini savunmaktadır. Katılımcı S2, yapılacak turizmin yatırımının Seferihisar doğasını korumaya yönelik olması gerektiğini belirtmektedir. Bunun yanında, gün geçtikçe önemi artan engelsiz turizme dikkat çekerek turizm yatırımlarının engelli insanlara hizmet edebilecek yatırımlar olması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Buna ek olarak toplumda kadın ve çocuğun önemime dikkat çeken katılımcı bu yatırımların kadın ve çocuğa yönelik olması gerektiğini de ifade etmektedir. Katılımcı S3, turizm odaklı bir düşünce tarzıyla konuya yaklaşmakta ve bölgede yapılacak turizm yatırımlarının gelecek olan ziyaretçilerin istek ve beklentilerine yönelik olması gerektiği şeklinde görüş bildirmektedir. Ziyaretçi profiline dikkat çekerek çok farklı istek ve beklentilere sahip olan ziyaretçilerin olduğunu belirten katılımcı bu istek ve beklentileri karşılamaya yönelik alternatifleri olan turizm yatırımlarının yapılmasını doğru bulmaktadır. 3 katılımcının turizm yatırımı yaparken dikkate aldıkları kriterler ise Yavaş Şehir kriterleri, sürdürülebilirlik ilkeleri, yereli korumaya yönelik mevzuat, konuk profilleridir. Bu değerlendirmelere göre, Seferihisar’da yapılacak yatırımların turizm sezonunu uzatmaya yönelik, yerel üreticileri koruyan, sürdürülebilir, doğayı koruyan, engelli-kadın-çocuk odaklı, konukların istek ve beklentilerine yönelik bir yol izlemesi gerekmektedir.

• Yenipazar’daki katılımcılar farklı noktalara dikkat çekmektedirler. Örneğin, Katılımcı Y1, bölgede yapılacak turizm yatırımlarının yöresel kültürü ön plana çıkaracak şekilde olması gerektiğinin savunmaktadır. Yörenin kültürel özelliklerini taşıyan bir yatırım olması gerektiğini savunan katılımcı yapılacak yatırımın daha butik bir özelliğe sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Katılımcı Y2, turizm yatırımlarında önceliğin doğanın korunması olduğunu vurgulamaktadır. Kent mimarisini korumaya yönelik yatırımların yapılmasını daha doğru bulduğunu ifade etmektedir. Katılımcı Y3 ise Yenipazar’da yapılacak olan yatırımların butik yatırımlar olması gerektiğini savunmaktadır. 3 katılımcının turizm yatırımı yaparken dikkate aldıkları kriterler Yavaş Şehir kriterleri, yerel üreticiyi korumaya yönelik mevzuat, doğayı korumaya yönelik mevzuat, kent kültürü ve mimarisine yönelik mevzuat ve coğrafi konumdur. Bu değerlendirmelere göre Yenipazar’da yapılacak olan turim yatırımları yörenin kültürel özelliklerini taşıyan, butik tarzda, doğayı koruyan, kent mimarisini koruyan yatırımlar olması gerekmektedir.

Yavaş Şehir’lerde yapılan yenilikçi yatırımlara bakıldığında Yavaş Şehir’lerin, teknoloji kullanarak yaşamın kaliteli ve çekilebilir olmasını sağlamak, bölgeye özgü değerlerle sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak, yerel ekonomik yaşama katkı yaparak gelir

adaletini sağlamak, doğal çevreyi ve tarihi değerleri korumak (Yurtseven vd., 2010: 40) şeklindeki amaçları dikkate alınarak buralarda yenilikçi yatırımlar yapıldığı görülmektedir. Buna göre;

- Akyakada, çevre politikaları kapsamında; görüntü kirliliğinin önlenmesi, doğanın korunması, doğaya aykırı davranmadan, doğadaki hammaddelerin kullanılarak yapıların inşa edilmesi ve yöreye has malzemeler kullanılarak işaret ve levhaların yapılması, restoran vb. sosyal alanlarda doğal kaynaklara uygun malzeme (ahşap masa-sandalye, yerel gıdalar), benzer yapılar ve süslemelerle kent kültürünün oluşturulmasına yönelik yenilikçi yatırımlar yapılmaktadır. Seferihisar’da çevre politikaları kapsamında görüntü kirliliğinin önlenmesi, enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerjinin kullanılması, çeşitli bitki ve ağaçlar dikilerek biyoçeşitliliğin korunmasına yönelik yenilikçi yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar’da ise sadece görüntü kirliliğinin önlenmesine yönelik yenilikçi yatırımlar yapılmaktadır.

- Akyaka’da altyapı politikaları kapsamında trafik yoğunluğunu azaltmaya, yayalaştırmaya, engelli ve yaşlılara yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Seferihisar’da bisiklet yollarına, trafik yoğunluğunun azaltılmasına, engelli, yaşlı ve hamilelere ve yağmur sularının tahliyesine yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar’da ise engellilere yönelik yenilikçi yatırımlar yapılmaktadır.

- Akyaka’da kentsel yaşam kalitesi programları kapsamında kablosuz ağ yapılanmasına, kent mimarisinin korunmasına, yerel üreticilere ve kadınların istihdamına yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Seferihisar’da kentsel yaşam kalitesi programları kapsamında belediye hizmetlerine uzaktan erişime, yerel üreticilere ve kadınların istihdamına, düzenlenen etkinliklerin veya haberlerin halka duyurulmasına, plajlara, cadde ve sokakların görsel güzelliğine, plaj sporlarına, kent kültürünün korunmasına, tarihin değerlerin korunmasına ve restorasyonuna, çocuk parklarına yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar’da ise şehrin görsel güzelliğinin artırılmasına, yerel üreticilere ve kadınların istihdamına yönelik yatırımlar yapılmaktadır.

- Akyaka’da tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlar kapsamında esnaf ve sanatkarları korumaya, organik ürün yetiştiriciliğine, tarım ürününün değerini arttırmaya, yatak kapasitesini arttırmaya, alternatif turizm çeşitlerine yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Seferihisar’da tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlar kapsamında organik ürün yetiştiriciliğine, tarımda sürdürülebilirliğe, tarım ürününün değerini arttırmaya, Slow Food’un desteklenmesine, yerel ürün çeşitlendirmesine, yerel ürünlerin satış ve

pazarlamasına, turizm eğitime, yatak kapasitelerinin artırılmasına, esnaf ve sanatkarları korumaya şehrin kültürel değerlerinin sergilenmesine, yerel lezzetlerin üretilip satılmasına yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar'da ise, organik ürün yetiştiriciliğine, Slow Food'un desteklenmesine, esnaf ve sanatkarların desteklenmesine yönelik yatırımlar yapılmaktadır.

- Akyaka'da misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar kapsamında farkındalıkla ilgili bilgilendirmeye ve referanduma yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Seferihisar'da misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar kapsamında ev pansiyonculuğu ve misafirperverlik eğitime, farkındalıkla ilgili bilgilendirmeye, farkındalık yaratmak için Yavaş Şehir logo ve işaretlerine yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar'da ise farkındalık yaratmak için Yavaş Şehir logo ve işaretlerine yönelik yatırımlar yapılmaktadır.

- Ortaya çıkan sosyal sorunların çözümüne yönelik sosyal inovasyon kapsamında Yavaş Şehir'lerde yenilikçi yatırımlar yapılmaktadır (Tracey ve Stott, 2017). Akyaka'da sosyal uyum kapsamında yaşlı, hamile ve engelli kaldırımlarına, plajlarına, sokak hayvanlarına yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Seferihisar'da sosyal uyum kapsamında engelli meclisine, engelli parklarına, engelli plajlarına, engelli şarjlı araçlarına, yeni doğan bebeklere, öğrencilere, çocuklu kadınların istihdamına, maddi durumu kötü olanların desteklenmesine, azınlıkların desteklenmesine, gençlerin desteklenmesine yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar'da ise, engelli kaldırımlarına, maddi durumu kötü olanların desteklenmesine, ilçeye gelen üniversite öğrencilerinin kaynaşmasına yönelik yatırımlar yapılmaktadır.

- Akyaka'da ortaklıklar kapsamında Slow Food'u destekleyici herhangi bir çalışma görülmedi. Seferihisar'da Slow Food'un desteklenmesine yerel ürünlerin kullanımına yönelik yatırımlar yapılmaktadır. Yenipazar'da ise Slow Food'un desteklenmesine yerel ürünlerin kullanımına yönelik yatırımlar yapılmaktadır.

Yukarıdaki sonuçlara bakıldığında Akyaka'da düzenlenen Akyaka'nın Dünü Bugünü Yarını Arama Konferansı'nda oluşturulan Akyaka Vizyonu ile elde edilen sonuçların örtüştüğü görülmektedir. Akyaka Vizyonu'na (2017) göre doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, yenilenebilir enerji kullanımı, yerel mimarinin korunması ve devamlılığı için hukuki düzenlemenin yapılması, sosyal alt yapı eksikliklerinin giderilmesi, organik tarımın desteklenmesi şeklinde çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Bu tez kapsamında elde edilen sonuçlardan yola çıkarak Yavaş Şehir'lere yönelik ulaşılan öneriler aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

- Yavaş Şehirler'in denetlenmesine yönelik bir denetim mekanizmasının kurulması gerekmektedir. Unvan alındıktan sonra bu şehirlerin gerekli sorumlulukları yerine getirip getirmediğinin anlaşılması için bu mekanizma kurulmalı ve hayata geçirilmelidir.

- Türkiye'deki Yavaş Şehirlerin özelliklerinin ortaya çıkarılarak birbirleri arasındaki farklılıkların altının çizilmesi ve birbirinin tamamlayıcısı olmaları sağlanmalıdır. Örneğin Yenipazar'ın yiyecek-içeceğine, Akyaka'nın ise mimari kültürüne ve doğasına yönelik özelliklerinin ortaya çıkarılması ve pide yemek için Yenipazar doğa ile baş başa kalmak için Akyaka'ya gidilmesinin teşvik edilmesi.

- Yavaş Şehir unvanı için gerekli olan kriterlerden 50 puan almak yeterli olmaktadır fakat yavaş yaşam felsefesinin tam anlamıyla yaşanması için Yavaş Şehir Kriterlerinin tamamının uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle 50 puanın yanında kriterlerin tamamına yönelik projelerin gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

- Yavaş Şehir unvanı alan şehirlerdeki yerel halkın henüz tam anlamıyla nasıl bir mücadelenin içine girdiklerinin farkında olmadıkları görülmektedir. Dolayısıyla farkındalık oluşturma çabalarının sistemli ve düzenli hale getirilmesi önerilmektedir.

- Sakin, sürdürülebilir ve kalkınmaya yönelik bir yaşamı vaat eden yavaş yaşam felsefesinin destinasyon taşıma kapasitesiyle ilgili sorunları olduğu görülmüştür. Şehre gelen ziyaretçiler trafik ve gürültü yoğunluğuna neden olmaktadır. Bu nedenle taşıma kapasitesi belirlenmesi önerilmektedir.

- Üye şehirlerin tek bir özelliğinin ortaya çıkarılması yerine bütün özelliklerinin ortaya çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir. Örneğin Yenipazar'ın sadece yiyecek-içeceklerle anılması yerine 8 köşe kasket şeklinde zanaatların merkezi olduğunun ön plana çıkarılması gerekmektedir.

- Yavaş Şehir kavramının istihdamı artırıcı özelliğinin yanında göç alımını da arttırdığı görülmektedir (Pajo, 2017: 25). Bu durum aynı zamanda inşaat sayısının artması ve betonlaşmanın çoğalması anlamına da gelmektedir. Betonlaşmanın önlenmesine yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Acuner, E.(2014). *Çamlıhemşin için Cittaslow Model Önerisi: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Afuah, A. (2009). *Strategic Innovation: New Game Strategies for Competitive Advantages*. Routledge: New York.
- Ağca, A. (2013). Proje ve Yatırım Projesi. Sağlam, N. ve Sevim, A. (Editörler) *Proje Analizi ve Değerlendirme* içinde (2-19). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Akgüç, Ö. (2009). *Finansal Yönetim* (Yedinci Baskı). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Akın, A., Şimşek, M. Y. ve Akın, A. (2012). Turizm Sektörünün Ekonomideki Yeri ve Önemi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 4(7), 64-81.
- Aksay, K. ve Orhan, F. (2013). Hastanelerde İnovasyon Sürecinin Risk Yönetimi Bağlamında Değerlendirilmesi: Bir Model Önerisi. *Dicle Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(3), 10-23.
- Aksel, İ. (2010). *İşletmelerde İnovasyon ve İnovasyonu Destekleyen Örgüt Kültürünün Belirleyicileri ve Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akturan, U., Ataçkarapınar, M., Ünverdi, K. B., Yıldız, D. ve Mizan, E. (2008). Gözlem. Baş, T. ve Akturan, U. (Editörler). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Nvivo 7.0 ile Nitel Veri Analizi* içinde (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akyaka (2017, Aralık). Akyaka Vizyonu. *Akyaka'nın Dünü Bugünü Yarını Arama Konferansı Bildiri Kitabı*. Akyaka-Muğla.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (Beşinci Baskı). Sakarya: Sakarya Kitabevi.

- Andersson, M. & Karlsson, C. (2004). *Regional Innovation Systems in Small & Medium-Sized Regions, A Critical Review & Assessment*. Electronic Working Paper Series. Centre of Excellence for Studies in Science and Innovation(CESIS). No:10.
- Avcı, M. (2007). *Yenilikçi Teknolojik Gelişme Göstergesi Olarak Ar-Ge Harcamalarının Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye İmalat Sanayi Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Avcı, U. (2009). Öğrenme Yönelimliliğinin Yenilik Performansı Üzerine Etkisi: Muğla Mermer Sektöründe Bir Uygulama. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 121-138.
- Ayazlar, G. (2015). Otel İşletmelerinde İnovasyon. Karaman, A. (Editör) *Otel İşletmeciliği* içinde (262-292). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Baglieri, D. & Consoli, R. (2009). Collaborative Innovation in Tourism: Managing Virtual Communities. *The TQM Journal*, 21(4), 353-365.
- Becheikh, N., Landry, R. & Amara, N. (2006). Lessons From Innovation Empirical Studies in The Manufacturing Sector: A Systematic Review Of The Literature From 1993–2003. *Technovation*, (26), 644-664.
- Berberoğlu, C. N. (1989). *Makro Ekonomik Analiz*. Eskişehir: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.
- Bhalla, V. K. (2013). *Fundamentals of Investment Management*. (Third Edition). New Delhi: S. Chand&Company Pvt. Ltd.
- Biçkes, D. M. (2011). *Örgütsel Öğrenme, İnovasyon ve Firma Performansı Arasındaki İlişkiler: İnovasyonun Aracılık Etkisine Yönelik Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Bildirici M. (01.03.2018) İdyma'dan Gökova Akyaka'ya.
<http://www.akyaka.org/akyaka/idima/idima.htm>.

- Bitros, G. C. & Kelejian H. H. (1974). On the Variability of the Replacement Investment Capital Stock Ratio: Some Evidence from Capital Scrappage. *The Review of Economics and Statistics*, 56(3), 270-278.
- Bucak, T. (2014). Slow Food Akımı. Özdoğan, O. N. (Editör). *Yiyecek İçecek Endüstrisinde Trendler: Kavramlar, Yaklaşımlar, Başarı Hikayeleri* içinde (21-46). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ondördüncü. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Caffyn, A. (2018). Slow Tourism. Agarway, S., Busby, G. & Huang, R. (Editors). *Special Interest Tourism: Concepts, Contexts and Cases* inside (183-195). UK: CABI Publications.
- Camison, C. & Monfort, V. M. (2012). Measuring Innovation in Tourism From The Schumpeterian and The Dynamic-Capabilities Perspectives. *Tourism Management*, 33(2012), 776-789.
- Carp, J. (2012). *A Study of Slow*. Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology.
- Ceylan, A. ve Korkmaz, T. (2008). *İşletmelerde Finansal Yönetim, (Onuncu Baskı)*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Chen, Y. G., Chen, Z. H., Ho, J. C. & Lee, C. S. (2009). In-Depth Tourism's Influences On Service Innovation. *International Journal Of Culture, Tourism And Hospitality Research*, 3(4), 326-336.
- Chiesa, V. & Frattini, F. (2011). Commercializing Technological Innovation: Learning from Failures in High-Tech Markets. *Journal of Product Innovation Management*, (28), 437-454.
- Cinnioğlu, H. (2006) *Otel İşletmelerinde Yatırım Projelerinin Ekonomik Yönden Hazırlanması ve Kuruluş Yeri Seçimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Cittaslow (05.02.2018). Association.
http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/246/cittaslow_list_november_2017.pdf.
- Cittaslow Türkiye (01.03.2018). Cittaslow Akyaka. <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/>.
- Cittaslow Türkiye (01.03.2018). Cittaslow Seferihisar.
<http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/>.
- Cittaslow Türkiye (01.03.2018). Cittaslow Yenipazar.
<http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yenipazar/>.
- Cittaslow Türkiye (05.01.2018). Türkiye Organizasyonu.
<http://cittaslowturkiye.org/#turkiye>.
- Cittaslow Türkiye (05.02.2018). Cittaslow nedir?. <http://cittaslowturkiye.org/#cittaslow>.
- Cittaslow Türkiye (2018). Üyelik Süreci ve Kriterler. <http://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>.
- Clancy M. (2018). *Slow Tourism, Food and Cities: Peace and The Search for The Good Life*. New York: Routledge Publications.
- Coşar, Y. (2013). *Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Courvisanos, J. & Verspagen, B. (2002). Innovation and Investment in Capitalist Economies 1870-2000: Kaleckian Dynamics and Evolutionary Life Cycles. *Investigación Económica*, 62(242), 33-80.
- Çağlar, İ. (1996). *İşletmelerde Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi*. Çorum: Çorum Meslek Yüksekokulu Koruma Derneği Yayınları.
- Çalpınar, H. (2003) *İşletmelerde Yenileme, Genişleme ve Modernizasyon Yatırımlarının Özelliklerine Göre Değerlendirilmesinde Kullanılacak Sayısal Yöntemlerle İlgili*

Bir Model Önerisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çeken, H. (2016). *Turizm Ekonomisi*. (İkinci Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Çetinkaya, B. (2007). *Konaklama İşletmelerine İlişkin Yatırım Projelerinde Bütçeleme Ve Yatırım Kararlarının Verilmesi: Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çımat, Ali ve Bahar, Ozan (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi içindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, (6), 1-18.

Damanpour, F. & Gopalakrishnan, S. (2001). The Dynamics of The Adoption of Product and Process Innovations in Organizations. *Journal of Management Studies*, 1(38), 45-65.

Demir, O. Ö. (2009). Nitel Araştırma Yöntemleri. Böke, K. (Editör). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* içinde (287-318). İstanbul: Alfa Basım ve Yayın Dağıtım.

Demirgöl, D. (1997). *Büyük Ekonomi Ansiklopedisi*. İstanbul: Sabah Gazetesi.

Deniz, A. (2012). *Tüketici Yenilikçiliğinin Boyutları ve Yenilikçiliği Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Dickinson, J. and Lumsdon L. (2010). *Slow Travel and Tourism*. Washington: Earthscan Publications.

Dinler, Z. (2012). *İktisada Giriş* (Onsekizinci Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

DPT (2007) *Dokuzuncu Kalkınma Planı Turizm Özel İhtisas Komisyon Raporu*, Devlet Planlama Teşkilatı Yayını: Ankara.

Dwyer, L. and Forsyth, P. (2007) *International Handbook on the Economics of Touris*. UK: Edward Elgar Publishing.

Elçi, Ş. (2007). *İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı* (Onüçüncü Baskı). Ankara: Technopolis.

- Elçi, Ş., Karataylı, İ. ve Karaata, S. (2008). *Bölgesel İnovasyon Merkezleri: Türkiye İçin Bir Model Önerisi*. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Yayın No: TÜSİAD-T/2008-12/477, İstanbul.
- Eraslan, H., Bulu M., ve Bakan, İ., (2009). Kümelenmeler ve İnovasyona Etkisi:Türk Turizm Sektöründe Uygulamalar. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 5(1), 1-35.
- Erdoğan, İ. (2012). *Pozitivist Metodoloji ve Ötesi: Araştırma Tasarımları, Niteliksel ve İstatistiksel Yöntemler* (Üçüncü Baskı). Ankara: Erk Yayınları.
- Fache, W. (2000). Methodologies for Innovation and Improvement of Services in Tourism. *Managing Service Quality: An International Journal*, 10(6), 356-368.
- Feldstein, M. S. & Rothschild M. (1974). Towards an Economic Theory of Replacement Investment. *Econometrica*, 42(3), 393-424.
- Fischer, M.M. (1998, September). The Innovation Process and Network Activities of Manufacturing Firms: Conceptual Considerations and Empirical Evidence from the Metropolitan Region of Vienna, *38th European Congress of the Regional Science Association*. Vienna, 1-20.
- Galanakis, K. (2006). Innovation Process. Make Sense Using Systems Thinking. *Technovation*, 26, 1222–1232.
- Garcia, R. & Calantone R. (2002). A Critical Look at Technological Innovation Typology and Innovativeness Terminology: A Literature Review. *The Journal of Product Innovation Management*, (19), 110-132.
- Gardenhire, A. ve Nelson, L. (2003). Intensive Qualitative Research Challenges, Best Uses, and Opportunities. *MDRC Working Papers on Research Methodology*, 1-37.
- Gegez, E.A. (2007). *Pazarlama Araştırmaları* (İkinci Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Gencil, U. (2007) *Türkiye’de Yatırım Kararları Üzerinde Kurumlar Vergisinin Etkisi: Bir Alan Araştırması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Geray, H. (2006). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş İletişim Alanından Örneklerle* (Genişletilmiş İkinci Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gökçe, S. G. (15.10.2017). İnovasyon Kavramı ve İnovasyonun Önemi. <http://fka.gov.tr/inovasyon-kavrami-ve-inovasyonun-onemi-detayi-146736098398>.
- Gökmen, L. (01.12.2017) *Son Üç Yılda Çeşitli Sektörlerden 31 Yeni Yatırımcı Turizme Giriş Yaptı!*, <http://emlakkulisi.com/son-uc-yilda-cesitli-sektorlerden-31-yeni-yatirimci-turizme-giris-yapti/244437>.
- Götze, U., Northcott, D. & Schuster, P. (2008). *Investment Appraisal: Methods and Models*. Berlin: Springer Science and Business Media.
- Güran, N. (1999). *Makro Ekonomik Analiz* (İkinci Baskı). İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- Gürbüzer, M. (01.03.2018). İdyma'dan Akyaka'ya Kısa Bir Tarih Yolculuğu. <http://arkeoloji.mu.edu.tr/tr/idyma-644>.
- Güven, E. (2011). Yavaş Güzeldir: “Yavaş Yemek”’en “Yavaş Medya”’ya Hızlı Tüketime Dair bir Çözüm Önerisi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(1), 113-121.
- Hage, J. T. (1999). Organizational Innovation and Organizational Change. *Annual Reviews*, (25), 597-622.
- Halpern, N. (2010). Marketing Innovation: Sources, Capabilities and Consequences at Airports in Europe’s Peripheral Areas. *Journal of Air Transport Management*, (16), 52-58.
- Hançerlioğu, O. (1981). *Ekonomi Sözlüğu* (Beşinci Baskı). Ankara: Remzi Kitabevi.
- Haque, M. (2015). Trends in Tourism Accommodation Investment in Australia. *Advances in Hospitality and Leisure*, 215-238.
- Herman, A., Tomczak, T. & Befurt, R. (2006). Determinants of Radical Product Innovations. *European Journal of Innovation Management*, 9(1), 20-43.
- İçöz, O. (2005). *Turizm Ekonomisi* (Üçüncü Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

- İnovasyon Türkiye (07.08.2014). Geleceği Aydınlatan Parlak Fikirler, http://Www.Gyte.Edu.Tr/Files/Duyuru/Teknoloji_Transfer/Inovasyon_Turkiye_2014_Fuar_Tantm_Brouru.Pdf.
- İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (01.03.2018) Neredeyim: Seferihisar. <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,77466/seferihisar.html>.
- Johne, A. (1999). Successful Market Innovation. *European Journal of Innovation Management*, 2(1), 6-11.
- Kahraman, N. (1997) *Turizm Yatırım Projeleri Analizi*. Siyasal Kitabevi: Ankara.
- Kalkınma Bakanlığı (KB) (05.06.2015) *Ekonomik ve Sosyal Göstergeler*, <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/EkonomikSosyalGostergeler.aspx>.
- Kalkınma Bakanlığı (KB) (2016) *2017 Yılı Programı: Genel Ekonomik Hedefler ve Yatırımlar Raporu*, Kalkınma Bakanlığı Yayını: Ankara.
- Kaptan, S. S. (2001). *Investment Management*. New Delhi: Sarup&Sons.
- Kavak, Ç. (2009, Şubat). Bilgi Ekonomisinde İnovasyon Kavramı ve Temel Göstergeleri, *XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı*. Şanlıurfa, 25-636.
- Kazançoğlu, İ. ve Dirsehan, T. (2016). Sosyal İnovasyon ile Sakin Şehirler Arasındaki İlişkinin Sosyal Girişim(ciler) Açısından İncelenmesi: Seferihisar Örneği. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7, 135-161.
- KB (2014) *Onuncu Kalkınma Planı Turizm Özel İhtisas Komisyon Raporu*, Kalkınma Bakanlığı Yayını: Ankara.
- Knox, P. L. (2007). Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World. *Journal of Urban Design*, 10(1), 1-11.
- Koberg, C. S., Detienne D. R., & Heppard, K. A. (2003). An Empirical Test of Environmental, Organizational, and Process Factors Affecting Incremental and Radical Innovation. *Journal of High Technology Management Research*, (14), 21-45.

- Kong, J. J. ve Kwok, Y. K. (2006). Real Options in Strategic Investment Games Between Two Asymmetric Firms. *European Journal of Operational Research*, 181(2), 967-985.
- Kozak, M. (2015). *Bilimsel Araştırma: Tasarım, Yazım ve Yayım Teknikleri* (İkinci Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kulaklı, A. (2005). Yeni Ürün Geliştirme Sürecinde Bilgi Paylaşımının Önemi ve Bir Uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 4(8), 99-114.
- Kuru, Ş. ve Özen, T. (1998). *Turizm Yatırımları*, İstanbul: Özkan Ofset Matbaacılık.
- Kutukız, D. (2009). Yatırım Kararı ve Değerlemesinin Turizm Sektörü Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, (18), 129-142.
- Küçükaltan, D. ve Eskin, İ. (2008). Türkiye'deki Otel İşletmelerine Bir Finansman Modeli Olarak Teşvikler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 158-172.
- Lachmann, L. M. (1938). Investment and Costs of Production. *The American Economic Review*, 28(3), 469-481.
- LeBel, P. (2008). The Role of Creative Innovation in Economic Growth: Some International Comparisons. *Journal of Asian Economics*, 19, 334-347.
- Maheshwari, Y. (2008). *Investment Management*. New Delhi: PHI Learning.
- Mankiw, N. G. (1998). *The Principles of Economics*. Orlando: The Dryden Press.
- Mason, J. (2002). *Qualitative Researching* (Second Edition). Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications.
- Mayer, H. & Knox, P. L. (2006). Slow Cities: Sustainable Places in A Fast World. *Journal Of Urban Affairs*, 28(4), 321-334.
- McAdam, R. (2005). A Multi-Level Theory of Innovation Implementation: Normative Evaluation, Legitimation and Conflict. *European Journal of Innovation*, 8(3), 373-388.

- McDermott, C. M. & O'Connor, G. C. (2002). Managing Radical Innovation: An Overview of Emergent Strategy Issues. *The Journal of Product Innovation Management*, (19), 424-438.
- Met, Ö., Özdemir, İ. M. ve Erdem B. (2013). Otel Sektöründe Yenileme Yatırımlarının Finansmanı: Marmaris'te Bir Araştırma. *Sosyo Ekonomi*, (1), 263-276.
- Mil, B. (2007). Görüşme Tekniği. Yüksel, A., Mil, B. ve Bilim, Y. (Editörler). *Nitel Araştırma: Neden, Nasıl, Niçin?* içinde (). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mollison, B. (2009). *Permaculture: A Designer's Manual* (Second Edition). Australia: Tagari Publications.
- Muddaha, G., Kheng, Y. K. & Sulaiman, Y. B. (2018). Impact of Management Capabilities and Environmental Dynamism on Nigerian SMEs Marketing Innovation Performance. *International Journal of Management Research & Review*, 8(1), 20-35.
- Mulgan, G. (2006). The Process of Social Innovation. *Innovations*, (Spring), 145-167.
- Nazaroğlu, Ö. (2008) *Turizm Sektöründe Girişimcilik Faktörünün Turizm Teşvik Kanunu ve Teşvik Politikaları Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü: Ankara.
- Ngure, F. K., Maina, K. E & Kariuki, S. (2017). Product Innovations and Financial Performance of Savings and Credit Co-Operatives Societies in Kirinyaga County, Kenya. *International Academic Journal of Human Resource and Business Administration* 2(3), 166-178.
- Norman, D. A. & Verganti, R. (2014). Incremental and Radical Innovation: Design Research vs. Technology and Meaning Change. *Design Issues*, 30(1), 78-96.
- Nurmanova, U. (2013) *Kazakistan Cumhuriyeti'nde Yerel ve Yabancı Yatırımların Turizm Sektörünün Gelişmesindeki Yeri ve Önemi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- OECD and EUROSTAT (2005). *Oslo Manual: Guidelines For Collecting And Interpreting Innovation Data (Third Edition)*. Paris: OECD and Eurostat.

- Oğuztürk, B.S. (2003). Yenilik Kavramı ve Teorik Temelleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 253-273.
- Olalı, H. ve Timur, A. (1988). *Turizm Ekonomisi*. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık Şti.
- Örücü, E., Kılıç, R. ve Savaş, A. (2011). KOBİ'lerde İnovasyon Stratejileri ve İnovasyon Yapmayı Etkileyen Faktörler: Bir Uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 12(1), 58-73.
- Özmen, A. ve Can, M. C. (2018). Cittaslow Yalvaç'ın Kentsel Koruma Yaklaşımı. *Megaron*, 13(1), 13-23.
- Öztürk, E. (2012). *Yat Limanlarında İnovasyon ve Performans İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Pajo, A. (2017). Türkiye'deki Cittaslow Kentleri ve 50.000 Kişilik Nüfus Kriteri. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 7(1), 25-31.
- Palmberg, C. (2006). The Sources and Success of Innovations: Determinants of Commercialisation and Break-Even Times. *Technovation*, (26), 1253–1267.
- Parkins, W. (2004). Out of Time: Fast Subjects and Slow Living. *Time&Society*, 13(2/3), 363-382.
- Pekin, T. (2000). *Makro Ekonomi: Para, Milli Gelir, İstihdam* (Beşinci Baskı). İzmir: Can Matbaası.
- Power, G. J., Charli D. Tandja M., Bastien, J. & Grégoire, P. (2015). Measuring Infrastructure Investment Option Value. *The Journal of Risk Finance*, 16(1), 49 – 72.
- Rekabet Kurumu (2014). *Rekabet Terimleri Sözlüğü*. (Beşinci Baskı). Ankara: Rekabet Kurumu Yayınları.
- Samuelson, P. A. & Nordhaus, W. D. (1992). *Economics* (Forteenth Editions). Singapore: McGraw-Hill International Editions.

- Schuhmacher, M. C., Kuester, S. & Hultink, E. J. (2018). Appetizer or Main Course: Early Market vs. Majority Market Go to Market Strategies for Radical Innovations. *Journal of Product Innovation Management*, 35(1), 106-124.
- Sezgin, M. (2000) *Turistik Yatırımlar Açısından Konya Yöresinin Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Stowe, C. R. B. and Grider, D. (2014). Strategies for Advancing Organizational Innovation. *Journal of Management and Marketing Research*, (15), 1-17.
- Sungur, O. (2007). *Bölgesel Ölçekte İnovasyon: Nuts 2 Tr61 Düzeyi Kobi'leri ile Yerel Paydaşlar Arasındaki Bilgi Dinamikleri ve Ağbağları Üzerine Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Sungur, O. (2009, Eylül). Antalya'da Faaliyet Gösteren İhracatçı Firmaların Ar-Ge, Teknoloji Geliştirme ve İnovasyon Faaliyetleri, *Uluslararası Davraz Kongresi: "Küresel Diyalog"*, Süleyman Demirel Üniversitesi. Isparta, 938-953.
- Şenel, S. A. (2007). Turizm Sektöründe Yatırım Kararları. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi*, (12), 1-12.
- Şimşek, G. (2015). Otel İşletmelerinde Ar-Ge Hizmetleri. Karaman, A. (Editör) *Otel İşletmeciliği* içinde (294-318). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Tang, J. (2006). Competition and Innovation Behaviour. *Research Policy*, (35), 68–82.
- TDK (24.05.2015) Yatırım,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.558a43cd3dff11.76598032.
- Thornhill, S. (2006). Knowledge, Innovation and Firm Performance in High and Low-Technology Regimes. *Journal of Business Venturing*, (21), 687– 703.
- TOBB (2016) *Ekonomik Rapor 2017*, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği: Ankara.

- Toraman, C., Abdioğlu, H. ve İşğüden, B. (2009). İşletmelerde İnovasyon Sürecinde Entelektüel Sermaye ve Yönetim Muhasebesi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 91-120.
- Tracey, P. & Stott N. (2017). Social Innovation A Window on Alternative Ways of Organizing and Innovating. *Innovation: Organization & Management*, 19 (1), 51–60.
- Tuncel, C. O. (2011). *İnovasyon Sistemleri ve Ekonomik Gelişme: Bursa Bölgesi İmalat Sanayinde İnovasyon Süreçleri Üzerine Bir Alan Araştırması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- TÜBİTAK (26.10.2014). BTY Kılavuzları, [Http://Www.Tubitak.Gov.Tr/Tr/Kurumsal/Politikalar/İcerik-Bty-Kilavuzlari](http://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-bty-kilavuzlari).
- TÜROFED (2014) *Turizm Raporu 2017*, Türkiye Otelciler Federasyonu: Ankara.
- Ulmer, M. J. (1952). Autonomous and Induced Investment. *The American Economic Review*, 42(4), 587-589.
- Uslu, M. Z. (1998) *Yatırım Projelerini Değerlendirme Yöntemleri*. Nobel Kitabevi: Adana.
- Usta, Ö. (2009). *Turizm: Genel ve Yapısal Yaklaşım* (İkinci Baskı). Ankara: Detya Yayıncılık.
- Usta, Ö. (2014). *Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi* (İkinci Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uzkurt, C. (2010). *İnovasyon Yönetimi: İnovasyon Nedir, Nasıl Yapılır ve Nasıl Pazarlanır?*. Ankara: Ankara Sanayi Odası Yayın Organı.
- Ünlüönen, K. ve Tayfun, A. (2005). *Ekonomi*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Van de Ven, A. H. (2017). The Innovation Journey: You Can't Control It, But You Can Learn to Maneuver It. *Innovation: Organization & Management*, 19(1), 39–42.

- World Travel&Tourism Council (WTTC) (2017). *Travel Tourism Economic Impact 2017-World*. WTTC Publications: Australia.
- Xu, Q., Chen, J., Xie, Z., Liu, J., Zheng, G. & Wang, Y. (2007). Total Innovation Management: A Novel Paradigm of Innovation Management in The 21st Century. *Journal of Technology Transfer*, (32), 9-25.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Altıncı Baskı). İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2010). Raising the Quality in Qualitative Research. *Elementary Education Online*, 9(1), 79-92.
- Yükçü, S. ve Atağan, G. (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(4), 1-13.

6. EKLER

Ek 1.Yavaş Şehir Kriterleri

Yavaş Şehir Kriterleri

Yerel toplumun ve ziyaretçilerin yaşam kalitesini yükseltmeyi hedefleyen Yavaş Kent Hareketi, üye kentlerde sağladığı olumlu gelişmeler nedeniyle dikkat çekmektedir. Uluslararası bir ağ niteliği taşıyan harekete katılım için kentin bir dizi kıstasları gerçekleştirmesi gerekmektedir. Yavaş Kent Hareketi çevre ve kentsel doku kalitesini teknoloji kullanımını teşvik ederek iyileştirmeye çalışmaktadır. Çevrenin korunması, sürdürülebilir gelişmenin desteklenmesi ve kent yaşamının iyileştirilmesi kapsamında yavaş kentler doğal ve çevreye dost tekniklerle yiyecek üretimine destek sağlamaktadır. Bu felsefe kapsamında bir kentin, yavaş kent sıfatını kazanabilmesi için aşağıda belirtilen başlıklar altındaki kriterleri sağlaması gerekmektedir (Yurtseven vd., 2010: 41).

Cittaslow Birliği'ne üye olmak için birliğin belirlediği kriterlere yönelik projeler geliştirmek ve uygulamak gerekmektedir. Kentlerin kriterler çerçevesinde yaptığı çalışmalar puanlanmakta ve bir kentin üye olması için 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir. 1999 yılında birliğin belirlediği kriterler, birliğin sadece İtalya veya Avrupa'da değil bütün dünyada yayılması sonucu daha evrensel bir hale getirilmeye çalışılmıştır (Cittaslow Türkiye, 2017)

- Yeni kriterlerin eskilerinden en önemli farklılıklarından biri perspektif ve zorunlu kriterlere yer verilmesidir. Zorunlu kriterler o konuda yapılan çalışmaların mevcudiyetinin zorunlu olduğu kriterlerdir ve kriter listesinde bir asteriks (*) ile belirtilirler. Perspektif kriterler ise iki asteriks ile belirtilen (**) ve aday kent tarafından geleceğe yönelik daha kesin ve imtiyazlı taahhütlerin benimsendiği kriterlerden oluşmaktadır. Perspektif kriterler, gerçekleştirilmeleri durumunda, yer aldıkları kriter başlıklarında %15 oranında puan artışı sağlarlar.

- Belediyenin gerçekleştirdiği veya başlattığı projeler, programlar veya planlar üzerinden değerlendirilen kriterlerin puanlamasında projenin ne zaman başlatıldığı, ne kadar başarılı olduğu dikkate alınacaktır.

- Başvuru dosyası word formatında, kriterin adı ve altında o kriter çerçevesinde yapılanların yer alacağı şekilde hazırlanmalıdır. Kriterler çerçevesinde gerçekleştirilen etkinlikler hakkında fotoğrafların kullanılması gerekmektedir.

- Başvuru dosyası hazırlanırken kriterler hakkında gerçekleştirilen faaliyetler belgelenmelidir. Belediyenin yaptığı yazışmalar, meclis kararları, alınan raporlar, düzenlenen toplantı tutanakları veya fotoğrafları ek belge olarak ayrıca sunulmalıdır. Bu belgeler ait oldukları kriterin numarasını belirtecek şekilde bir ek klasöre yerleştirilmelidir. Örneğin başvuru dosyasında su temizliğinin belgelenmesi kriteri çerçevesinde ilgili kurumdan alınan su analiz raporlarına 1.2 başlığı altında ek dosyada yer verilecektir. Ek dosyadaki bu belgeler taratılarak bir cd/dvd içinde de teslim edilecektir. Ek dosyası İngilizceye çevrilmeyecektir.

- Kriterlerin puanlanmasında o kriter çerçevesinde yapılan çalışmaların seviyesi de dikkate alınmaktadır.

- Örneğin hava kirliliği için hiçbir şey yapmayan kent puan alamayacak, hava ölçümü yapıp, havanın temizliğini analiz raporlarıyla belgeleyen kent tam puan alabilecektir. Hava ölçümü yapılması için meclis kararı alan ancak henüz yapmayan kentler veya hava ölçümü takvimlendirilmiş ama henüz gerçekleşmemiş kentler ara puanlar alacaklardır. Her halükarda yapılan faaliyetler hakkında meclis kararları, yazışmalar, raporlar ve benzeri belgeler kanıtlayıcı belge olarak sunulmak durumdadır.

- Yeni kriter sisteminin getirdiği yeniliklerden biri de ulusal ağlara verilen kriter ekleme yetkisidir. Her ülke kendi şartları doğrultusunda kriter başlıklarına, o başlığın puan değerinin %20'sini geçmeyecek oranda ulusal kriter ekleyebilecektir. Cittaslow Türkiye olarak bu çalışma henüz gerçekleşmemiştir gerçekleştirildiği zaman kriter listesi güncellenerek yayınlanacaktır.

1. Çevre politikaları

1.1. Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *

1.2. Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *

- 1.3. Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması
- 1.4. Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması *
- 1.5. Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi
- 1.6. Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması *
- 1.7. Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu
- 1.8. Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi
- 1.9. Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması
- 1.10. Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması *
- 1.11. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi
- 1.12. Biyoçeşitliliğin korunması.

2. Altyapı Politikaları

- 2.1. Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları
- 2.2. Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması*
- 2.3. Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri
- 2.4. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması ^{1*}
- 2.5. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması *
- 2.6. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler ^{2*}
- 2.7. Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik
- 2.8. Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı ³

¹ Elektrikli otobüs, dik yokuşlarda yürüyen merdivenler vb.

² Kent merkezlerinde ve/veya hastanelerde hamileler için özel park yeri ayrılması gibi

2.9. Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı *

3. Kentsel Yaşam Kalitesi Programları

3.1. Kentin direnci için planlama ** [1]

3.2. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar^{4*}

3.3. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması **

3.4. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması ⁵

3.5. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması *

3.6. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması *

3.7. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması^{6*}

3.8. Kentin internet ağına sahip olması^{7*}

3.9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması^{8*}

3.10. Tele çalışmanın geliştirilmesi⁹

3.11. Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki¹⁰

3.12. Sosyal altyapıyı desteklemek

3.13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki^{11*}

³ Tarihi kent merkezlerinde mal dağıtımı için havayı kirleten araçlar yerine elektrikli veya motorsuz taşıtlar gibi kirlilik yaratmayan taşıtların tercih edilmesi

⁴ Sokak mobilyaları, turizm levhaları, kentsel peyzaj ve korunması

⁵ Kentin daha yaşanabilir olması için çalışmalar yapmak. Örnek olarak işe gidiş ve çıkış saatlerinde oluşan trafik sıkışıklığını azaltmak için okulların veya kamu kurumlarının mesai saatlerini kaydırmak. İş yerlerinde kreş açılmasını teşvik etmek de örnek verilebilir.

⁶ Biyomimari vb.

⁷ Fiber optik, kablosuz sistemler

⁸ Gürültü, elektrik sistemleri vb

⁹ Bilgisayar bağlantısıyla evden çalışma

¹⁰ Pasif ev vb

3.14. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi
**

3.15. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması *

3.16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması – doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması ^{12*}

3.17. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı¹³

[1] Kentlerin çağımızda karşılaştığı krizlere karşı dirençlerini arttırmak Cittaslow hareketinin odak noktalarından biri haline gelmiştir.

Bu amaçla gerçekleştirilebilecek projeler yerel yönetimlerin yaratıcılıklarına bağlıdır. Bir fikir vermesi açısından aşağıdaki örnekler dikkate alınabilir:

- Kamu binaların enerji tüketimini azaltmak ve özel binaların tüketimlerini azaltılmasını teşvik etmek.

- Yerel yenilenebilir enerji kaynaklarına ulaşılabilirliği çoğaltıp, içilebilir suyun gereksiz kullanımını azaltmak.

- Petrol bazlı ürünlerin kullanımını azaltmak.

- Yerel kompostlamayı teşvik etmek

- Verimli bitkiler dikmek (ceviz, elma, fındık, akça ağacı – karbon emisyonu emen yerel bitkiler)

- Yerel yiyecek üretimini teşvik etmek.

- Üretim/dağıtım zincirini kısaltabilmek için her ekonomik sektörde yerel üretimi teşvik etmek.

- Permakültür ilkelerini benimsemek. *(Permakültür, doğal ekosistemlerin çeşitliliği, istikrarı ve kalıcılığına sahip olan tarımsal üretken ekosistemlerin bilinçli tasarımı ve bakımınıdır. İnsanların yiyecek, enerji, barınma ve diğer maddi ve maddi*

¹¹ Pasif ev vb

¹² Tarihi kent merkezlerinde yer alan geleneksel kasap, fırın, bakkal vb. dükkanların desteklenmesi

¹³ Metre küp olarak

olmayan ihtiyaçlarını sürdürülebilir bir biçimde sağlayan doğa ve insanın uyumlu entegrasyonudur. Permakültür olmadan istikrarlı bir toplumsal düzen elde edilemez (Mollison, 2009:ix.)

- Kentin kendine yeterliliğini göz önüne almak (Örneğin kentin bağımlı olduğu sistemlerden birinin durması sonucu alternatiflere sahip olup olmaması. Ulaşım sisteminin bir arıza sonucu birkaç gün durmasının kentin geneline olan etkisinin azaltılmasına yönelik çalışmalar gibi.

- Mevcut kriz temalarında çözümlerinin tartışılmasını teşvik etmek ve sonuçları plan haline getirmeden halka sunarak düşüncelerini değerlendirmek. Halkın aktif katılımı çok önemli, bu sayede insanların gruplar oluşturarak toplumun kalanının farkındalıklarının artırılmasında aktif olarak çalışabilir. Günümüzdeki baskın hayat tarzının insan psikolojisinde gösterdiği etki hafife alınmamalı.

4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar

4.1. Agroekolojinin geliştirilmesi ^{14**} [2]

4.2. El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması *

4.3. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması *

4.4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini artırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak ^{15*}

4.5. Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması ^{16*}

4.6. Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi *

4.7. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması*

4.8. Otel kapasitelerinin artırılması ^{17*}

¹⁴ Yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması

¹⁵ Bölgedeki halkının hizmetlere ulaşımını arttırmak

¹⁶ Mümkünse yerel organik ürünlerin kullanılması. Okul kantinleri vb

4.9. Tarımda GDO kullanımının yasaklanması

4.10. Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı

[2] Agroekoloji'den kastedilen tarımda ekolojik prensiplerin uygulanması. Bu bağlamda asıl amaç kimyasal ürünlere ve fosil yakıtlara mümkün olduğunca az bağımlı bir "agrosistem" oluşturmak.

5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlamalar

5.1. İyi karşılama ^{18*}

5.2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak ^{19*}

5.3. Yavaş güzergahların mevcut olması²⁰

5.4. Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi

5.5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi**

5.6. Sağlık eğitimleri²¹

5.7. Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek*

5.8. Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı

5.9. Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi *

5.10. Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı *

6. Sosyal Uyum

6.1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar

6.2. Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması²²

¹⁷ Yatak sayısının nüfusa yıllık oranının değerlendirilmesi

¹⁸ Kenti ziyaret edenlere yönelik çalışacak bir karşılama/tanıtım görevlisinin belirlenmesi, görevlendirilmiş kişilerin eğitimi, yönlendirme levhaları, ziyaretçilere uygun altyapı olanakları ve tanıtım ofisleri gibi bu alanda çalışan noktaların mesai saatlerinin düzenlenmesi

¹⁹ Fiyatların ve tarifelerin açık bir şekilde sergilenmesi

²⁰ Basılı olarak veya internet sayfasında ve web üzerinde

²¹ Obezite, diyabet vb. sorunlara yönelik çalışmalar

- 6.3. Engelli kişilerin entegrasyonu
- 6.4. Çocuk bakımının desteklenmesi
- 6.5. Genç neslin istihdam durumu
- 6.6. Yoksulluk
- 6.7. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti
- 6.8. Farklı kültürlerin entegrasyonu
- 6.9. Politikaya katılım
- 6.10. Belediyenin kamu konut yatırımı
- 6.11. Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir alanların ve bir gençlik merkezinin mevcudiyeti

7. Ortaklıklar

- 7.1. Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek
- 7.2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek
- 7.3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak

²² Azınlıkların veya farklı etnisiteye sahip kesimlerin yaşadıkları mahallelerde yaşayan insanların yerleşim yoğunluğu değerlendiriliyor. Örneğin şehrin “normal” bir mahallesinde kilometrekare başına 100 kişi düşerken şehrin “etnik” mahallesinde 300 kişi düşmesi, yerel yönetimin entegrasyon konusunda başarısız olduğu anlamına geliyor ve aday kentin bu kriterden düşük puan almasına neden oluyor.

Yavaş Şehir Algısı ve Yavaş Şehirlerde İnovatif Yatırımlara İlişkin Bir Araştırma

Erhan COŞKUN

Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Turizm İşletmeciliği A.B.D.

e-posta: erhan_coskun86@hotmail.com

Sayın Yönetici,

Bu görüşmenin amacı, alternatif turizm çeşidi olan yavaş şehir turizmine ve burada kurulan tesislere yönelik inovatif yatırımları incelemektir. Bunun yanında ülkemizdeki yavaş şehir turizmi yapılacak yerler ve buralardaki turistik tesislerin de bu tez kapsamında tanıtılması planlanmaktadır. Bu çalışmanın başarısı, tamamen vereceğiniz cevapların içeriğine bağlıdır. Bu bilgiler yalnızca akademik amaçlar için kullanılacaktır. Başka hiçbir amaç için kullanımı söz konusu değildir. İsteğiniz halinde çalışma sonuçları sizinle paylaşılacaktır.

Görüşme Soruları

1. Turizm yatırımı yapmak için izlenecek yol sizce nasıl olmalıdır?
2. Destinasyona yönelik yenilikçi bir turizm yatırımı olan cittaslow hakkında neler söyleyebilirsiniz?
3. Yenilikçi bir yatırım yaparken yararlandığımız bilgi kaynakları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
4. Cittaslow çerçevesinde çevre politikalarıyla ilgili yapmış olduğunuz yenilikçi çalışmalar hakkında neler söyleyebilirsiniz?
5. Cittaslow çerçevesinde altyapı politikalarıyla ilgili yapmış olduğunuz yenilikçi çalışmalar hakkında neler söyleyebilirsiniz?
6. Cittaslow çerçevesinde kentsel yaşam kalitesini geliştirecek programlar ile ilgili yapmış olduğunuz yenilik çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
7. Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar ile ilgili yapmış olduğunuz yenilik çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
8. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalar ile ilgili yapmış olduğunuz yenilik çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
9. Sosyal uyum ile ilgili yapmış olduğunuz yenilik çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
10. Ortaklıklar ile ilgili yapmış olduğunuz yenilik çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?
11. Cittaslow'un geleceği hakkında neler söylemek istersiniz? Dünyada geleceği nedir? Türkiye'de nedir?

Ek 3. Gözlem Kriterleri

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM	
Amaç: Alternatif turizm çeşidi olan yavaş şehir turizmine ve burada kurulan tesislere yönelik inovatif yatırımları incelemektir.	
Gözlemin yapıldığı yer:	Araştırmacı: Erhan COŞKUN
Tarih:	
Çevre politikalarına yönelik yenilikçi yatırımlar:	
Altyapı politikalarına yönelik yenilikçi yatırımlar:	
Kentsel yaşam kalitesi programlarına yönelik yenilikçi yatırımlar:	
Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara yönelik yenilikçi yatırımlar:	
Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlamalara yönelik yenilikçi yatırımlar:	
Sosyal uyuma yönelik yenilikçi yatırımlar:	
Ortaklıklara yönelik yenilikçi yatırımlar:	

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Erhan COŞKUN
Doğum Yeri ve Tarihi: Çat-Erzurum / 25.05.1986

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Düzce Üniversitesi / Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik
Yüksekokulu / Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik
Lisansüstü Öğrenimi: Düzce Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Turizm ve
Otel İşletmeciliği ABD / Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı Diller: İngilizce
Almanca

İş Deneyimi

Öğretim Görevlisi (2012-2013) Şırnak Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve
Otelcilik Yüksekokulu \ Şırnak
Öğretim Görevlisi (2013-Devam Etmekte) Adnan Menderes Üniversitesi,
Davutlar Meslek Yüksekokulu, Kuşadası \ Aydın

İletişim

e-posta Adresi: erhancoskun@adu.edu.tr
Erhan_coskun86@hotmail.com

Tarih 23.02.2018